İÇİNDEKİLER…

EN ZOR YILLARDA KENDİNİ GELİŞTİREBİLEN BİR PARTİ, BUGÜN MİLYONLARCA KİTLE TEMELİNDE, GÜÇLÜ BİR DENEYİMLE SİLAHLANMIŞ OLARAK GELECEĞİ KAZANMAMASI ELBETTE DÜŞÜNÜLEMEZ.

KOMÜNARDAN…………….

Hikâyesi, ikinci dünya savaşının başlama gününe dayanan “1 Eylül Dünya Barış Günü”, toplumsal ve siyasal gelenekte Eylül ayını barış özlem ve çabalarının yoğunlaşarak haykırıldığı bir zemine çevirir. Özlem dolu haykırışlarda dile gelen “Barış” taleplerine kulaklarını tıkayan ve yükseltilen her barış talebine var oluşunu dayandırdığı şiddet ve savaşla karşılık veren egemenler, Eylül ayını tarihlerine yaraşır şekilde kan –katliam ayına çevirirler. Eylül ayı bu anlamıyla insanlığın özellikle son yarım asrında“yaman bir çelişkidir”! “1 Eylül” kadar Şili’den Türkiye’ye uzanan “12 Eylül”dür de Eylül ayı. Eylül ayının “12 Eylül “ yüzü Türkiye’de daha bir yoğunlaşmıştır; Toplu katliamlardan toplu tutuklamalara, M.Sincar’dan Musa Anter’e kadar faili belli cinayetlere, kısacası egemenlerin her türlü çirkin yüzlerini sergiledikleri bir zaman dilimine dönüşmüştür. Ve en son dergimizi yayına hazırlarken gerçekleştirilen Amed katliamı, söylediklerimizin sağlaması olurken, vahşetin çirkin ve insanlık dışı yüzü, “insanlık” sıfatında topladığımız iyiye, güzele ve doğruya yönelik “en”leri buluşturduğumuz devrim ve devrimcilik iddiamızı aynı zamanda köklü bir inad’a dönüştürdü. Devrimci inadının sağlamlığına dayanan devrim inadımızla kahredeceğiz onları. Bu inat dışında söyleyecek sözümüz olmayacak. Bu inadımızı kuru bir inattan çıkaracak ve kaya gibi sert bir bilincin yaratılmasına hizmet edecek yazılara ayırdık bu sayımızı da.

Gerek düşünsel, gerek pratik olarak 12 Eylül karşısında en büyük savaşımın sahibi ve 12 Eylül faşizmine karşı PKK direnişinin yaratıcısı, bu anlamıyla devrimin, devrimci bayrağın yükselticisi olan Önder Apo’ya bıraktık, karşı-devrimin en çirkin ve en gaddar yüzü olan 12 Eylül faşizmi karşısında söylenebilecekleri.

. 12 Eylül kadar 1 Eylül ekseninde söylenebileceklerde Önder Apo gerçeği üzerinden söylenebilir. Biz de öyle yaptık!....

Duran Kalkan arkadaşın PKK genişletilmiş meclis toplantısında ideolojik çalışmalara yaklaşım noktasında dile getirdiklerini mücadelemizin en hassas konularından biri olarak gördüğümüzden gerekli hassasiyeti yaratma kaygısıyla yayınlıyoruz.

Geçen sayımızda “Alevilik….” üzerine yayınladığımız yazımızın ikinci ve son bölümünü de bulacaksınız bu sayımızda.

Yazı dizisi geleneğimize bu sayıdan itibaren “Eşit ve Özgür Yurttaş Tartışmaları” kapsamında yıl içinde geliştirilen platformların sonuçlarını yine “tartışma” formunda sunarak teorik konularda bir zenginlik yaratmayı umuyoruz.

Bilim ve felsefe arasında ki ilişki, yine bu kapsamda bilimin felsefeye yönelik “İMDAT!” çağrılarını görmezden, duymazdan gelemezdik. Gelemezdik; çünkü insanlığın bugün yaşamış olduğu sorunların kaotik karakteri tamamıyla modernist paradigmadan kaynaklı ve madernist paradigmanın özü olan pozitvizm tam da bu noktada sorgulanmayı gerektiriyor. Birbirini tamamlayan temelde ele alınabilecek iki yazımızı bu konulara ayırdık.

İdeolojik sorunlarımız kapsamında “Nihilizm” konusuna değindik. İki bölüm halinde yayınlayacağımız bu yazımızın ilginizi çekeceğini umuyoruz.

DEVRİMCİ SELAM ve SAYGILAR

8. YILINDA 12 EYLÜL FAŞİST REJİMİ VE DİRENEN HALK GERÇEKLİĞİMİZ

12 Eylül faşizminin 8. yılını geride bırakırken, kısa değerlendirmeler yapmakta yarar vardır. Biz, daha önce de, 12 Eylül rejiminin çeşitli yıldönümleri vesilesiyle ortaya çıkış koşullarını izah etmeye çalıştık. 8. yılını geride bırakırken, daha açıkça ortaya çıkan gerçekler nedir? Halkımızın direniş tarihinde bu yıllar neyi ifade eder? Yakın döneme ilişkin etkileri ne olabilir?

Ortaya çıkan en önemli gerçek, Türk egemenlik sisteminde ordunun rolünün beklendiği gibi, rolünü başarıyla yerine getirip tekrar toplumun koruyucu ve denetleyici rolünü kendine biçtiği bir misyonu, bu sefer de tekrarlanmak istemesidir. Bugün daha iyi açığa çıkan gerçek, Türk egemenlik sisteminde politikasızlığın sorunların halletme gücünde ve yaratıcılığında olmadığıdır. Sosyal sınıflar zorlandıklarında sürekli orduya sığınıyorlar, askeri çözüm yollarına bel bağlıyorlar. Bu sefer de girmek istedikleri çözüm aracı olarak, devreye geçirmek istedikleri ordudur.

Ordu, kendine güvenen ve her ortaya çıktığında toplumun beklentilerine uygun olarak, rolünü icra eden bir konumu, bu seferde sonuna kadar yaşayabileceğini, başarıyla tekrar yerine çekilebileceğini hesaplıyordu. Özellikle karşısındaki direniş ögelerinin tarihsel olarak sürekli rahatlıkla ezilebilme durumları, bu kanıyı daha da pekiştiriyordu. Bu kez daha az donanımlı direniş ögelerinin, rahatlıkla ezililip tasfiye edilebilecekleri bekleniyordu. Bu beklentisine göre bir vuruş tarzı ve istikrar programı düzenlenmişti. Bugün ortaya çıkan diğer bir gerçek, Türk egemenlik sisteminde politikanın güçsüzlüğüdür. Politikadan beklenmesi gereken rolün yerine getirilmesinde, içine düşülen muazzam yetmezlik ve bunun da sorunların çözümüne hizmet eder bir durum olmadığını daha iyi kavrıyorlar. Politikasızlık, cüce politikacılığın toplumsal gelişmede, birlik bütünlük adına "ordumuzun itibarını hiçbir zaman zayıflatmayalım" edebiyatıyla, hiç de gelişmeye hizmet etmediklerini yeni yeni kavrıyorlar. Politikanın rolünün daha iyi sahip çıkılması gerektiğini farkediyorlar.

Kısaca, Türk kafasındaki siyasal cücelik biraz daha net görülüyor. Fakat çözüm bulmaktan da uzaklar. Her şeyi orduya terkeden zihniyet, yalnız sömürücüsü ve ezeniyle değil, ordu hakkında geliştirilmiş olan imajının bu sefer tam başarıya gitmemiş olmasını ezilenler de bilmiyor, yani direnişimizin karşısındalar. Sonuna kadar orduya güvenerek rahat yaşanamayacağını, sorunların çözülemeyeceğini, dolayısıyla yeni arayışlar geliştirmek gerektiğini, bu konuda kendilerini yorup çözüm üretmeleri, bunun da yolunun politika yapmaktan geçtiğini, bazıları daha iyi görmeye başlıyor. Özellikle aydın gafleti, bu konuda kendine gelmeye başlıyor. Yine egemen sınıflar kadar, ezilen sınıfların da daha iyi yaşam için, kendi programlarını daha iyi yürütmek için, iyi sınıf öncülerine ihtiyaçları olduğunu daha iyi görüyorlar. Bu sonuçlar önemlidir. Bir yandan ordunun geleneksel, tarihsel misyonunu kırılmıştır. Türk egemenlik sisteminin, dünyada ender görülen bir rolü üslendiği ortadadır. Yani "sığınılacak nokta", "her şeyi kurtaracak ocak", "o sağlam kaldıkça her şey istikrar bulur, gerektiğinde güllükgülistanlık ortam sağlar", "ordumuz yaşadıkça bize ölüm yoktur", "ordumuz varoldukça her şey yoluna girer", "ordumuzun itibarıyla oynamayalım", "ordumuz için her şeyimizi feda edelim" gibi anlayışların, istedikleri sonuçları elde etmeye yetmediğini gördüler. Bu, ilk defa herhangi bir dönemden daha fazla bu dönemde ortaya çıkıyor. Ordunun bu geleneksel itibarının aşılmış olması, çözümleyici bir güç olmadığının kavranması önemlidir. Özellikle siyasal mücadelelerin gelişmesi açısından, daha olumlu bir anlayışın gelişimine yol açabilir.

Bu durum böyle olunca, bunun zıddı politikaya yüklenmek gerekiyor. Politikanın gerçek rolünün oynaması zorunluluğu ortaya çıkıyor. Politik mücadele, sınıfların gerçek kuvvetleriyle, ideolojiksiyasal hareketlilik içine girmelerini zorunlu kılar. Bunun da ciddi yapılması gerekiyor. Bu yapıldıkça, Türkiye'nin sorunlarına daha kapsamlı yaklaşmak mümkündür. Daha çaplı politikacılar, örgütler, mücadeleler ortaya çıkabilir. Bunun da, bundan sonra daha sağlıklı gelişmesini söylemek mümkündür.

TÜRK EGEMENLİK SİSTEMİ ORDU ÖRGÜTLENMESİNE BİR KLAN VE AŞİRET ÖRGÜTLENMESİ GİBİ BAĞLANMIŞTIR ÇOK KUTSAL GÖRÜR KUTSAL DUYGULARLA BAĞLIDIR

Türk egemenlik sistemi, ordu örgütlenmesine bir klan ve aşiret örgütlenmesi gibi bağlanmıştır. Çok kutsal görür, kutsal duygularla bağlıdır. Bu duygular her türlü gericiliğin de temelidir. Faşizminden tutalım her türlü şovenist, ulusal ve sınıfsal gerçeklerin reddine kadar bu duygular önemli rol oynar. Bu duyguların bugün yıkılması söz konusudur. En çok da generallerin üzerinde titrediği orduya halel getirmemek, ordunun itibarını düşürmemektir. Kastettikleri de budur. Toplum her zaman orduya güçlü duygularla bağlanmalı, ordunun sınıflar üstü ve hatta devlet üstü bir kurum olduğuna, en ufak bir kuşku ve gölge düşürülmemeli, günü geldiğinde herkes büyük bir kölelik ruhu ile buraya bağlanmayı, bu dünyada Allah'a sığınmak gibi en kutsal erek olarak kabul etmeli, dolayısıyla da ocağın hususiyetine hiç halel gelmemeli, gelmediği oranda da, onların düzenini sağlamalıdır.

Bizim direnişimizin en büyük sonuçlarından birisi de, ordunun bu niteliğini teşhir etmesidir. Ordunun en büyük kurtarıcı umacı gibi olmadığı, orduya tam güvenilmeyeceğinin ortaya çıkarılmasıdır. Türk sisteminin toplumsal düzenlenişinde, ordunun bu biçimde kavranmasının, onun en son sığınılacak kurtarcı güç olarak düşünülmesinin doğru olmadığı veya beklentilerini tam yerine getiremeyeceğinin ortaya çıkartılması, bu nedenle çok önemlidir. Uzun vadeli direnişimiz, bilakis şunu kanıtladı ki, ordu toplumsal sorunların kaynağıdır. Genelde devlet, özelde ordu üzerinde durulmadıkça, üzerine gidilmedikçe, siyasal iktidar ve Türk sisteminde, onun içindeki askeri gerçek yerli yerine oturtulmadıkça, sorunun çözümü için üzerine gidilip bu konuda çıkış yolları aranmadıkça, Türkiye'nin hiçbir ciddi sorununa çözüm bulunamaz. Bu, bugün ortaya çıkıyor ve anlaşılır bir husustur.

Ordu, son tahlilde zor olayından ibarettir. Zorun üretimi geliştirdiği, çelişkileri çözdüğü görülmemiştir. Zor, ancak yaratılmış olana el koyar, yaratılmış olanı bir elden diğer ele devrettirir, bunun için emreder. Ama bizzat kendisi üretim yapamaz, üretimi geliştiremez. Hele hele mevcut üretim ilişkileri, üretim güçlerinin gelişmesi önünde engel bir duruma gelmişse, bir toplumsal sistemde Türkiye'nin kapitalist sistemindeki üretim ilişkileri, üretim güçlerinin gelişmesini muazzam frenliyorlar, bunu iyi biliyoruz.

Nüfusun yarısı işsiz, kaynaklar son derece dar bir tekelciholdingci elde çarçur edilerek, üretim güçleri mahfediliyor. Başta insan emeği olmak üzere, her türlü işsizliğin ve her türlü açlığın kaynağı, üretim ilişkileriyle, üretim güçlerine hakim olanların niteliğinde aranmalıdır. Bugün

ORDU, SON TAHLİLDE ZOR OLAYINDAN İBARETTİR ZORUN ÜRETİMİ GELİŞTİRDİĞİ ÇELİŞKİLERİ ÇÖZDÜĞÜ GÖRÜLMEMİŞTİR ZOR ANCAK YARATILMIŞ OLANA EL KOYAR YARATILMIŞ OLANI BİR ELDEN DİĞER ELE DEVRETTİRİR BUNUN İÇİN EMREDER.

bunlar en vurguncu üretimle, üretimin geliştirilmesiyle alakası olmayan faizle, sadece milyarlara milyarlar katan, ticarette, özellikle de hayalisinden tutalım hakikisine kadar, sadece ihracatçılıkla palazlanan, sermaye birikimini yapan bir sınıfların aleyhine değiştirilmektedir. Tarihte en çok emekçi sınıfların üretim ve tüketim içindeki paylarını en azami indirgeyerek, 8 yıl içinde yarıdan daha fazla indirme ve bunu daha üst sınıflara aktarma durumu ender görülmüştür. Bu, saydığımız tefeci, faizci, tüccar kesime aktarımda rol oynayan ve bunların arkasında olan güçlerdir. Bu güçler, 12 Eylül rejimi askeri yönetimidir. Böyle olunca da ordu, günümüz Türkiye'sindeki üretim güçlerinin gelişmesinin önünde, geri üretim ilişkileri kurulmasının temel gücü, arkasındaki asıl dayanak oluyor. Bu konumuyla da ordu zoru, Türkiye'de en gerici rollerden birisini bu dönemde oynuyor.

Ordunun böylesi üretim ilişkilerini zorla ayakta tutmaya çalışması, tüm emekçi sınıfların üretici güçlerinin geliştirilmesini engellemek için, sendikalardan tutalım tüm örgütlenişlerine ciddi yasaklar getirmesi,

nefes alamaz duruma getirmesi şüphesiz ancak faşizmle izah edilebilinecek bir gericilik dayatmasıdır. Bu noktaya zaten vardırılmıştır. Böyle olunca da her zamankinden daha fazla Türk ordu sistemi, günümüzde gerici rollerinin en büyüğünü oynamaktadır.

Bunun uluslararası emperyalist sistemin içindekilerini göz önüne getirmiyoruz. Uluslararası emperyalist sistemin genelde dünya emekçi halklarına karşı ifa ettikleri rol, bölgemizde Türk ordusuna NATO içinde biçilen rol, bütün bunlar uluslararası alanda gericiliğin çok güçlü bir dayanağı olduğunu ortaya çıkarmıştır. Türk ordu yapısı, böylece bir yandan kendi halkı, yine egemenliği altındaki halklar üzerinde olsun, uluslararası alanda olsun, günümüzde gericiliğin en güçlü dayanaklarından birisi olmuştur. Bir zamanlar Çarlık Rusyası öyleydi. Yine Almanya'daki Prusya gericiliği ki, o da militarizme dayanıyordu böyleydi. Bugün, bu rolü en iyi bir biçimde ve birinci sırada Türk ordusu oynamaktadır. 12 Eylül rejimi döneminde, Türk ordusunun bu niteliği çok iyi ortaya çıkmıştır.

Eğer herhangi bir gelişmeden, ilerlemeden bahsedilmek isteniyorsa, özellikle yapılması gerekenin bu zor sistemine karşı doğru düşünme, doğru tavır geliştirmeyi bilmekten geçtiğini görmekteyiz. Toplum nefes almak istiyorsa, emekçi sınıflar kaderlerine bir çare ve değişiklik sağlamak istiyorsa, yapmaları gereken iş, genelde iktidar, ama daha çok da ordunun bizzat iktidar olmasına veya siyasal politika üzerindeki büyük ağırlığının görülmesine, buna karşı çıkmayla, bunun çözülmesine dikkat etmeleri gerekmektedir. Onların kurtuluşunun bilimsel ve biricik doğru yolu budur. Buna casaret edilmediği gibi, 12 Eylül faşist rejimi döneminde ordu meselesine yüreklice girilmediği için, bütün ekonomik, sosyal mevzilerden uzaklaştırıldı. Siyasallaşma onlara yasaklatıldı. Ve sonuçta muazzam bir yoksulluk, düşkünlük vb. durumlar içinde boğuntuya getirildiler. Çünkü doğru yolda mücadele etmeye cesaret edemediler. Bunun için örgütlenemediler. Sonuç, bugünkü durumun kabullenişidir.

TOPLUMLAR DURARAK ÇELİŞKİLERİN ÜZERİNE GİTMEDEN İLERLEMEYEZLER TOPLUMSAL SINIFLAR KENDİLERİ İÇİN POLİTİKA ÜRETMEDEN, SORUNLARINI BU TEMELDE ÇÖZMEK İÇİN BÜYÜK MÜCADELE VERMEDEN İLERLEYEMEZLER

Bugün bunalım daha da yoğunlaşmıştır, sorunlar daha kapsamlı hale gelmiştir. Fakat cesaretle çözüme gidilemediği içindir ki, bugün bu tablo karşısında toplum adeta umutsuz, sahte siyasiler ve demagoglar elinde, biraz da ne yapacağını bilmez durumdadırlar. Gerçek çıkarlarını konuşturan örgütler ortaya çıkaramadığı, mücadele yürütemediği için böyledir. Bu toplumsal çürümeye götürür. Nitekim gelişen de budur ve bireyin bu aşamada Türkiye'de içinde bulunduğu çürümüşlük düzeyi, bu tahlillerin dışında zaten çok daha gerçekleri ortaya çıkarır.

Toplumlar durarak çelişkilerin üzerine gitmeden ilerlemeyezler. Toplumsal sınıflar kendileri için politika üretmeden, sorunlarını bu temelde çözmek için büyük mücadele vermeden ilerleyemezler. Türk gerçekliğinde açık bir biçimde ortaya çıkan gerçek budur. Bu gerçeklerin böyle ortaya çıkmasında şüphesiz bizim çözüm yolumuz

önemlidir. Eğer kısa vadede ordu zoruyla istikrar hemen sağlanıp ve emperyalizmin de onayıyla biçilen demokrasi, ekonomi programı rahatlıkla uygulamaya geçirilseydi, örneğin bazı ülkelerde denenenler sınırlı da olsa Türkiye'de de başarı sağlanmış olsaydı, belki bu rejimin ömrü daha uzun olabilir, daha sineye oturtulabilir, daha muhalefetle karşılaşabilir ve tarihinde yine ordunun en iyisini yaptığı, "günü gelirse yine böyle yapar" imajı beklentisi güçlü olarak ayakta kalabilirdi.

Direnişin her düzeyde ard arda gelişerek sürdürülmesi ile, toplumun bu beklentilerine çok geniş kapsamlı soru işaretleriyle karşılık verildi. Bu işlerin artık eskisi gibi gidemeyeceği, yine halk çarelerinin geliştirilmesi gerektiği, artık orduyu bir tarafa itmek, ordu dışında, hatta orduyu sınırlıyarak, gemleyerek, toplumsal sınıfların, toplumun kendi çıkış yollarını bulmaları gerektiği gerçekliği gösterildi. Bu temelde biliyoruz ki, eski politikacıların yeniden siyaset sahnesine sürülmesinden tutalım yeni politikacıların ortaya çıkarılmasına kadar bir takım deneylere girişildi. Eskileriyle, yenileriyle politikacılık, Türkiye'de emeklemede diyemeyeceğimiz, ağıraksak, körtopal bir biçimde geliştirilmek isteniyor. Bunlarda politikaya köklü bir inanç zayıflığı söz konusudur. Ordu, geleneksel iktidar içindeki konumunu zayıflatmak istemediği için, her zaman Demoklesin kılıcı gibi, politikacılar üzerinde sallanarak tehdit etmektedir. Dolayısıyla cesaretle buna göğüs gererek, orduyu kendi denetimleri altına almak için gerçek bir kuvvet, sosyal ve siyasal kuvvet yaratacak bir önderlik, burjuva anlamda da olsa geliştirilemediği için, politikacılar körtopal, yücelik hastalıklarına tutulmuş olarak ortaya çıkmak durumunda kalıyorlar.

Politika, toplumların ortaya çıkarılabileceği en güçlü çözüm aracıdır. Bu çözüm aracına, ordunun gölgesi altında, ordunun korkusuyla yaklaşmak, daha başlangıçta felçli olarak doğmak demektir. Türkiye'de politikanın doğuşu, politikaya yaklaşım böyle olduğu için, kavga sağlıklı olmadığı içindir. Ki, ciddi bir politik önderlik, ciddi bir politik mücadele gelişmiyor.

Asker politika üzerinde etkili olabilir mi? Kendisi siyasi iktidarın hakimi olabilir mi? Veya bizzat kendisi yönetebilir mi? Direkt mi yapar, dolaylı mı yapar? Türkiye'de biraz sivillerle işlerin idare edildiği dönemde dolaylı yönetir, siviller işin altında kalkamadıklarında ordu direkt iktidara geçer. Türkiye tarihi bu konuda da Osmanlılar'dan günümüze kadar bir yığın deneyimi yaşıyor. Daha Yeniçeri ocağı kurulduğunda bile, Yeniçeriler'in padişahın üzerindeki baskısından tutalım, bir çok dönemde darbe üzerine darbe yapma ve gittikçe toplum üzerinde büyük bir baş belası olma, Osmanlı'nın yıkılışı sürecinde çok daha açık ortaya çıkan bir gerçektir. Toplumun başına ne kadar bela olduklarını, Sultan II. Mahmut'un bu ocağın yıkmak istediği dönemde ortaya çıkar. Tam bir çapulcu, toplumun nefes almasını bile engelleyen bir ur, toplumun gözeneklerini kapatan hastalık olduğu ve kesilip atılması gerektiği, bunun için yine büyük mücadelelerin verildiğini bilmekteyiz. Türk Yeniçeriler'inden sonra geliştirilen Türk ordu sistemi de bugün bundan farksız değildir.

Bugün Türk toplumu üzerinde ordu olanca ağırlığıyla etkilidir. Bütün toplumun gözenekleri üzerinde kontrolü vardır, denetimi ve baskısı vardır, ağırlığı vardır. Ruhi biçimlendirmede, ahlakı biçimlendirmede, aileyi biçimlendirmede bunun ağırlığı vardır. Bu ağırlık altında sağlıklı bir sosyal ve siyasal gelişmenin yaşanamayacağı apacık ortadadır. Ordu, uzun süreler bunu yaparken, kritik anlarda çıkarları sarsıldığında kendisini devletin sahibi sayar, ülkenin sahibi görür. Bu konularda ufak bir tehlike ortaya çıktığında hemen kıcılını kuşanır, piyasaya çıkar. Bir kabadayı gibi, bir mahalle kabadayısı gibi ortaya çıkar, nara atar ve "iktidar benimdir" der. Türkiye'de kaba alamda sistem budur. Bu Yeniçeriliğin günümüze kadar hortlatılmasından başka bir şey değildir.

POLİTİKA, TOPLUMLARIN ORTAYA ÇIKARILABİLECEĞİ EN GÜÇLÜ ÇÖZÜM ARACIDIR. BU ÇÖZÜM ARACINA, ORDUNUN GÖLGESİ ALTINDA ORDUNUN KORKUSUYLA YAKLAŞMAK, DAHA BAŞLANGIÇTA FELÇLİ OLARAK DOĞMAK DEMEKTİR

Aynı zamanda ordunun bu çıkışına uşaklık eden siviller ve şakşakçıları vardır. Bakanlar ve meclis üyeleri çoktur. Günümüz Türkiye'sinde de bu uşaklar alabildiğine çoktur. Kocaman bir meclis sözüm ona Türkiye'nin kaderini elinde bulundurması gereken meclis ordunun dalkavukluğundan öteye bir danışma kurulu bile değildir. Dalkavuklar topluluğu, ordu üzerine değerlendirme yapmak, orduyu yerli yerine oturtmayı akıllarında bile geçirmezler. Ordunun meclis üzerindeki hakimiyeti nedir? Bu soruyu kendisine sorma gereği bile duymazlar. Kısaca, uşak bir meclistir. Bakanlar kurulu bu konuda ordunun ekonomik işlerinden sorumludur. Özellikle Özal hükümeti, bu konuda ordunun ekonomik işlerini en iyi yürütmek, onların önüne koydukları ekonomik programı mükemmel bir biçimde yürütmekten başka bir şey yerine getirmesi söz konusu değildir. Kendisine ordunun çerçevelediği bir sahada rol icra eder. Dolayısıyla da onların yoğun denetimi altındadır. Bunun böyle olduğunu herkes görüyor.

Cumhurbaşkanlığı, bir ordu genelkurmaylığının en son terfi yapıldığı yerdir. Türkiye'de bu çok iyi biliniyor. Başta tepede bu böyle olursa, vilayetler çapında, hatta mıntıkalara kadar asker ağırlığı kesindir. Böylesine bir ortamda "egemen politikacılar ortaya çıksın, politika yürüten bağımsız partiler ortaya çıksın, politika üretsinler, bu konuda orduyu onlar yönlendirsin" gibi sözcükler, Türkiye için şimdilik yabancı sözcüklerdir. Ama bazı değişikliklerde vardır. Bu gerçekler bugün tartışılıyor. Nasıl ki ulusal sorun tartışılıyorsa, Türkiye'de politikanın etkinliği ve rolü de tartışılıyor.

Bizim ulusal kurtuluşu bir siyaset olarak, Türkiye gündemine getirmemiz, en çok etkisini politika ihtiyacını, politika yapma gereğini ortaya çıkarmasında göstermiştir. Ulusal kurtuluş problemi orduya bağlanan geleneksel, duygusal bağlılığı sarsmıştır. Bu sarsıntı politikacılara nefes aldırmıştır. Çünkü, özellikle baş dayanak ABD emperyalizmi bile, direniş karşısında bir şeyler yapma gereğini duyunca, elbetteki taş kafalı generaller üzerine etkide bulunacaktır. Bu onların durumunu sarsacak ve bazı ağzından laf kaçıranlar,

politikadan bahsetmeye çalışacaklardır. Orduya eskisi gibi kulköle olmanın hiç de hayırlı bir iş olmadığını göreceklerdir. Demirel vb. kişiler aslında böyle değerlendirilebilinir.

Bunlar kendi milyonluk partilerini iktidar olmuş, bir kaç hükümet kurmuş partilerini bir emirle kapatacak, sahip çıkamayacak kadar zayııf insanlar ve kişiliklerdir. Fakat bir takım çatlaklıklar olduğunda, icazet çıktığında tekrar eski figüranlık türünden politikacılıklarını yapacak kadar hafifliklerini sergileyebilmektedirler. Ciddi politikacı olmadıklarını belirtmek istiyoruz. Ecevit'in kendisi orduya çok çatar, "ordu etksindeki aydın geleneği" der, ama kendisi ordu putuna bağlı bu aydın geleneğinin en alçak örneğidir. Ordu kültürüne, devlet kültürüne kölece bağlı, demokrasi konusunda Demirel'den daha uzak olan kendisidir. Diğer yandan yeni yetme Özal'ın dalkavukçuluğu da biliniyor. Tam bir ordu dalkavuğudur. Ordunun çizdiği sınırlar içinde, halkın üzerinde amansız sömürüyü yürütmekle sorumlu bir işbirlikçidir. Sivil klik bile denilemez. Onların bir ekonomik uzmanı gibi hareket eder. Yeni yetme İnönü vb. belki de biraz sivillerin rolünü artırmak isteyebilir. Fakat bu da ordu geleneğine sıkı sıkıya bağlı olan, ama kendi denetimlerini de biraz geliştirmek isteyen, yani kısmi bir sivilleşmeyi yürütmek durumunda olan SHP denilen hareket, biraz da kendini böyle ortaya çıkarmak istiyor. Burjuva demokrasisi anlamında bir gelişmeyi yaratmak hayalciliktir. Fakat biraz sivilleri, biraz toplumu hareketlendirerek, ağır bunalımı biraz yumuşatacaktır.

Biz esas olarak bugün SHP'de gerçekleştirilmek istenileni, 12 Eylül rejiminin toplumu içine itmiş olduğu derin bunalım ve bu bunalımın karşıdevrim tarafından istikrarla çözüm bulamayışının, özellikle bunda temel rol oynayan direnişimizin giderek gelişmesi ortamında, bunalımın sert bir devrimle sonuçlanmaması için, sermayenin geniş uluslararası emperyalist çevrelerinde desteğiyle iktidara hazırlanan, bundan sonraki devrimci gelişmeleri, bu sefer sosyal demokrat lehçeyle kapatmak isteyen, böylece burjuva iktidarın ömrünü uzatmak gibi bir rolün sahibi olarak değerlendiriyoruz. 12 Eylül rejimini eleştirmeye bile yanaşmaması, onun toplum üzerindeki büyük yıkıntılarını, suçlarını ortaya koymaya yanaşmaması, günü gelince "yaparız" derken bile son derece yüreksiz ve inançsız bir konumu sergilemeleri, onların günümüzde gelişen ve ilerde daha da çok gelişecek olan halk muhlafetini, daha şimdiden düzenin sınırları içine çekmek, düzene karşı çıkarmamak, bunu yumuşatmak, giderek tasfiye sürecine sokmak için hazırlanmış bir araç olarak görmek durumundayız.

Bu araçlara ihtiyaçları vardır. Çünkü bu araç olmazsa daha sert gerginlikler ortaya çıkabilir. Bu sertliklere düzen dayanamayabilir. Onun için bir emniyet sübabıdır. Diğerleri SHP'nin bu rolünü oynamasına yardımcı olacaktır. Dolayısıyla SHP, sorunları biraz yumuşatacaktır, bazı reformlar yapılabilecektir. 12 Eylülcüleri sert darbeler altından ezilmekten kurtaracak, onlarla uzlaşarak, onları biraz geri plana itecek, yavaş yavaş kendilerini öne çıkaracaklar. Ama bütün bunları da uzlaşarak yapacaklardır. Birbirlerini örselemeden, birbirlerini ezdirmeden, birbirlerine saygısızlık etmeden yapacaklar. Burası önemlidir. Ve burada bir anlaşma, uzlaşma havası söz konusudur.

12 Eylül'e burjuva anlamda bir radikal karşı çıkış bile söz konusu değildir. Demirel'in 12 Eylüle karşı rahatsızlığını, SHP duymuyor. Demirel'in daha sağ anlamda da olsa orduya karşı olan rahatsızlığını, burjuva anlamda demokrasiye olan ilgisini, SHP göstermiyor. Çünkü o daha fazla devletçidir. Anlayışıyla daha fazla orducudur ve uzlaşarak halletmek istiyor. Aralarında bu anlamda sınırlı bir çelişki de olsa, yine de ordunun ağır etkisi altında oldukları, birisinin daha uzlaşarak, daha birbirlerine saygılarını yitirmeden halletmelerine karşılık, Demirel misyonu biraz daha hırçın, biraz daha kırgın olarak bu işleri yapmak istiyorlar. Ama ikisi de ordunun önünde günü geldiğinde secdeye kapanmaktan çekinmiyorlar. Uzlaşmanın temsilcileridirler, "bizim de payımız vardır, biz de politika yapalım, ama orduda rolünü oynasın, fakat bizim istediğimizde essin, biz istediğimiz zaman kılıcını sallasın, bizi hiçe saymasın" diyorlar. Hatta şikayetleri bundan daha fazla ileri gitmiyor. Yoksa sağlam bir burjuva demokrasisi programını, orduya rağmen savunmak, şimdilik bunların denediği bir yol değildir.

Geniş aydın geçinen kesimlerin de ordu eleştirisi çok sığdır. Diğerlerinden daha sağlam ve köklü yapılmış değildir. Bu temelde emekçi sınıflara yol gösterebilecek siyasal oluşumlar cılızdır. Sağlam önderlikler gelişemiyor. Bu konuda özellikle cesur ve sonuna kadar doğru örgütlenme anlayışlarıyla, mücadeleleriyle ortaya çıkan gelişmeler zayıf ve bu konuda iş yapmak isteyenlerin durumu son derece çarpıktır. Kendilerini bile ayakta tutamayacak kadar zor durumdadırlar. Bunlardan halk muhalefeti devrimci halk önderliği beklemek, şimdilik biraz zor gözüküyor. Ama bir ihtiyaç da ortaya çıkmıştır. Emekçi sınıflar kurtulmak istiyorlarsa, bu ihtiyacı gidermek zorundadırlar. Bunun için de önderlere gereksinim çok fazla artmış durumdadır.

Önderlik, eskisi gibi kendi kendini aldatan küçükburjuva hayalcileri değil, daha sağlam ve ayağını yere basan halk önderleri biçiminde ortaya çıkacaklardır. Çıkarlarsa bu biçimde ortaya çıkacaklardır. Biraz sancılı ve zor olacaktır, ama gelişirse bu biçimde biraz daha sağlam gelişecektir. Türkiye'nin temel sorunlarına, emekçi sınıfların çıkarı temelinde bakmak zorunda kalacaklardır. Bu onları daha gerçekçi olmaya itecek ve bu da daha sağlam bir politik mücadeleye yol açabilecektir. Bunun da objektif koşulları her zamankinden daha fazla uygun hale getirilmiştir. Mevcut tartışmalı ortam, çıkış yollarını bu biçimde ortaya çıkarabilecektir.

PARTİ DÜŞÜNCESİ, PARTİ ÖRGÜTLENİŞ TARZI MÜCADELE TARZI ÇOK YOĞUN BİR BİÇİMDE TARTIŞILIYOR VE İLGİ BULUYOR

Direnişimizin ve Parti seçeneğimizin bu konuda epey yol gösterdiği biliniyor. Parti düşüncesi, Parti örgütleniş tarzı, mücadele tarzı çok yoğun bir biçimde tartışılıyor ve ilgi buluyor. Belki de Kürdistan'dan çok Türkiye ortamını da çok yakından etkiliyor. Bunun da nedeni; oradaki emekçi sınıflar, kendi sınıf mücadele seçeneklerini, kendi öz deneyimlerinden bulma yerine PKK'de buluyorlar, onda görmeye çalışıyorlar. Dolayısıyla ilgiyle izliyorlar. Bu modelden esinlenerek kendileri için de uygun bir araç geliştirmek istiyorlar. Dolayısıyla PKK aracı, yöntem için iyi bir örnek teşkil ediyor. Bunun için Parti etrafında tartışma

BİZ SIK SIK ŞUNU SÖYLERİZ; PKK'NİN HER ANI ÜZERİNDE DURMAK GEREKİR SORUMLU DEVRİMCİLİK BU KONUDA NELERİN NASIL KAZANILDIĞINI BİLMEK ZORUNDADIR BU SADECE PKK'Yİ DOĞRU TANIMAK DEĞİLDİR PKK TARİHİNİ BİLMEK DEĞİLDİR BU BİR HALKIN ULUSAL KİMLİĞİNİ NASIL KAZANDIĞINI BİLMEKTİR

giderek yoğunlaşıyor. Onların Kürdistan emekçi halkına gösteremediği seçeneği, PKK, Türkiye'nin emekçi halkına gösteriyor. Bu anlamlı bir gelişmedir.

Günümüzde ezen ulus devrimciliğinin yerine getirmesi gereken görevi, ezilen ulus devrimciliğinin ezen ulus devrimcilerine tersinden göstermesi söz konusudur. Bunun çok çeşitli nedenleri vardır. Parti tarihimiz incelenirse, bizim nasıl ezilen ulus devrimcileri olarak ezen ulus devrimcilerine örnek olduğumuzu, onlara yol gösterdiğimizi, onları direnişle ayağa kaldırma durumunda olduğumuzu izah ediyor. Bu konuda sanırım daha kapsamlı bir incelemeyi Türkiyeli emekçiler adına ortaya çıkmak isteyen sözcüler, devrimciler gerçekleştireceklerdir. Onlar, PKK deneyimini sıkı sıkıya inceleyerek, kendi seçeneklerini, kendi halk önderliklerinin nasıl gelişmesi gerektiğini ortaya çıkaracaklardır. Bu da bizim Türkiye emekçilerine en büyük desteğimiz olacaktır. Bunun da önemli bir tartışma evresine gidiği, elbetteki işlerin tartışmayla sınırlı kalmayacağı, tartışmaların sonucunda sağlıklı bazı gelişmelerin ortaya çıkabileceğini, bunun gününün, saatinin geldiğini söylemek yerinde bir tespittir.

12 Eylül rejimin karşısında güçlü direniş odağı PKK'yi bulmasıyla, gerek Türk egemenlik sisteminin tarihi yapısında, tarihi gelişiminde önemli bir dönüm noktası, bir değişiklik aşamasını yaşarken, emekçi halkların kurtuluş mücadelelerinde de 12 Eylül rejimine karşı ayakta kalmayı ve gelişmeyi başarabilen PKK seçeneğinde, PKK kurtuluş yönteminde çok ciddi bir dönüm noktasını yaşıyor. Kendi kurtuluşları için seçeneğin oluştuğunu görüyor. Bir dönemecin içinde olduğunu farkediyor. İlk defa artık bu dönemde, hakların kendi kurtuluşları yolunda, kendi ideolojik, politik düzeyde nasıl mücadele edeceklerini, kendi savaşımlarını her düzeyde askeri düzeyde dahil nasıl ilerletebileceklerini görmüş oluyorlar. Bu yalnız Kürdistan halkına değil, Türkiye halkına da büyük cesaret veriyor. Kendi kaderine daha sağlam yaklaşmada, kendi kaderini çözmede, bin yıldan beri ilk defa derlitoplu bir yönelme gereğini duyuyor. Kendini anlamaya ve tanımlamaya çalışıyor. Kurtuluş da, önderlik de kendini anlama ve tanımaktan başlar. Eğer bu çabalar daha sağlıklı geliştirilirse, bu da az bir tarihi kazanım değildir. En büyüğü, 12 Eylül faşist rejimine karşı olmasıdır.

BUGÜN HALKIN ULUSAL KİMLİĞİNİN KABULÜNDEN TUTALIM TOPLUMSAL ÖZGÜRLÜKLER YOLUNDA CİDDİ SAYILABİLECEK MÜCADELELER İÇİNE GİRMEYE KADAR PKK ÖNDERLİĞİ BU YILLARDA TARİHİ BİR DENEYİM KAZANMIŞTIR 12

Eylül faşist rejiminin tüm ulusal kurtuluş umutlarını yerle bir etmekten de öteye, ulusal sorun diye bir şeyin mevcut olmadığını, Cumhuriyet tarihi boyunca nasıl ki sorunun kabul edilmezliği kesinse, "sorun vardır" diye ortaya çıkan gelişmeyi, daha filiz halindeyken bırakıp bir daha ağzına almayacak bir biçimde yok etmek için ortaya çıktığını biliyoruz. Bu rejimin özellikle PKK'de filizlenmek isteyen kurtuluş umutlarını daha fazla dallanıp budaklanmadan nasıl bir hışımla yakıp yıktığını, tahrip etmek isteğini zindan pratiğiyle iyi biliyoruz. Hemen bu noktada bir noktaya değinmek gerekiyor; bugün bu rejimin yardakçıları ve dış dayanakları Kürt sorununu kabulünden bahsediyorlar. Bunlar 1980'lerde neredeydiler? Kendi işbirlikçi ve teslimiyetçi güçlerinin "Türk tavrı olumludur, insalcıldır, demokratiktir" derken, bunlar daha 1980'lerin görülmemiş yok etme politikalarını görmeklikten geliyorlardı. Bir halkın değil ismini, değil varlığını kabul etmek ve demokratik haklarının vermek, onları yok etmelerine sesiz kalınıyordu. Bu katliamlarda bunlar nerelerdeydiler? Bu döneme kadar Kürdistan ismini bile ağzına almaktan vebadan kaçar gibi kaçıyorlar, ağzına alanı da doğduğuna bin pişman ediyorlardı.

Daha tarih dün kadar yenidir. ABD o zaman da vardı. ABD'nin 1984'lere kadar ki dışişleri raporunda, bu konuda Kürt sorununa ilişkin cümleler yoktur. Bunların Kürt sorununa ilgisi, bizim direnişimizin dört yıllık amansız bir savaşım süresi içinde kırılamayacağının anlaşılmasından sonra gelişti. Bugün Özal kendisi söylüyor; "biz bu göçmenleri alırken, herhangi bir harekete karşı almadık" diyor. Ama dilinin altındaki baklayı gösteriyor aslında. Sanıyorum halk bunu öyle değerlendiriyor; "bu PKK'ye karşı bir harekettir" diyor. Özal ise, "böyle değerlendirmeyin, bizim için de tehlikeli olur, göçmenler için de tehlikeli olur" diyor, ama işin gerçeği böyledir. Kürt halkına karşı imana gelmeleri sahtekarcadır. Kendilerini tehlike içinde gördükleri için bu itirafı yapıyorlar. Kısaca, burjuva anlamda bile bir dürüstlükten yoksundurlar.

Bugün, halkın ulusal kimliğinin kabulünden tutalım toplumsal özgürlükler yolunda ciddi sayılabilecek mücadeleler içine girmeye kadar, PKK önderliği bu yıllarda tarihi bir deneyim kazanmıştır. Bu yılları 12 Eylül faşist baskı, yıldırma ve yoketme girişimlerini boşa çıkarıyor ve bu tarihinde en güçlü direnme ortamı içine itebiliyor. Bu da Kürdistan halkının tarihinde ilk defa tanık olduğumuz bir gelişmedir.

SAĞLAM DEMOKRATİK SESİN OLMAMASI EMEKÇİ SINIFLARIN BU KONUDAKİ ÖNCÜLÜKLERİNİ KONUŞTURMAMASI BUGÜNKÜ YOKSULLUKLARIN DÜŞKÜNLÜKLERİN TEMEL NEDENİDİR
BUGÜN TOPLUMUN AĞIR BUNALIMI NEFES ALAMAZ DURUMU SAĞLAM DİRENİŞÇİLERİNİ ORTAYA ÇIKARAMAMADAN ÖTÜRÜDÜR.

Biz bu gelişmeyi nasıl sağladığımızı, adım adım bugüne kadar nasıl getirdiğimizi çokça belirtmiş durumdayız. 12 Eylül gibi bir faşizme karşı, bu yıllar nasıl kazanıldı? Biz sık sık şunu söyleriz; PKK'nin her anı üzerinde durmak gerekir. Sorumlu devrimcilik bu konuda nelerin, nasıl

kazanıldığını bilmek zorundadır. Bu sadece PKK'yi doğru tanımak değildir, PKK tarihini bilmek değildir. Bu bir halkın ulusal kimliğini nasıl kazandığını bilmektir? Bu bizzat nasıl ulusallaştığını bilmek demektir. Bu nasıl özgürlükler ortamını sağladığını bilmek demektir, hatta insanlaştığını bilmektir. Dolayısıyla bu yılları değerlendirmesini her düzeyde geliştirmek zorundayız. Biz bu yıllara boşuna bu kadar yüklenmedik.

Biz, bu yılları insanlık adına kurtarmak için, nefes nefese bir maraton koşusuyla karşılık verdik. Şimdi sizlerin alabildiğine çarpıklığınız, ağır aksak durumunuz, yürüyüş tarzınız, 12 Eylül faşizmine PKK'nin dayattığı mücadele tarzını bir türlü ruhunuza indirememenizden kaynaklanıyor. Bu konuda nefsinizi yenilemelisiniz. Bu konuda bu rejime karşı yılları kazandığımızı bilmelisiniz. Düşünmelisiniz, ondan da öteye, onun bir parçası ve mücadelenin bir ögesi haline kendinizi getirmelisiniz. Siz bunu başaramadıkça PKK sizden hemen çıkarılması gereken bir elbise olarak çıkar. Bunu yapamazsanız, kişiliğiniz 12 Eylül faşizminden yaralanmış olarak çıkar. Bunu yapamazsanız, insanlığınızı kazanmadığınız, yurtseverleşemediğiniz, özgürlükler olayına yaklaşamadığınız olgusu ortaya çıkar.

Dolayısıyla bu yıllardaki büyük direnci, büyük direnişin şehitlerini, bu direnişin bütün yönleriyle nasıl kazanılması gerektiğine dair yürütülen politik faaliyeti, örgüt faaliyetini adım adım nelere karşı, nasıl kazanıldığını mutlaka bilmek ve özümsemek zorundasınız.

Bu rejiimle karşılaştığım ilk günümü hatırlıyorum. Şafakla birlikte bu rejimin ayak sesleri, köroğlu marşıyla biz uykudan uyandırdı. 12 Eylül sabahı, askerifaşist rejim gelmişti. Bugüne kadar sekiz yılı, nefes nefese "bu rejimi nasıl aşarız, nasıl onun yokedici etkilerini halkımıza, hareketimize öldürücü darbelere maruz bırakmadan aşarız" hesabı içinde kaldık. Bu hesap yalnız bireysel bir hesap değildi, toplum için bir ölümkalım hesabıydı, halk için bir ölümkalım meselesiydi. Bu hesabı yapamayan örgütler de oldu. O örgütlerden eser kalmadı. Kendini en güçlü sanan örgütler bile bir kaç ay dayanamadılar. Hiç de şerefli bir sonuç bırakmadan tahrip olup gittiler. Milyonluk tabanı olan örgütler vardı, hatta düzen partileri vardı. Sonunda meydanı çok kötü terkettiler. Sonları hiç de iyi olmadı.

Biz, bunlardan farklı olarak bu rejime olanca düşünce gücümüzle, eylem gücümüzle direnişi dayattık. Bunun tarihi önemini anlamak ve kavramak gerekir. Çünkü bununla kurtarılan çok önemli değerler vardır. Bu değerler rejimin vahşi ve barbarca saldırılarına karşı olduğu kadar, onun dolaylı işbirlikçilerine karşı, tasfiyecilere, provakatörlere, her boydan ajanlara, uşaklara karşı ve daha da kötüsü bu rejimin beslemek istediği düşkünlüklere karşı kazanılmıştır. İnsanlardaki hayvani yanları açığa çıkararak, güdülerini konuşturarak, onların en geri yanlarını kendine basamak yaparak, bu konuda görülmemiş tüm basınyayın imkanlarını ortaya çıkararak, baştan çıkararak, toplumsal birliğe karşı biz bu direnişi sürdürdük. Bunlar da az kazanımlar değildir.

DÜRÜST OLMAYAN KARARLI BİR TARZDA PARTİLİ OLMAYANLARIN HEPSİ ORTAYA ÇIKMIŞTIR GERİ KALANLAR GERİ TOPLUMSAL ZEMİNE DAYANANLAR NEFSİNİ VE BEYNİNİ DEVRİMCİLEŞTİREMEYENLER GÜNÜ KURTARMAK DERDİNDE OLANLAR GÜDÜLERİNİ DEVRİMCİ BİLİNCE GÜÇLÜ DEVRİMCİ AKIMA TABİ TUTAMAYANLAR AÇIĞA ÇIKMIŞTIR

Bu konularda inceleme yapmasını bilmiyorsunuz. Devrim ve karşıdevrim yıllarının dişe diş, amansız bir mücadele ile kazanıldığını bilmiyorsunuz. Bilgileriniz sıradan bilgilerdir. Ruhunuza fazla yediremediğiniz için, bugün devrimci pratik görevler karşısında fazla başarılı olamıyorsunuz. Bu konuda kendinizi aldattınız. Bu konuda Partimiz'in direnişini iliklerinize kadar yaşamadınız köşede oturuldu, görevlerin üzerinden teğet geçildi. Günler yenilgi beklentisi içinde geçiştirildi. Böyle geçiştirenler kendini istediği gibi saklasınlar, örtbas etsinler, tarihin yargısından kurtulamazlar. Bu ancak hafif, çok yüzeysel, kendini aldatan küçükburjuvaların tutumu olabilir. PKK yiğitliği bu değildir. PKK'nin yiğitçe çıkışı karşısında bu tutumlar açığa çıkmak zorundadır ve çıkıyor da. Dürüst olmayan, kararlı bir tarzda Partili olmayanların hepsi ortaya çıkmıştır. Geri kalanlar, geri toplumsal zemine dayananlar, nefsini ve beynini devrimcileştiremeyenler, günü kurtarmak derdinde olanlar, güdülerini devrimci bilince, güçlü devrimci akıma tabi tutamayanlar açığa çıkmıştır. Bu yıllarda biz bunu kapsamlı olarak değerlendirdiğimiz için sadece anımsatma yapıyoruz. Parti içinde hortlatılan her şey, 12 Eylül faşizminin karşısındaki yenilginin ifadesidir. Parti'nin taktiğine uymama, Parti'nin temel doğrultusuna, çizgisine tam katılmama, onu rahatlıkla kendi endişeleri için saptırma faaliyeti, 12 Eylül faşizmi karşısında boyun eğmenin sonuçlarından başka bir şey değildir.

12 Eylül faşist rejimine karşı tüm Türkiye Solu'nda görülen sivil güçlerin, siyasal güçlerinde görülen düşkünlük, bugün hepsinin beş paralık durumda olduğunu ortaya çıkarmıştır. Sağlam demokratik sesin olmaması, emekçi sınıfların bu konudaki öncülüklerini konuşturmaması, bugünkü yoksullukların, düşkünlüklerin temel nedenidir. Bugün toplumun ağır bunalımı, nefes alamaz durumu, sağlam direnişçilerini ortaya çıkaramamadan ötürüdür. Bir karşıdevrim bastırdığında ona karşı direniş olmayınca, onun altında kalanlar ezilir. Bu tarihin bir kanunudur. Böyle olunca da yaşamaya fazla hakları yoktur. Bunu kurnazca "bize fazla değmeden geçsin" diyerek 12 Eylül'ün amansız baskı yıllarının geçiştirilmesi için bir köşede sinenler, "günü gelince tekrar ortaya çıkarız" diyenlerin gaflet içinde oldukları, tarihe karşı hiç de anılacak bir biçimde çıkamayacakları bir gerçektir. Ve bunlar da bugün daha iyi gözüküyor.

Kısaca, bütün toplumsal düzeylerde olduğu kadar, emekçi sınıf ve tabakaların da parlak bir imtihan verememelerinden dolayı içine düştükleri yoksulluğu, düşkünlüğü buna bağlamamaları, çok utanmaz bir tasfiyeciliği yaşamaları ve direnişi götürememeleri bugün hiçbir ülke somutunda görülemeyecek kadar örgütsüz,

direnmesiz dolayısıyla çürümeyi yaşamaları olasılığını yanında getirmektedir. Aynı şey Partimiz için de geçerlidir. Parti'nin çizgisine, taktiğine her yönüyle katılmayanların nasıl bozgunculuktan ileri gidemedikleri, Parti'nin başına bela olmaktan öteye gidemedikleri ortaya çıktığı gibi, kararlı direnişçilerin neleri yaratabileceğini ortaya koymuştur.

Bir avuç kararlı direnişçinin, dağlarda, zindanlarda, yurt dışında hayatlarını ortaya koyarak, tarihin güçlü zorba rejimlerinden birisine karşı nasıl büyük zaferler kazanabileceğini ortaya koymuştur. Sayıları hiçbir zaman bir kaç yüzü geçmeyen devrimciler topluluğu, gerçekten de tarihsel dayanakları güçlü olan günümüzde de en gerici mihraklar tarafından desteklenen, yine sosyalizm adına oportünizmin yağ çekmekten başka bir şey yapmadığı bu rejimin karşısında direnen hareketimizin nelere kadir olduğu, insanın direnişçi yeteneğinin isterse neleri sağlayabileceğini ortaya koymuştur. Bunlar da ortadadır. Bugün PKK'nin cesareti, fedakârlık düzeyi saygınlık bulmuştur. Dost ve düşman tarafından saygınlık bulmuştur. Bu da şunu gösteriyor ki, eğer bir avuç kararlı insan doğru yolda doğru yürürse, ikircikliğe düşmeden kararlı yürürse zaferi de yaratabilirler. Bugün bu durumları yaratan Partimiz, eğer kararlı yürüyüşünü daha da ileri götürürse, zaferin kaçınılmaz olduğu kesindir.

BU TEMELDE HALKIMIZIN BÜTÜN YİĞİT İNSANLARI BİR ARAYA GELİYOR MÜCADELE MEYDANLARINA ÇIKMAK İÇİN SABIRSIZLANIYOR GÖRÜYORUZ Kİ EN DOĞRU YOLA GİRİLMİŞ OLUYOR

En zor yıllarda kendini geliştirebilen bir Parti, bugün milyonlarca kitle temelinde, güçlü bir deneyimle silahlanmış olarak geleceği kazanmaması elbette düşünülemez. Yeter ki her dönemin ortaya çıkardığı görevleri yerinde tespit etsin, bu görevlere uygun bir örgütlülükle karşılık versin. Ve yine bu yılları da yaman kazanma yılları olarak görsün. Bütün bunlar yapıldığında halkların tarihinde en parlak başarılardan birisinin de bizim halk tarihimiz içinde yaşanması hayal olmaktan çıkıp gerçek haline gelecektir, hem de beklenmediği, çoğunun rüyasından bile geçirmediği bir dönemde bu gerçekleşebilir. Demek ki en önemli sonuç binlerce yıllık baskı, sömürü geleneğine dayanan en zorba rejimlerden birine karşı, en büyük özveriyle, cesaretle direnme geleneğinin kavramış ve bu konuda kendini ortaya atmış olanlar en inanılmaz olanı gerçekleştirebilirler. Bu bir toplumsal devrim olabilir, bu bir ulusal kurtuluş olabilir. Kendi deneyimimizden de ortaya çıkan budur.

12 Eylül rejimi 8. yılını geride bırakırken, özel olarak bize karşı, özel savaş anlamına gelen tarihi dayanakları itibarıyla, bu tarihin en son ürünü olan vahşi ve barbar düşmanın bu rejimine karşı ayakta durmakla, bütün barbar tarihe karşı ayakta durmayı kanıtlamakla, halkımızın direniş tarihinde silinmez harflerle zaferi yazacağımız gerçekliğini kanıtladık. Halkların seçkin direnişçiliği bu konuda inanılmaz olanı böyle gerçekleştiriyor. Israrla bu deneyim üzerinde durulursa, gerekli sonuçlar çıkarılırsa, halkların en inanılmaz barbar rejimlerin yarattığı karanlık ortamları delip kendi kurtuluşlarını

kendi elleriyle sağlayabilecekleri ortaya çıkıyor. Hele bu halk Kürdistan halkı ise, kendi kurtuluşlarına dahi umut geliştirmekten uzak oldukları, rüyasını bile görmekten çekindikleri gerçekliklerini; bugün, sadece tartışmakla yetinmedikleri "başarabiliriz, kurtulabiliriz" umudunu en güçlü bir biçimde duydukları bilinmektedir. Bununla da yetinmeyip giderek dalga dalga, kendi savaşımlarıyla mücadele alanlarına çekildikleri bir durum ortaya çıkmaktadır. Eğer bu durum böyle devam ederse, bu umutların gerçekleşebileceği, bunun da bir halkın kurtuluşunun kendisi olabileceği ortaya çıkıyor. Üzerinde en çok durulması gereken, kendisiyle büyünülmesi gereken, büyümeyi bu temelde sağlaması gereken deneyimimiz budur.

Bu deneyimimizi en başta şüphesiz Partililerimiz inceleyeceklerdir. Ondan da öteye, bununla sağlam bir Partili olacaklardır. Böyle bir Partileşmenin, bir halkın özgürleşmesinden ibaret olduğunu göreceklerdir. Bu da, bu çağda yapılması gereken biricik tek doğru çalışmadır.

Bu çalışmayı öne aldık, bunu hepinizin önüne koyduk. Bu çalışma dışında, bu yaşam dışında diğerlerini son derece ikincil planda bıraktık. Israrla devrimci çalışmanın, devrimci faaliyetin halkımızın gündemine koyduk. Bu temelde düşüncelerimizi, uğraşlarımızı yoğunlaştırmayı esas aldık. Görüyorsunuz ki, bütün bunlar bugün boşa gitmiyor. Bütün bir halk kendi kaderi üzerinde tartışıyor. Bütün çabalar bu temelde zorlaşıyor, yüceleşiyor. Bu temelde halkımızı bütün yiğit insanları bir araya geliyor. Mücadele meydanlarına çıkmak için sabırsızlanıyor. Görüyoruz ki, en doğru yola girilmiş oluyor. Bu yolda en sağlam çabalarla, halklar kaderlerini belirleyici bir tarzda halletme yoluna koyuluyorlar. Biz bu faaliyeti böyle esas aldık. Bugüne kadar en ufacık bir ikircikliğe düşmeden, büyük bir kararlılıkla, azimle ve çabayla buraya getirmeye çalıştık. Sizlerin de esas almanız gereken azim ve çaba budur.

Bugün her zamankinden daha fazla ortaya çıkmıştır ki, bu amansız zorba rejim, 12 Eylül faşistsömürgeci rejimi, başta Kürdistan halkı olmak üzere, Türkiye halkı üzerinde de dünyada gerici güçlerin ondan bekledikleri, onunla sağlamak istedikleri tehlikeli yönelimlerinden önemli oranda kurtulunmuştur. Artık yavaş yavaş tarihin çöp sepetine atılıyor. Eğer bundan sonraki mücadelemiz daha kararlı olarak sürdürülürse, tamamen bir daha dirilmemecesine, bu benzeri rejimler tarihinde gömülürler. Böylece tarihi bir katkı yapmış olacağız. Bunu yapmakla, kendimizi bugün görevini başarmış devrimcilerin mutluluğu içinde görebiliyoruz.

EĞER BUNDAN SONRAKİ MÜCADELEMİZ DAHA KARARLI OLARAK SÜRDÜRÜLÜRSE TAMAMEN BİR DAHA DİRİLMEMECESİNE BU BENZERİ REJİMLER TARİHİNDE GÖMÜLÜRLER BÖYLECE TARİHİ BİR KATKI YAPMIŞ OLACAĞIZ BUNU YAPMAKLA KENDİMİZİ BUGÜN GÖREVİNİ BAŞARMIŞ DEVRİMCİLERİN MUTLULUĞU İÇİNDE GÖREBİLİYORUZ

Görevlerimizin tam başarılamaması, bizi umutsuz kılmıyor. Bilakis daha fazla başarmak için çok daha güçlü, umutları çok daha güçlü olanakları gerçekleştirmeye

çalışıyoruz. İşte her zamankinden daha fazla ortaya çıkan gerçekliğimiz budur. Gerçek önderlik, halkların gerçek önderi olmak, böylesine zorlu yılları karşılamak, böyle kazanmaktır.

Başta Partimiz'in militanları olmak üzere, tüm halkımız yaşadığı bu büyük tarihi deneyimi ki, bu deneyimin kazanılmasında en büyük pay sahibi olan zindan direnişçilerine, devrim şehitlerine bağlılıklarını bir yaşam sorunu olarak, bir ahlaki gelenek olarak yerli yerine oturtacaktır. Bunların toplu ifadesi demek olan halk kurtuluş siyasetini, daha da somut biçimde yaşayacaklarlar. Yeni yaşamın ancak en temelde yaratılacağını, bizzat kendi deneyimleriyle göreceklerdir. Bunu bugün kısmen görüyorlarsa da, yarın bunu tam zaferle kapatacaklardır. İşte bir halka da bundan daha yaraşır olanı düşünülemez, bir halk adına bundan daha yüce bir çaba sergilenemez.

REBER APO

PARTİLEŞMENİN ÖZÜ ÖNDERLİKSEL ÇIKIŞIN ÖZÜDÜR

DURAN KALKAN

İdeolojik alan son dönemlerde yoğunca tartıştığımız bir alan oluyor. Ancak yine de tartışmalar zayıf kalıyor. Bu bir gerçek. Kuşkusuz zayıflığından da biz sorumluyuz. Daha fazla ciddiye almak, önemini lafla söylemek değil de zihniyetin, felsefenin, ideolojinin, teorinin partileşmedeki yerini görmek gerekir. Parti önderliğinin son savunmasında çok net ortaya koyduğu gibi bu bir zihniyet işi, yaşamı anlama, yaşama bir bakış alanı olduğu, bu temelde yaşam ilkelerine sahip olduğu gerçeği görülerek oradan başlamak ve örgütlü kılmak önemli oluyor.Elbette ki zor bir alan ve zorlu bir çalışmayı gerektirir. İnsanlık tarihinin öğrettiği en önemli gerçeklerden biri de; insanların büyük bölümünün düşünsel üretimden ziyade pratik üretim içinde olduğu ve pratik yaşamı esas aldıklarıdır. Çok az bir kesimi düşünce üretmiş, yönlendirici olmuştur. Bizde ise bu çok daha fazla böyle olmuştur. Kürdistan'da uygulanan sistemin (aslında devletçi döneme geçişten itibaren başlayan), son dönemde de inkârcılık haline gelen sistemin en önemli bir yanı toplumu, halkı düşünce dünyasından uzaklaştırmak, düşüncesizleştirmek olmuştur. Bu özgürlüğü ortadan kaldırmanın ya da özgürlüğü dar- ilkel bir düzeyinde, yaşamı-toplumu derinleştirmeyen bir düzeyde kılmanın, ona itmenin en önemli yanı olarak görülüyor-görülmelidir. Bu yüzyılların süreklileşen tarihsel gerçeği ile giderek düşünce üretimi, yaşamı çözümleme, yeni yaşam geliştirmede iddia sahibi olma yerine, var olanı tekrarlayan, çok dar biçimde daha çok önüne konanı yaşayan, kendine biçileni sürdüren bir insan ve toplum düzeyi ortaya çıkarılmış oluyor. Hareketimizin de bu tarihsel gerçeğin sıkıntılarını yaşadığı, bu sıkıntının-zorlanmanın bir parçası olduğu bir diğer gerçek. Baştan beri hareketimiz açısından bu sıkıntı hep var oldu. Yüzyılların bu tarihsel gerçeği fazlasıyla parti içine yansıdı. **Kuşkusuz eyleme geçmek Apocu parti gerçeği açısından temel bir alan, önemli bir alan ama onun başarılı olması, yaratıcı sonuçlar verebilmesi, toplumda değişime- dönüşüme yol açabilmesi, tabi ki dayandığı felsefe ve ideolojinin gücüyle mümkün olmuştur.** Felsefi ve ideolojik gücünü geliştirebildiği ölçüde o pratikleşme sonuç vermiştir. Bu alana çok fazla girememe, "yaşam üzerinde düşünüp- araştırarak onu daha yetkin nasıl kılabilirim, daha özgürlükçü, eşitlikçi, daha insani hale nasıl getirebilirim, birey ve toplum yararına daha gelişkin bir yaşam düzeni nasıl ortaya çıkarabilirim" biçimindeki bir arayış yerine; "egemen sistemin işleyen düzeninin önüme koyduğunu nasıl yaşarım, kıyısından, köşesinden onu nasıl sürdürebilirim" tutumu çok daha egemen ve baskın bir tutum olmuştur. Bu bakımdan zor bir alan. Çok giremediğimiz, kafa yormak istemediğimiz, girmek istesek de ezbere bazı kavramları, deyimleri öğrendiğimiz ama anlamına ulaşma ve o temelde çözüm üretmede, kendini pratikleştirmede çok uzak kaldığımız, soyut bir tutumu sürdürdüğümüz bir gerçeklik. Örgütlenmesi, insanları çeken- katan bir çalışma alanı haline getirilmesi de sağlanmayınca bu daha fazla böyle oluyor ve sürüp gidiyor. Bir defa böyle bir

gelenek, kültür zayıftır. Hiyerarşik-devletçi sistem, insanı bundan uzaklaştırmış, bu alanı iyice daraltmış. Yine bu çabayı yoğunca sürdürüyor. Bu nedenle insanların böyle bir alandan kopuşları, uzaklaştırılmaları var, katılamıyorlar, katılımda zorlanıyorlar.

Diğer yandan örgüt, örgütlenme, ona katma zayıf olunca en dar kalan, en çok zorlandığımız bir saha oluyor. Önderlik gerçeği bu durumu aştırtma olayıydı. Önderlik gerçeğinin Kürt halkı açısından en temel anlamı burada ortaya çıkmaktadır. Belirtilen şekliyle bir insan duruşunu değiştirme hareketi, yani düzenin verdiğiyle yetinen, dar- pratik yaşamla kendini sınırlı kılan değil, bilerek, anlayarak ve kendisi için daha yararlı hale getirerek bir yaşam sürdürme, doğadaki diğer canlı türlerine benzer bir biçimde var olanı sürdürüp, ölüme kadar giden bir canlı türü olmaktan insanı çıkartma çıkışıydı. Önderliksel çıkışın Kürt toplumu ve Kürdistan açısından birincil yanı budur. Bu anlamda sistemi aşma, devletçi sistemin ön gördüğü insan gerçeğini aşma önderliksel çıkışla başlar. Sistemin ölçtüğü, biçtiği insan olmaktan çıkarak, kendisini anlayan, çözümleyen ve yeniden yaratmanın, yeni bir yaşam yaratmanın iddiasını ve iradesini geliştirip, pratikleştiren bir insan durumunu ortaya çıkartma oluyor. Bu partileşmenin özüdür yani önderliksel çıkışın özüdür.

Önderliksel çıkış demek, partisel çıkış demektir. Dolayısıyla PKK çıkışının toplum açısından, Kürt halkı açısından temel anlamını, tanımını burada yapmamız lazım. Yine partiye de bu temelde yaklaşmamız lazım. Bundan uzaklaşarak, parti gerçeğine yaklaşamayız. Doğru ve yeterli partileşemeyiz. Partinin esas anlamıyla bütünleşemeyiz. Partinin esas anlamı, tanımı budur. Önderlik, bir savunmada ya da bir görüşme notunda ifade etmişti; "sonunda gördüm ki aramızda yaşam anlayışı farklılığı, felsefik farklılık var", dedi. Partileşmenin neden zayıf olduğunu, kadroların önderliksel gelişme düzeyine neden ulaşamadıklarını tanımlarken bu ifadeyi kullandı. Sorunun felsefik, dolayısıyla yaşama yaklaşmada ki farklılıktan kaynaklandığını belirtti. Dolayısıyla bu farklılık giderilmeden partileşme gelişmiyor. Bizde en fazla olan şu; egemen düzenin verdikleriyle yaşamayı kendine yediremeyip, onu aşma adına Önderlik düşüncelerini, önderliğin önümüze koyduğu gibi yaşamak oluyor. Ama onu çok anlayarak, çözerek, ona katılarak, onu daha da yaşamda canlı kılarak değil de, (elbette ki bir bütün olarak düzendeki gibi de değil) bir anlamda düzende ki benzer bir durumu farklı bir yerde yaşamak gibi bir şey söz konusu oldu çoğunlukla. **Yani Önderliği, özünde ki diyalektikle değil de en fazla ve belki de en iyi şekilde onun diyalektiğini dondurarak yaşamak biçiminde oldu. Önderlik buna "müritçe katılım" dedi ve kabul etmedi. Sorun burada, aslında partisel gelişme sorunu da buradadır.** İdeolojik, teorik gelişmenin zayıf kalması, gelişmenin sınırlı kalması, düşünce üretimindeki zayıflık, kadrosal gelişmedeki zayıflık, dolayısıyla ideolojik, politik, örgütsel çalışmaları yürütmedeki zayıflıkların esas kaynağını teşkil etmektedir. Kadrolaşmanın, partileşmenin geliştirilmesi gereken esas saha da burasıdır. Böyle değerlendirdiğimiz ve böyle değerlendirmenin gerekli olduğu bu durumu ciddiye almalı, önemsemeliyiz. Önderliğin birçok kere çözümlediği bu durumun yine birçok kere tanımı da yapılmıştır. Bu çözümlemeleri esas alarak bir yaklaşım ve çalışma içinde olmalıyız. Yoksa karşı anlamda her türlü şey üretiliyor

ve yoğun saldırılar var. Bu durum karşısında Önderlik de bir mücadele yürütüyor. Bununla birlikte bizim,"Önderlik tarafındayız, biraz hizmet de ediyoruz" dememiz ve bununla bir militan olma, parti kadrosu olma, bunun gereği olarak bu temelde bir felsefi, ideolojik mücadele yürüten, karşıtlarını çürüten, kendini halklar yaşamında egemen kılan bir düşünce gücü haline gelmemiz-gelebilmemiz mümkün olmaz, bununla böyle bir sonuca ulaşamayız. Oysa esas amacımız buna ulaşmaktır. Buna ulaşamadıktan sonra pratikte diğer yaptıklarımızın çok fazla kalıcı bir değeri olmuyor-olmaz. Belki siyaset üretebilir, güç yaratabilir, bir egemenlik durumu ortaya çıkarabilir, bazı siyasi sorunlara çözüm bulunabilir ancak Önderliğin öngördüğü gibi Kürdistan'da böyle çözüm bulunamıyor ve olunmuyor. Kürt sorunu öyle bir sorun ki o tür dar siyasi yaklaşımlarla çözülmüyor. Ancak derin ideolojik, felsefik yaklaşımlarla çözümün önü açılabiliyor. Ama ancak çok ilerlese güneydeki gibi böyle bazı güç düzeyi ortaya çıkartma olur ama yeni bir insan- toplum yaratma, toplum yaşamında değişiklikler yaratma gerçekleşmez. Bu çok daha ötesini gerektiren bir durum ve partinin amacı da budur. Demokratik sosyalizm çizgisinin özü budur. İnsanın yaşam anlayışında, yaşama bakışında, yaşam ölçülerinde değişiklikler yapmak ve bu temelde insan ve toplum yaşamını değiştirmektir. Bunu sağlamak için zorlandığımız, hep uzak kalmak istediğimiz alana girmemiz, onu örgütlememiz gerekiyor.

KÜRT SORUNU ÖYLE BİR SORUN Kİ DAR SİYASİ YAKLAŞIMLARLA ÇÖZÜLMÜYOR. ANCAK DERİN İDEOLOJİK, FELSEFİK YAKLAŞIMLARLA ÇÖZÜMÜN ÖNÜ AÇILABİLİYOR.

Önderlik üç inceleme dönemi yaşadı. Biri 70'lerin başındaydı, ideolojik doğuşta denebilir. Kürdistan'da isyancılık ve Barzani direnişçiliğinden başka dayanacak bir şey yoktu. Bir de halkların tarihteki direnişleri vardı ki onlar kapatılmış, gizlenmiş, inkârcılık temelinde yok sayılmıştı. Var olan halkların mücadeleleriydi. Aslında 20. yüzyılın sosyalizm ve ulusal kurtuluş mücadeleleriydi. Tabii daha çok onları inceledi. Onlardan Kürdistan ve Kürt halkı için yol gösterecek fikirler bulmaya çalıştı. PKK'nin bir çizgi olarak doğuşu böyle gerçekleşti. Tabii teorik çerçevesi dardı, sınırlıydı, soyuttu. Fakat Kürdistan için Kürt halkı için bir şeyler söyleme, iddia etme içeriğini taşıdı. Ayrı bir çizgi olma, farklı bir felsefe yine farklı bir ideolojik çerçeve yani yaşam ölçüleri bulma arayışını başlattı.

İkinci yoğunlaşma ve inceleme dönemi 12 Eylül dönemiydi. Bu dönemlerde Önderlik, "ben çok okudum" diyor. Okudu, inceledi, o dönemde elde edilebilen bütün kitapları incelemiştir. İncelemiş, inceletmiş, bilgi toplatmaya çalışmıştır. Öyle PKK'nin düşünceleri denen şeyler, rüyada görülen ya da kolay bulunan şeyler değildir. Önderliğin yıllarca yaptığı iş yeniden inceleme oldu. Türkiye'den, Avrupa'dan nereden ne kadar kitap bulabiliyorsa, şimdi avukatlara "kitap denebilecek ne buluyorsanız getirin" dediği gibi topladık, toplamaya çalıştık. Öncelikle ulaşabildiği bütün kitapları bulmak, taşırmakla uğraştı. Örgütü öyle çalıştırdı, yeniden inceledi. 12 Eylül sürecini ve

Ortadoğu'daki durumu, dünyadaki gelişmeleri bu temelde yeniden değerlendirmeye, 12 Eylül darbesi karşısında özgürlük ve demokrasi mücadelesinin nasıl geliştireceğinin teorik, düşünsel temellerini ortaya çıkartmaya çalıştı. Bu büyük gerilla hareketi buna dayanarak oluştu. Nasıl ideolojik çerçeve, program, parti adımı 70'lerin başındaki yoğun teorik incelemeye dayandıysa 80'li hatta 90'lı yılların o büyük gerilla hareketi kesinlikle bu teorik incelemeye, yoğunlaşmaya çözümlemeye dayandı.

Üçüncü inceleme dönemini İmralı'da yapıyor. Önderlik 90'lı yılların pratiği içinde inceleme-araştırmadan uzak kaldı. Daha çok pratik üzerinde yoğunlaşmak, direnişi sürdürmek, ezilmemek, yenilmemek için ne gerekiyorsa onu yapmak, bütün dikkatini pratik örgüt çalışmasına vermek zorunda kaldı. On hatta on beş yıllık süre boyunca ağırlıkta yapılan budur. İmralı dönemi üçüncü inceleme dönemidir. Dışarıdaki kadar kitap bulma imkânı yok, pratiği izleme imkânı da yok. Ama yine zor da olsa, çok kötü koşullarda da olsa, bazı kitapları temin ederek ve daha çok da otuz yıllık mücadelenin ortaya çıkardığı derslere dayanarak Önderlik pratiğini, yani parti ve halkın mücadele pratiğini değerlendirip, onun derslerini çıkartmaya dayanarak ama genelde dünyadaki, bölgedeki gelişmeleri de inceleyen, bu temelde yazılan, çizilen, söylenen düşünceleri inceleyen bir çalışma yürüttü. Mevcut savunmalar, Önderliğin İmralı'da geliştirdiği düşünceler bu temelde ortaya çıkıyor. Aslında hacim olarak dardır. Çünkü Önderliğin yoğunlaşma ve düşünce üretme düzeyi çok daha fazla. Birinci ve ikinci inceleme dönemlerini kat kat aşan, bütün dünya için yeni şeyler üretip, söyleyebilen bir düşünce, yoğunlaşma düzeyine ulaşmış durumdadır.

Önderliksel gelişmenin de en ileri düzeyi dünyada da, insanlığın gelişimi açısından da, günümüzdeki düşünsel çalışmalar açısından da önemli yer eden, birçok çevre tarafından dikkatle izlenen bir düzeyi ifade ediyor. Buna rağmen bunun yazıya dökülmesi, partiye, topluma, insanlığa sunulması içinde bulunulan koşullardan dolayı çok dar ve sınırlı kalıyor. Savunmalar ancak çıkartılabildi. Önderlik, "sorunu felsefik olarak görüyorum" dedi. Önderlik felsefik çalışmalar yapmak istedi, çıkartamadı. Ulaştığı felsefik, ideolojik düzeyi dışarıya yansıtma, topluma sunma imkânlarına(düzey, potansiyel ve yoğunlaşma anlamında) sahipti. Ancak içinde bulunulan koşullar bunu engelliyor. İmralı sistemi bunu engellemek için ortaya çıkartıldı. Bu uluslar arası komplonun bir yanı da kesinlikle buydu. Bununla birlikte esas olanı, öz olanı savunmayla birlikte vermeyi başardı. Savunmalar bunları içerdi. Bizim için de parti tarihi açısından da ulaşılan en ileri bir teorik düzeyin ortaya çıkması, yeni düşünceleri elde etmemizin imkânı doğdu.

Önderliksel çalışmanın durumu bu. Önderliğin bir ortaya çıkardıkları var, bir de çıkartmak isteyip de onu yapamadığı, engellendiği durumlar var. Bu noktada bizim artık bu gerçeği görerek, hem sorumlu bireyler, parti kadroları olarak bu tür çalışmaları yapma görevimizin, sorumluluğumuzun olduğunu bilerek bu işlere yaklaşım göstermemiz hem de önderliğin yapmak isteyip de engellendiği hususları kendimize görev bilip, yapmamız gerekiyor. Bu anlamda çalışmayı kapsamlı ele almalıyız. Ne kadar geniş bir teorik çalışma düzeyi olursa partileşme o kadar

gelişir, ideolojik mücadeleyi o kadar etkili yürütebilir, propaganda düzeyimiz o kadar gelişir. Yine bunu tabii örgütlü kılmak, önderliğin özünü verdiği yeni felsefik, ideolojik düzeyin örgütlü bir çalışmayla çok geniş bir açılımını sağlayıp, parti eğitimine, halk eğitimine, insanlığa sunulması gerekiyor. Bunu da kapsamlı bir örgütlenmeyle yapabiliriz, yapmamız gerekiyor. Bu anlamda aslında Önderlik her şeyi belirledi, tanımladı. Örgütlenmesinin nasıl olacağını söyledi. Akademi, okul örgütlenmeleri dedi. Bu teorik çalışmayı örgütlü hale getirerek, kapsamlı bir biçimde yürütmemiz lazım. Bu konuda var olan düzey dar, yaklaşımlar yetersizdir. Sonuçlarına bakıyoruz, arkadaşlar dört kitap hazırlandı diyorlar, dört toplantıdır Bilim Aydınlanma aynı raporu veriyor. Olabilir, bir sonuç, küçümsemiyorum. Birçok kitap hazırlandı, ben de hazırladım. Gerçi komitemiz basmadı, hala buradadır. Fakat bu yeterli değildir. Ben bu yaklaşımı yetersiz görüyorum, eleştirmek istiyorum, yani çok dardır.

Raporda eğitim çalışması için fizibilite çalışmaları yürütüldü, deniyor. Bunu rapora geçmek bile bence suçtur.

ÖNDERLİK 3. KONGREDE "HEPİNİZ BİRER POTANSİYEL HİZİP GİBİSİNİZ YANİ BİRER BİLDİRİ YAZACAK DÜZEYE GELDİNİZ AMA NEYİ YAZACAĞINIZ BELLİ DEĞİL" DİYORDU

PKK, otuz üçüncü yılında pratik bakımdan o noktada olmak –kendimizi çok pratikçi sanıyoruz- o alana ne kadar zayıf yaklaştığımızı gösterir, ciddiyetimiz azdır. Böyle yürümez, öyle olmaz. Bu biçimde elbette çeşitli düşünce odakları oluşuyor. Önderlik 3. kongrede, "hepiniz birer potansiyel hizip gibisiniz yani birer bildiri yazacak düzeye geldiniz ama neyi yazacağınız belli değil", diyordu. Önderlik çalışmasıyla belli bir gelişme var ve herkes kendine göre bir şeyler yazabilir. Dolayısıyla bu geniş kapsamda örgütlenmezse kendine göre bir sürü düşünce olur. Öyle sığlık, darlık aşılamaz. Çok dar, sığ bir düşünce, yaşam içerisinde olmamıza rağmen, kendimizi çok gelişmiş sanarak, aldatabiliriz de. Mevcut durumda kendini aldatma düzeyi de var. Bu bakımdan akademik örgütlenme, teorik çalışmayı, çok daha kapsamlı ele almak gerekiyor. Çok geç kaldı, zayıf yaklaşıldı. Bir de seçicilik oldu, birikim eritildi. Ben bu tarzı da eleştiriyorum. Bir mücadele olmalı, önderliği en iyi anlamaya çalışmalıyız, en iyi yansıtmaya çalışmalıyız, bu da doğru. Fakat bence düşünceyi, düşünceyle çürütmeliyiz. Biz, her zaman Önderlik felsefesi ile ideolojik yaklaşımlarıyla mesafeli olduk. Bu açıktır, kendimiz bile bunu görebiliyoruz. Edindiğimiz bilgiler düzeyinde görebilecek durumdayız ama bütün bunlara rağmen Önderlik propaganda çalışmamızın önüne hiçbir zaman engel koymadı. Hiç sınır tanımadı, hatta yapmaya zorladı, yöneltti, teşvik etti. Bu bakımdan böyle çok daraltıcı olmak yanlıştır. Zaten başta onun için belirttim, kaçınılan bir alan. Bu zor bir iş. Pratikte sağa sola koşmak gibi değildir. Dolayısıyla zaten uzak kalıyoruz. Bir de teşvik edip, ilerletmek yerine, daraltma olursa o zaman gittikçe bu alan daralır. Geçen dönemin bu dalgalı pratiğinin de, tasfiyeciliğin etkisi de oldu. Partinin gerilla biçiminde de olsa yürüttüğü uzun mücadele

süreci içerisinde ortaya çıkan kadro birikiminin büyük bölümü eridi. Kimisi kaçtı, kimisi uzaklaştı, bu işten vazgeçti. Kimisi ilgisiz hale geldi, başka işlere yönelir hale geldi. En önde, en çok örgütlememiz gereken, bizi ilerletecek olan saha şimdi en dar, en az işleyen, örgütsüz olan bir saha konumundadır. Biz hala örgütlenme sorunlarını tartışıyoruz, hala savunmaların nasıl açılacağını, kadronun, sosyalizmin, demokrasinin, konfederalizmin ne olup, olmadığını bu konuda görüş birliği yaratacağımızı tartışıyoruz. Bunların çok büyük hacimlerle incelenip, en ileri düzeyde tartışma, yoğunlaşmayla herkesin en fazla kabul edilecek bir ürüne kavuşturulmuş olması gerekiyordu. Bu kadar kendine görelik, farklı düşünceler, düşünce sığlığı olmazdı. Dolayısıyla da pratikleşme, örgüt ve eyleme yönelme daha çok gelişirdi. Ne kadar aydınlanma olursa, o kadar pratik eylem gelişir. Aydınlanma olmazsa pratik gelişmez.

PKK'nin eylemi neden büyük oldu? Çünkü bütün darlığına rağmen Kürdistan için, Önderliğin 70'lerde ortaya çıkardığı düşünceler çok yeni düşüncelerdi, kapsamlıydı, yeni şeyler içeriyordu. O gençliği, aydınları eyleme sürükledi. Yoksa Barzani hareketini aşamazdı. Bazıları neden Barzani hareketini aşamadılar? Bir sürü grup, örgüt çıkmak istedi, aşamadı. Çünkü düşünce dünyasında aşamadılar, teorik, ideolojik olarak aşamadılar. **Sen ideolojik olarak KDP'yi aşamazsan, pratik olarak aşman mümkün olabilir mi? Mümkün olamaz. Onlar kurumlaşmıştır, yutarlar.** Nitekim yuttular, hepsi sonunda yutulmak, KDP içinde erimek zorunda kaldı. PKK'nin dışta kalabilmesi, onlarla mücadele edebilmesi, bir de önce gençliğin sonra halkın büyük bir eylemsel yürüyüşünü ortaya çıkarması, kesinlikle bu teorik güçledir, aydınlanma gücüyledir. Başka bir şeyle değildir. Şimdi de, daha büyük bir eylem ortaya çıkartabilmemiz için, aydınlanma hareketini geliştirmemiz gerekiyor. Bu anlamda kadro birikimimizi iyi değerlendirmeliyiz. Daralmıştır, ama var olanı teşvik ederek, eğiterek, kurumlaştırarak, uygun yerlerde, uygun biçimlerde böyle bir çalışmaya sevk etmeliyiz

Bir de bir mücadele olabilir, olmalıdır. Belli bir kontrol de olabilir, sağa-sola savrulmamak açısından. **Ama düşünce üretimine teşvik etmeliyiz, daraltmamalıyız. Yani insanlar farklı düşünebilir, yanlış şeyler de söyleyebilir, yazabilirler. Öyle oldu diye hemen tepesine yumruk inmemelidir, o yanlıştır.** Düşünce hareketlerinde bu yoktur, tam tersine onlarla düşünsel mücadele, tartışma olmalı, etkileme olmalı, doğruya çekme olmalı ve daha çok da teşvik etmeliyiz. Öyle olursa daralma oluyor. Zaten söz konusu düşünce alanında azız ve dolayısıyla bu çalışma alanı oldukça dar bir alan. Yeni katılan, savaşçı olur, silahı alır, gider serhıldancı olur, kitle eylemi yapabilir ama propaganda çalışması yapamaz, felsefik- teorik üretim çalışması yapamaz. Bir birikim, inceleme işidir bu. Kadrolaşma, esas olarak bununla kendini ifade ediyor.

BİRİKİM KOLAY DEĞİLDİR BAZI ŞEYLERİ BÖYLE HİSSETMİŞ OLMAK BİLİYOR OLMAK, SÖZLÜ OLARAK DA BAZI ŞEYLERİ BİLMEK, BİR DÜŞÜNCE YOĞUNLUĞU, GÜCÜ KAZANMIŞ OLMAK ANLAMINA DA GELMİYOR

Dolayısıyla, partinin bu temelde ortaya çıkan birikiminin küçümsenmemesi yanlışları, eksiklikleri varsa onlar düzeltilmeye çalışılarak işlevsel kılınması gerekiyor. Yoksa reddedilmesi yanlıştır. Birikim kolay değildir. Bazı şeyleri böyle hissetmiş olmak, biliyor olmak, sözlü olarak da bazı şeyleri bilmek, bir düşünce yoğunluğu, gücü kazanmış olmak anlamına da gelmiyor. Biz geçen dönemde bunları da gördük. Birikimi olan, eskiden bu yana hareket içinden gelen, çok sayıda arkadaşı topladık. Birçoğu hiç üretim yapamadılar. Kendilerine göre bir şeyler öğrenmişlerdi ama öğrendikleri bölük-pörçük, kopuktu, bir sisteme kavuşturamadılar, ürüne dönüştüremediler, başkalarına sunamadılar. Belki kendileri için partide kalmak, pratik yapmak için yetiyordu ama başkalarını eğitmeye yetmedi. Bu kolay bir iş değildir. Onun için de mevcut yaklaşım dardır, çalışmanın örgütlenmesi de dar, teşvik ediciliği azdır. Çünkü düşünce anlamında çok fazla daraltılıyor da. Dolayısıyla böyle katılan değil de, uzaklaşılan yer haline getiriliyor, bu değiştirilmelidir. Bir mücadele alanı olmalıdır. İnternet dünyası bir sanal dünya. Egemenlerin, sermayenin küreselleşerek en üstte oluşturduğu, siyasi sistemin tuttuğu bir sanal dünya ama apayrı bir dünyadır ve neredeyse toplumları yönetecek hale geliyor. Bir sanal dünya değil de bizim bir teorik çalışma ve mücadele dünyamız olmalıdır. Eğer gerçekten PKK bir felsefe ve ideoloji hareketi olacaksa böyle bir dünyası olmalıdır. Tartışan, inceleyen, araştıran, düşünce alanında yaşayan, bazı dönemlerde filozofların yaptıkları ve yaşadıkları gibi bir yaşam, çalışma ortamı oluşmalı, partinin kesinlikle böyle bir yanı olmalıdır. Ancak öyle olursa yeterli üretim olabilir. Önderlik sosyal bilimler akademisi olarak ön gördü, bunlar bir

EĞER GERÇEKTEN PKK BİR FELSEFE VE İDEOLOJİ HAREKETİ OLACAKSA TARTIŞAN, İNCELEYEN ARAŞTIRAN, DÜŞÜNCE ALANINDA YAŞAYAN BAZI DÖNEMLERDE FİLOZOFLARIN YAPTIKLARI VE YAŞADIKLARI GİBİ BİR YAŞAM, ÇALIŞMA ORTAMI OLUŞMALI PARTİNİN KESİNLİKLE BÖYLE BİR YANI OLMALDIR.

akademik sistem olarak gelişsin, dedi. Çok somuttu ancak ortada çok ciddi bir şey yok. Hiçbir alanda güçlü adımlar atamadık. Oysa birikimimiz vardı, sıfırdan başlamıyoruz. Yirmi yıl önce olsaydı o yönlü çok şey yapamayabilirdik ama şimdi öyle değil. Yapabilecekken yapamadık. Çünkü çekici olan, sürükleyen bir alan olarak geliştiremedik. Zaten uzak durma var. Bu alan onu değiştirecek, sürükleyecek, çekecek bir alan haline getirilmezse uzak duruluyor, kaçınılıyor. Şuan burada bile düzenleme yapalım desek, şu haliyle ben oradan uzak durayım, başka bir yerde olayım, denir. Öyle bir parti ve kadro duruşu var. Bunun nedenlerini çözmeliyiz. Bunun nedenlerinin içinde tarihten gelen, parti pratiğinden gelen nedenler var ama yeniden örgütleme yaparken onu aştırtmalıyız. O nedenleri ortadan kaldırmalıyız, kaldıramıyoruz. Kaldırmak için de bu alana hem gerekli önemi vermeliyiz hem de alan kadro için çekici, sürükleyici, işlevsel kılan bir alan haline getirilmelidir. Öyle olmazsa bu çalışmalar gelişmez. Bir kere böyle bir sorunumuz var, bu bir. İkincisi propaganda çalışması

açısından da belirtebilirim; biz hareket olarak çeşitli propaganda dönemlerinden geçtik. 70'li yıllarda sözlü propagandaydı, yani ayaklı gazete deniyordu, hiçbir yazılı belgemiz yoktu. Çeşitli yerlerde sözlü konuşarak, gruplar toplayıp, eğitimler yaparak, tartışmalara katılarak, propaganda çalışmaları yürütüyorduk. 78-80'e kadar hareketin oluşumu böyle bir çalışma temelinde gelişti. Ama bu sözlü propaganda o döneme göre çok etkili, yaygın ve güçlüydü. Yanlışlığı görülen düşünceler bile çok güçlü savunuluyordu, bir de herkes buna katılıyordu. Ben kadroyum diyen herkes bu çalışmaya katılıyordu, onun dışında kalmıyordu. Herkes propaganda çalışmasına katılıyordu. Dolayısıyla hem güçlü savunma, sahiplenme vardı hem de çok güçlü bir katılım vardı. PKK, hiç örgüt yokken, maddi imkân yokken, sözlü propaganda temelinde Kürdistan'da ve Türkiye'de en etkili propaganda grubu oldu. PKK'lilerin olduğu yerde kimse konuşmuyordu, konuşamıyordu. Önderliğin olduğu yerde hiç kimse söz alıp da konuşma yapmıyordu. PKK'den değil - Türkiye'nin o çok ünlü solcu liderlerinin olduğu yerlerde bile, ben ona da tanık oldum- Önderlik düşüncelerini güçlü savunuyordu. O nedenle önderlikle tartışmaya girmek herkesin göze alabileceği, yapabileceği bir iş değildi, çünkü başarılı olması mümkün değildi, bu herkesin bildiği bir gerçek.

80'li yıllarda bu propaganda, silahlı propaganda oldu, gerilla oldu. 90'lı yıllara kadar propaganda çalışmaları silahla oldu. Gerilla eylem gücü, askeri güç olmaktan çok bir propaganda ve örgütleme gücü oldu, en çok da propaganda gücü oldu. Sözlü propagandanın aydınlara, gençliğe ulaşmasından çok daha fazla, geniş yaygın ve etkili bir biçimde halka örgüt, Önderlik düşüncelerini ulaştıran, propaganda eden bir çalışma oldu. Çok güçlü gerilla romantizmi ile görevini yürüttü ve oldukça etkili de oldu. PKK, sadece Kürt toplumunu da değil, bölgeyi ve birçok çevreyi fazlasıyla etkiledi. Bu tabii gerillayla güçlü bir biçimde tanındı. Şimdi propaganda çalışmalarımız sözlü yürümez, hem çalışma tarzı olarak hem de dönem olarak aşılmıştır. Silahla da yürümez, şimdi gerilla var ama bu gerilla önceki gerilladan bu bakımdan kesinlikle farklıdır. Hiçbir ciddi propaganda değeri, örgütleme özelliği yoktur. Gerilla bunun dışında daha çok bir eylem gücü, siyaset yapma gücü, bir de ideolojik duruş oluyor. Yaşam ölçülerini, kadronun ölçülerini belirliyor. Ama eskisi gibi propaganda ve örgütleme yapan bir güç değildir. O zaman propagandayı yeni araçlarla yürütmemiz gerekiyor.

Bu bakımdan basın-yayın çok önemli. 70'li yıllarda çok küçümsenmedi ve parti birinci çalışma olarak ele almadı basın-yayını çalışmalarını. 80'li yıllarda da öyle ele almadı. Ama 90'ların ortalarından itibaren oldukça önemsedi. Çünkü propagandanın alanı değişti, propaganda alanı olmadan da parti hareketi gelişmezdi. Dolayısıyla sözlü propagandayla, silahlı propagandayla sağladığı düzeyi geriye düşürmemek, onu aşacak yeni propaganda düzeyi geliştirebilmek için, basın-yayına önem verdi, önemle ele aldı. Bu aşamada propagandamızın araçları, alanı, basın-yayın alanıdır, bu kesindir. Basın-yayını böyle ele almalıyız. "Bilmem filan zaman böyleymiş, filan zaman şöyleymiş" diye bakmamalıyız. Propaganda alanımızdır. Çerçevesini, kapsamını, örgütlenmesini, bir de katılımını öyle ele almalıyız. Sözlü propagandaya bütün kadrolar katıldı, silahlı propagandaya bütün kadrolar katıldı. Partinin gerillaya katılmayan kadrosu

yoktur. Önderlik gerillaya katılmayanı parti kadrosu saymadı hiçbir zaman. Onun dışında tuttu, gördü. Basın-yayına kadrolar katılmıyor. Aynı diplomasi alanı gibi en genç olanlar kimler, "haydi basıncısın" deniliyor. Öyle olmaz, propagandayı onlar yapsın, deniliyor. Neyin propagandasını yapacaklar, yapamazlar ve o da çok dar bir düzeydedir. Mesela kadrolar bu döneme katılmaya karşı sorumluluk duymuyorlar. Örgüt sistemimiz bunu katmayı ön görmüyor, bence doğru değildir. Her kadronun başka işler yapmaktan önce propaganda çalışmalarına katılma görev ve sorumluluğu vardır. Ondan sonra başka görevler de alıp yapabilir. Başka görevlerde olması propaganda çalışmalarına katılmamasını getirmez. Propaganda çalışmasının da ekseni basın-yayın olduğuna göre şimdi basın-yayın çalışmalarımızı, bütün kadroları şu veya bu düzeyde, katacak düzeyde ele almamız gerekiyor. Yoksa onu geçmiş dönemde 70-80'li yıllardaki gibi böyle çok dar bir grubun, daha çok da partiye girmemiş grubun işi olarak görmemeliyiz. Çünkü propagandayı o yapıyor. Öyle olduğu zaman basın-yayın, propagandayı gerilla yapıyordu. Bütün kadrolar gerilladaydı, propaganda çalışması yapıyorlardı. Partinin ideolojik duruşunu temsil ediyor, topluma yayıyorlardı. Şimdi basın-yayın yaymalıdır. O anlamda basın-yayına yaklaşımda da darlık var, mevcut örgütlenmeyle de yürümez. Hem örgütlenmesi, kadro katılımı, örgütü katma durumu zayıf, hem de araç-gereçleri zayıf. Geçen dönemin darlıklarını aşamadık. 90'lı yılların ortasından itibaren çıkan, o stratejik değişim döneminin araç-gereç düzeyini aşamamışız ve bu anlamda bir gelişme yok. Yeni şeyler geliştirelim diye bir hamle yapma, bu konuda büyük hedefler koyma

yok. Var olanı işletemiyoruz, ancak onu sürdürelim, yeterli. Bu çok dar bir çalışmadır, hedefi bu kadar küçük olanın çabası da az olur. Dolayısıyla hiçbir kadroyu katma ihtiyacı da duyulmaz. Zaten duyulmadığı için örgütlenmiyor da. Bu kadar dar, az organla, yine kadroları bu kadar katmayan bir durumda, biz parti propagandasını nasıl yapacağız? PKK' yi dost da düşman da izliyor. Şunu sorgulamamız lazım; propagandamız PKK'yi, Önderlik gerçeğini, yine mücadele ve halk gerçeğimizi ne kadar yansıtıyor, ne kadar yansıtmıyor? İnsanlar için ne kadar çekici, etkileyici bir alan, yöntemi, aracı, gereci bunu ne kadar iyi veriyor, ne kadar iyi vermiyor, onu sorgulamalıyız, yoksa PKK önderliği herkes okuyor, herkes izliyor. Fakat biz onu propaganda alanına dönüştüremedik, aktaramadık. Yeteri kadar araç-gereç yaratamıyoruz, oysaki işimiz budur, bu olmalıdır. Yine o araçlarda Önderlik düşüncelerini yeterince işlemiyoruz. Mevcut durumla da idare edebiliriz, o bir gelişme yaratmaz. Öyle çok rasgele, çok iyi hesaplanmamış adımlar atalım da demiyorum. Kritik bir süreçteyiz, her zaman denetim gerekli. Fakat daha geniş ve büyük bir yaklaşıma ihtiyaç var. Bu durum gelişme yaratmaz. Propagandamız dar kaldığı müddetçe, eylemlilik ve örgütümüz büyük olmaz. İstediğimiz kadar çalışalım, halkı büyük eyleme sevk edemeyiz. Ancak propagandayı geliştirdiğimiz ölçüde, halkın örgütlenmesi ve eyleminin de gelişmesi sağlanır, gerçekleşir. Bu bir gerçek. **Propaganda da inandırıcılık da önemlidir. Nasıl ki 70'lerde sözlü propaganda yapan kadrolar inandırıcı oldularsa, 80'lerde gerillanın halk için büyük inandırıcılığı olduysa, şimdi de bu propagandayı yapan basın-yayın çalışmasının ve kadrosunun inandırıcılığı olmalıdır. Yoksa söylediği ayrı, kendi yaptığı ayrı, partiyle hiç ilişkisi yok, basın-yayın böyle bir alan olamaz.** Öyle olan basın-yayının, propaganda etkisi olmaz, kimse onu okumaz. Söylediğini kendi yapmayanın, yazdığını kendi uygulamayanın, söylediğini, yazdığını başkaları niye dikkate alsın, almazlar da. Bu bakımdan bir de basın-yayın alanını böyle görmemiz lazım. Partinin en çok somutlaştığı bir alan, somutlaşması gereken bir alandır. Partinin bir yan alanı değildir. Dışında kalan bir alan değil, öyle görülüyor, öyle görülmek isteniyor. Öyle bir eğilim var. Bazıları da öyle tutmak istiyorlar. Bununla mücadele edilmeli ve aşılmalıdır. Böyle olmazsa basın-yayınımız etkili olmaz. Biz istediğimiz kadar toplantı yaparız, karar alırız, alıyoruz da. Parti toplantıları yapıyoruz, kongreler yapıyoruz, konferanslar yapıyoruz, birçok karar alıyoruz. Toplantı kararları diye kitaplar doldurmuşuz. Yok değil yani, basın-yayın

**İDEOLOJİ LAF DEĞİLDİR
YAŞAM, EYLEM, TARZ,
İNSAN VE TOPLUM
YAŞAMININ
YÖNLENDİRİLMESİDİR
BU KONUDA ÇOK İSTEKLİ
YARATICI, ARAŞTIRICI BİR
ÇALIŞMA DURUMU İÇİNDE
OLMALIYIZ
ŞEVKLE, HEYECANLA GÖREV
VE SORUMLULUKLARI ALMA
ÜSTLENME
YETENEKLERİMİZİ
GELİŞTİRME, İNSANLARI
EĞİTME
ÇALIŞMAYA SEVK ETME
ÇABASI İÇİNDE
OLMALIYIZ**

alanına ilişkin de öyle ama hepsi kitap sayfalarında duruyor ve böyle olmaz. Kendi söylediklerimizi pratikleştiremezsek o zaman toplantıların da giderek bir değeri kalmaz. **Viyan** arkadaşın da işaret ettiği gibi, en tehlikeli durum budur. Bir hareket ve kadrolar açısından söyleyip de yapamamak, doğru bilip de yapamamak en tehlikeli bir durumdur. Bunu mutlaka aşmamız gerekiyor.

Benzer hususları sanat ve edebiyat açısından da belirtiyorum. Ciddiye almamız, önem vermemiz gereken bir alandır. Propaganda çalışmamızı basın-yayınla birlikte o alan yürütüyor. Propaganda çalışmalarının önemli bir alanı da sanat ve edebiyat alanıdır. Parti ideolojisinin halka taşındığı en etkili alandır. Öyle olmazsa peki biz nasıl yaparız? İnsanların anlayabileceği yöntemlerle insanlara, ideolojinin ve felsefenin taşındığı alan oluyor. Bunu ciddiye almaz, örgütlemez, önem vermezsek, bu yönlü çalışma yürütmezsek o zaman biz ideolojiyi topluma götüremeyiz. Dolayısıyla da etkili olamayız. Mevcut basın-yayın ve sanat- edebiyat çalışmalarımızda şöyle bir durum var; PKK ile ilgisi olmayan ama PKK adına yapılan birçok şey var. Tehlikeli olan da budur. PKK yanlış tanıtılıyor. Dolayısıyla insanlar PKK olmayanı PKK diye biliyor, sahipleniyorlar. Böyle tehlikeli bir durumumuz da var. Bırakalım azlığını, öyle bir yanlışlık, terslik de yaşanıyor. Düzeltilmesi gerekiyor. Var olan herkes en azından PKK'li sayılıyor. Ama onun PKK ideolojisini verecek bir düzeye getirme yönünde bir çabamız, anlayışımız yok. Kadrolar tarafından bir yük gibi görünüyor. Basın yük, kültür- sanat yük, siyaset yük o zaman biz kendi kendimize yüküz. Olmaz böyle.

İdeoloji laf değildir. Yaşam, eylem, tarz, insan ve toplum yaşamının yönlendirilmesidir. Bu konuda çok istekli, yaratıcı, araştırıcı bir çalışma durumu içinde olmalıyız. Şevkle, heyecanla görev ve sorumlulukları alma, üstlenme, yeteneklerimizi geliştirme, insanları eğitme, çalışmaya sevk etme çabası içinde olmalıyız. Bu bakımdan bir kere yaklaşımın düzeltilmesi gerekiyor. Birincisi, yaklaşımlar dardır, yetersizdir. İkincisi, örgütlenme alanının düzeltilmesi gerekiyor. Bütün alanlarda yani ister akademik, ister sanat-edebiyat, ister basın-yayın olsun, örgütlenmesi çok azdır. Bununla olmaz. Parti çalışması olarak örgütlememiz gerekiyor. Kadrolarını eğitmek, çalıştırmak, işlevsel kılmak gerekiyor. Bunlar işlevselleştikçe, geliştikçe ideolojik mücadele yürür. İçimizde de dışımızda da yürür. Düşünce dünyamız, ruh dünyamız, yaşam ölçülerimiz gelişir. Hem kadrolaşma ilerler, hem parti ortamı ilerler, hem de dışımızdaki ideolojik duruşlara karşı çok etkili mücadele etme durumumuz olur. Sözümüz, eylemimiz onlara karşı mücadeleye dönüşür. Böyle olmazsak dönüşmez. O anlamda sadece sözle kötülemeye kalkışırsak bir etkisi olmaz tabii. Sadece önemli olduğunu propaganda eder hale geliriz ama içeriği nedir, önemi nereden geliyor, ne yanlış, ne doğru, ne doğru ve neden doğru? Bunu gösteremeyiz. Dolayısıyla da insanlar göremez, benimseyemez, anlayamaz. O zaman da farklı düşüncelere, ideolojilere karşı mücadele edememiş olursun.

Arkadaşların somut önerileri olabilir ama biz de 2001'den beri çok toplantı yaptık, kararlar aldık ama çok uygulanmıyor. Uygulanamayan kararlarsa o zaman uygulanabilirlerini görmeliyiz. Yok, eğer öyle değil, mevcut durum iyiyse bence

o belirtilebilir. Fakat bana göre hem uygulanabilirdi hem de mevcut durum yetersizdir, bu konuda parti kadroları olarak bir anlayış birliğine ulaşır, ikna olursak o zaman biz yürütürüz. Birilerinin yürüteceği bir iş de değil, bunu kişilerde tıkatmamalıyız, kişilere bağlamamalıyız. Partinin, kadroların hepsi katılmalıdır. Örgütümüz katılmalı ve bir de bu temelde yürütmeliyiz.

TAM DEMOKRATİKLEŞME ALEVİLİĞİN ÖZGÜRLÜK STRATEJİSİ OLMALIDIR–2

MUSTAFA KARASU

Türkiye'de mevcut durumda Alevilerin sorunları hala çözülmüş değildir. Devlet özellikle Aleviler üzerinde özel savaş politikalarını yürütmektedir. Bugün zulme, sömürüye, baskıya karşı çıkan, komünal demokratik yaşam özellikleri bulunan, bu yönüyle özgürlük ve demokrasi mücadelesinin doğal bir bileşeni olması gereken Alevileri, devletçi, sömürücü, baskıcı politikaların bir parçası haline getirmek isteyen çevreler bulunmaktadır. Keklik soylu İzzet Doğan'ın etrafındaki cem vakfının böyle bir yaklaşımı bulunmaktadır. Aslında Aleviliğin özünü inkâr eden, ihanet eden bir yaklaşımdır. Sadece devlet katında Alevilere bir yer bulmak isteyen zihniyetin temsilcisidir. Hâlbuki aleviler yüzlerce yıl bu devletçi yaşamdan, zihniyetten, sömürü ve baskı politikalarından uzak durmuş, kendilerini böyle bir kirliliğe bulaştırmamak için büyük eziyetler çekmiştir. **Bu bakımdan Alevilik devlet tarafından kabul edilir ve himaye görürse, devletin parçası olabileceği, hiyerarşik-iktidarcı sistemin bir uzantısı olacağını söylemek, bunun çabası içine girmek; Hıristiyanlığı Roma imparatorluğunun resmi dini haline getirmek ya da roma imparatorluğu tarafından kabul edilerek özünden uzaklaşmasını sağlamak olur.** Yine İslamiyet'i Emevi hanedanlığının çıkar aracı haline getirerek, İslamiyet'in çıkışındaki olumlu tüm nitelikleri yitirmeye benzer bir durum yaratmak olur. İzzet Doğan gibileri Alevilik inancını ilkeleri temelinde yaşatma veya geliştirmeyi değil de, Alevi toplumunun gücünü kullanarak devletçi, sömürücü kesim içerisinde yer edinmek isteyen bir kesim alevi elitlerin politikası olmaktadır. Buna şiddetle karşı durmak, Aleviliğin böyle bir kirlenme içine sokulmasına müsaade etmemek lazım. Zaten cem vakfı ve buna benzer kesimler Kürt sorunu konusunda da devletin zihniyetine benzer bir yaklaşım göstermektedirler. Cem vakfı ve eski CHP milletvekillerinden olan .....'nın kurduğu Dünya Aleviler Vakfı etrafındaki çevrede benzer bir işlev görmektedir. Tabi bunlarda Alevilik üzerindeki inkârcılığın kaldırılmasını istemektedirler. En azından böyle bir iddia da bulunmaktadırlar. Ama bu kimliğin tanınması karşılığında kendini pazarlama biçiminde yapılmaktadır. Bunların tarih içinde Aleviliğin yarattığı gelenekler içinde bulunan değerlerle hiçbir alakaları yoktur. Alevilik bu çevreler tarafından kapitalist sistemin, devletçi sistemin, sömürücü, baskıcı sistemin bir motifi haline getirilmek istenmektedir. En önemlisi de geniş bir topluluk olan Aleviliği böyle bir entegrasyonla sömürücü, baskıcı, inkârcı, zulümcü devletin önünde engel olmaktan çıkarmak hatta bu tür politikaların suçlusu, ortağı haline getirmek gibi bir yaklaşım vardır. Bunlar alevi çevreler içinde de tartışılıp belirli düzeyde eleştirilmektedir. Biz şimdilik bu çevrelerle ilgili bunları belirtmekle yetiniyoruz.

Türkiye de Aleviliğin en temel sorunu, kimlik erozyonuna uğratılmadan özüne bağlı biçimde kimliğinin kabul edilmesidir. Devlet ve ona bağlı diyanet işleri başkanlığı alevi kimliğini bozarak ya da biraz devlete, birazda resmi Sünni mezhebe yakınlaştırarak alevi kimliğini kabul etme politikası izlemektedir. Nasıl ki Kürt halkının temel demokratik haklarını özünden boşaltıp esas olarak asimilasyonun ve inkârcılığın farklı biçimi olan bir Kürt kimliği tanıma politikası varsa, Kürtler üzerinde ki bu politikanın bir benzeri de Aleviler üzerinde uygulanmaktadır. En fazla tartışılan konulardan biri de aleviler diyanet içerisinde yer alsın mı almasın mı konusudur. Bu konuda Alevi çevrelerin çoğunluğunun düşüncesi olan, diyanet içinde yer almaması, kendi örgütlenmeleriyle ibadetlerini yapması biçiminde ki yaklaşım doğrudur. Bu açıdan diyanetin hem inkarcılığına, hem de kendi içine alarak entegre etmesine karşı çıkmak doğrudur. Hatta böyle bir şeyin gündemden tümden düşürülmesi için gereken mücadelenin yürütülmesi gerekir. Kesinlikle artık inançlara hiyerarşik devletçi toplum kurumlarının el uzatmaması gerekir. Aleviler de devlete yakınlaştıran tüm politikalara uzak durmalıdır. Devletle sürekli çatışan, kavga eden bir politika doğru olmayacağı gibi devletin bir uzantısı bir parçası da olunamaz. Reber APO'nun Kürt halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesi açısından ortaya koyduğu devlet+demokrasi formülünde olduğu gibi Alevilerde devletçi toplum yanında ayrıca kendi demokratik, özgür yaşamlarını yan yana yürütebilme gücünü, kapasitesini gösterebilmeleri gerekir. Tabiî ki dün olduğu gibi her zamanda devletin özgürlük ve demokrasi karşıtı politikalarına karşı mücadele içinde olmalıdırlar.

Devlet(ler) laik ise eğer böyle bir iddiadaysa, dini kullanmaması gerektiği gibi bütün tarikatlara, mezheplere, inançlara da eşit mesafede olması gerekir. Hiçbir tarikata, mezhebe, dine devlet eliyle maddi yardım yapılmamalıdır. Yapılsa bile bu eşit düzeyde yapılmalıdır. Böyle bir yardımı kabul etmenin tek koşulu da devlete ekonomik olarak bağlıyacak, dolayısıyla tavırlarını ve duruşlarını devlet etkisine sokacak hiçbir mekanizma ve ilişki içinde olmaması olmalıdır. Eğer bu tür yardımlar devlete bağlıyorsa söz konusu inanışları devletle ilişkili hale getiriyorsa o zaman tümden de devlet yardımının olmayacağı bütün dinsel cemaatlerin, inanç cemaatlerinin, topluluklarının kendi örgütlenmeleriyle, kendi ekonomik imkânlarıyla örgütleneceği bir sistemde ısrar etmek en doğrusudur. Bu açıdan biz mevcut devletlerin var olduğu müddetçe inanç gruplarından hiçbir karşılık beklemeden yardım etmesini sakıncalı bulmadığımız gibi ama bu yardımlar devlet vesayeti gibi bir durum ortaya çıkaracaksa da kesinlikle bu tür yardımlara karşı olunması gerektiğini düşünüyoruz.

TÜRKİYE DE ALEVİLİĞİN EN TEMEL SORUNU KİMLİK EROZYONUNA UĞRATILMADAN ÖZÜNE BAĞLI BİÇİMDE KİMLİĞİNİN KABUL EDİLMESİDİR

Türkiye'de hala bireylerin, toplulukların kendi kimliklerini özgürce söyleme ortamı oluşmamıştır. Böyle bir zihniyet gelişimi veya psikolojik durum yaratılmamıştır. Tabiî ki biz her hangi bir alevinin, Sünni'nin, yezidinin, Asurî'nin, Kürdün ya da Türkün bir yerde çalışırken

"ben yezidiyim, Asurî'yim, aleviyim" demesini anlamlı bulmuyoruz. Kesinlikle çalışmalarda hiçbir şekilde dinsel kimliğin öne çıkarılmaması gerektiğini düşünüyoruz. **Her kimliğin özgürlük ve demokrasi ortamında birbirini tanımaya, tahammül etmeye dayalı bir demokratik ve özgür yaşam kimliği olmalıdır**. Her türlü etnik ve dinsel topluluğa bağlı bireylerin ve toplulukların da gerektiği zaman açık açık kendi kimliklerini söylemesini engelleyecek hiçbir baskı ve zihniyetin varlığı da doğru değildir. Gerektiğinde bir yönetici, bir milletvekili, başbakan, bakan, genelkurmay başkanı, general sorduğunda ben aleviyim dediğinde, toplulukların bırakalım tepki göstermesi, ya da soğuk yaklaşması, aksine kendisini de anlamlı kılan bir zenginlik olarak değerlendirmesi gerekir. Daha doğrusu toplum ne zaman böyle bir duruma geldiğinde o zaman Alevilerin, Yezidilerin, Süryanilerin ya da Sünnilerin kimlik sorunundan kaynaklanan sorunları, engelleri aşılmış olarak değerlendirebiliriz. Dolayısıyla Türkiye'nin böyle bir demokratik ortama ulaşması gerekir. Hala Alevilerin bu konuda önemli sorunları olduğunu kabul etmek gerekir. Bu da şu demektir. Hala Türkiye'de bir demokratik zihniyet yoktur. Devlet yetkilileri, çeşitli yöneticiler zaman zaman bizim ülkemizde hiç kimsenin dinine, mezhebine, kültürüne bakılmaz deseler de işin gerçeği bu değildir.

Şu politikayı da doğru görmüyoruz. Biz hiç etnik, dinsel veya başka bir farklılığı anlamlı bulmuyoruz söylemi de zaman zaman tamamen inkârcı, asimilasyoncu politikaların bir devamı olmaktadır. Farklılıkları kabul etmenin demokrasinin temel bir gereği olduğunu herkes bilmelidir. Türkiye'de biz kimsenin kimliğine bakmıyoruz diyerek Kürt kimliğinin inkar edilmesi gibi, kimsenin inancına bakmıyoruz denilerek Sünniliğin hâkim olduğu Aleviliğin inkar edildiği bir sistemin sürdürüldüğü bilinmektedir. Türkiye'nin gazetelerinde, televizyonunda Sünni mezhebin inanç ve ilkeleri her gün şu veya bu düzeyde dillendirilirken, bu konuda eğitim yapılırken, Alevilikle ilgili konulara basın-yayında ilgi gösterilmediği bu tür kültürel değerlerin ve inançların fazla yer almadığını görüyoruz. Eğitimlerde de benzer durum söz konusudur. Yüzlerce imam hatip okulu var. Bunlar Sünniliği, Sünni mezhebini öğretiyorlar. Kesinlikle din bilgisinden çok Sünnilik inancını öğreten, pekiştiren okullar olduğu açıktır. Eğer böyle olacaksa o zaman Aleviliği de özel olarak öğreten ve mezun olduklarında imam hatipler gibi bunun yanında bu okullar aynı zamanda her türlü yönetim kademesinde yer alacak haklara sahip olması gerekir. İmam hatip okulları için bazı kısıtlamalardan söz ediliyor. Ama mezun olduktan sonra üniversiteye gidiyorlar, bakan ve başbakan olmaları önünde engel yok. Şimdi bunların ayırımcılık olmadığını, mezheplere farklı yaklaşılmadığını söylemek mümkünmüdür? Alevilerin bakan veya başbakan olmalarının önünde engel yok. Biz bundan çok okullarla ilgili bir değerlendirme yapıyoruz. Tüm bu sorunların Türkiye'de bir ciddi sorun olduğu açıktır.

Din ya da inançlar olgusunu toplumsal yaşamın ahlaki kurallarını düzenleyen, toplumun bazı yargılarla, ölçülerle yaşamasını sağlayan bir sosyolojik olgu olarak ele almak yerine günümüzde Türkiye'de tamamen siyaset aracı olarak kullanılmaktadır. Bu inançların toplum açısından olumlu ya da olumsuz yanları nedir irdelenip toplum yaşamı açısından değerlendirmek gibi bir yaklaşım söz konusu değildir. Siyasetçiler bu cemaatlere

ALEVİLİĞİ KÜRT HALKININ SORUNLARINDAN UZAK TUTMAK ANCAK ALEVİLİĞİ DE İNKÂR EDEN, DEMOKRATİK OLMAYAN DEVLETÇİ ZİHNİYETİN UZANTISI OLMAK ANLAMINA GELİR

seslenip onların oyunu alma dışında bir şey düşünmüyorlar. Söz konusu dinsel toplulukların bazı ileri gelenleri de siyasi partilerle ilişki içinde o cemaatlerin gücünü pazarlayarak, satarak rantçılık yapıyorlar. Alevilikte hala Sünnilik kadar olmasa da siyasi rant konusu yapılmaktadır.

Dinsel topluluklara yaklaşım konusunda Avrupa'da olumlu gelişmelerin olduğunu biliyoruz. Bu konudaki bazı gelişmeler olumlu örnek olarak görülebilir. Örneğin Avrupa'da Katolikler, Protestanlar ya da işte Anglikan mezhebinde olmak bir hor görülme konusu değildir. Bu konuda Avrupalılar büyük acılar, mezhep savaşları sonucu karşılıklı belirli olgunluğa kavuşmuşlardır. Türkiye'de hala bu olgunluğa ulaşıldığını, inanışların birbirini çok ön yargısız kabul ettiğini söylemek mümkün değildir. Sünni mezhebinin diğer inanışlar üzerinde bir baskı aracı olarak kullanıldığı da bir diğer gerçektir. Sünni mezhebin diğer mezhepler üzerinde baskı kurduğu, onlara acılar çektirdiğini söylemekte bir önyargı değildir, bir tarih gerçekliğidir. Sünniliğin ya da İslam'ın diğer mezhepler ve inanışlar tarafından da çok objektif değerlendirildiğini söylemekte doğru değildir.

Yakın zamanda gündeme gelen din derslerinin programdan çıkarılması belki bir semboldür ama Türkiye'de Sünnilerin ayrıcalıklı olduğuna, Alevilerin ise inkârcı yaklaşımla asimile edilmek istenildiğine önemli bir örnektir. Ancak kısa sürede Alevilerin demokratik haklarını kabul etme konusunda ilerlemeler ortaya çıkacağına, inkârcılığın ve asimilasyon politikasının önemli oranda kırılacağına inanıyoruz. Sünni mezhebi giderek kendilerini ayrıcalıklı görme konumundan vazgeçeceklerdir. Tabiî ki yalnız bu konuda değil, herhangi bir topluluğun ya da çevrenin taşıdığı ayrıcalıklardan vazgeçmesi kolay olmamaktadır. Bu nedenle diyanet işleri başkanlığı ya da Sünni topluluk üzerinde rantçılık yapan kesimler bu tür hâkimiyetlerini ve mezhep tekelini kolay bırakmazlar. Ancak şunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Türkiye'de ki mevcut diyanet anlayışı terk edilecektir.

Diyanet yeni bir anlayışa ulaşırken Aleviliği içine alıp eritecekmidir, ya da kendisini İslam'ın ve Sünni inancının temsilcisi görmekten vazgeçip tüm inançlara eşit mesafeli davranarak bu inanışlar arası koordine ve uyumu gerçekleştiren bir kurum olarak yeniden mi yapılanacaktır? Önümüzdeki dönemde diyanet işleri başkanlığı konusunda bu iki yönlü bir mücadele yaşanacaktır. Aleviler açısından en doğru yaklaşım diyanetin tümden dağıtılması, bu tür işlerle ilgilenen böyle bir kurumun olmaması sadece cemaatlerin bazı sorunlarını çözmek için başvurabileceği belli bir genel müdürlük ya da müsteşarlık gibi, devletle cemaatler arasında köprü olacak bir kurum olmasıdır. Böyle bir kurumlaşma diyanet işlerinin kaldırıldığı ortamda ortaya çıkacak bu yönlü bir boşluğu doldurabilir.

Alevi toplumuyla bugün birçok çevre hatta AK parti belli kesimler üzerinden ilişki kurmak çabasındadır. AK

parti siyasi, sosyal ve ekonomik imkânlarını kullanarak aleviler içinde bir işbirlikçi kesim oluşturmak, bunlar vasıtasıyla da diyanet işleri başkanlığı içine çekilmiş bir Alevilik ortaya çıkarılmak istenmektedir. CHP de kendisine göre Aleviliği siyasal İslam'a karşı çıkartarak, yine Aleviliğin hoşuna gidecek bazı şeyler söyleyerek kendi politikasının kuyruğuna takmak istemektedir. Tabi bunu yaparken de Alevileri Kürt halkının sorunlarından uzaklaştırmak, Aleviliği kendi milliyetçi şoven politikasına alet etmek istiyor. Alevilerin özellikle CHP'nin bu politikası karşısında çok duyarlı olmaları gerekir. Kürt halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesine ilgi duymayan, temel demokratik haklarının kabul edilmesini isteyip demokratik bir çözümden yana olmayan bir Alevilik aslında bu kendi bindiği dalı kesmiş olur. Aleviler Kürt halkının temel demokratik haklarını ne kadar fazla savunuyorlarsa o zaman kendi demokratik hakları savunmada samimi ve tutarlı olmuş olurlar.

Bugün Türkiye'de Aleviler yanında en fazla haksızlığa uğrayan bir topluluğun da Kürt halkı olduğu tartışmasıdır. Kaldı ki Alevilerin yarısından fazlası da Kürt'tür. Alevilik Kürt halkının sorunlarından uzak tutulamaz. Aleviliği Kürt halkının sorunlarından uzak tutmak ancak Aleviliği de inkâr eden, demokratik olmayan devletçi zihniyetin uzantısı olmak anlamına gelir. Bu bakımdan Alevilerin devletin Kürt halkını inkâr eden politikalarına karşı çıkmaları gerekir. Sadece Kürtleri sahiplenmek değil, Süryanilere Yezidilere, azınlıklara sahip çıkmak değil, bütün etnik, dinsel ve sosyal kesimlerle ilgili konularda demokratik bir tutum takınmak Aleviliğin olmazsa olmaz görevlerindendir. **Kürt halkının haklarını savunamayan bir alevi kendi haklarını da savunamaz. Alevi haklarının temel güvencesi de tam demokratikleşmedir.** Türkiye'de tam demokratikleşmenin anahtarı da Kürt sorunun çözümünden geçmektedir. Kürt sorununa çözüm bulmayan Türkiye demokratikleşemez. Demokratikleşmeyen bir Türkiye'de de Aleviliğin haklarının bir güvencesi olamaz. Bu denklemin çok açık bilinmesi ve bu yönüyle de Alevilerin Kürt halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesine aktif destek vermesi gerekiyor. Zaten önemli bir düzeyde alevi Kürtler bu görevi yerine getiriyorlar. Sadece alevi Kürtler değil, Kürt olmayan Alevilerde Kürt halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesine herkesten daha fazla destek vermelidirler. İster Sünni olsun ister alevi olsun tüm Kürtlerin beklentisi budur.

Türkiye'de Alevilik çeşitli kesimler tarafından ilkelerinden uzaklaştırılarak politik çıkarlara alet edilmek isteniliyor. Aleviler tabiî ki Türkiye ve dünya sorunlarına ilgi duyacaklar, demokrasi ve özgürlük mücadelesinde yer alacaklar bu konuda çeşitli çevrelerle ilişkileneceklerdir. Türkiye halkının sorunlarına ilgi duyacaklardır. Ancak Aleviliğin kendi özüne ve adalet, eşitlik duygularına ters politikalara alet edilmesinin de önüne geçilmesi gerektiğini vurgulamak istiyoruz. Aleviler demokrasi ve özgürlük mücadelesinde ve yaşanan haksızlıklar karşısında tarafsız olamazlar. Bu tür konularda tarafsız olmak aleviler için ilkesizliktir ya da mevcut haksızlıkları Alevilere kabul ettirmek anlamına gelir. Bu nedenle CHP gibi, AKP partisi gibi ya da devlet içinde bazı kesimlerin Alevileri kendi ilkelerinden uzaklaştıran politikalarına kesinlikle alet olmamalıdırlar. Her hangi bir politik düşüncenin kendi

çıkarlarına kullandığı bir topluluk olmamalıdır.

Kürt özgürlük hareketi ilk çıkışından bu yana Kürt halkının inkârcılığına karşı koyduğu tutumu, inkâr edilen bütün etnik ve dinsel topluluklar açısından da göstermiştir. Özel olarak ta aleviler üzerindeki baskılara sürekli dikkat çekmiştir. Aleviliğin kimliğiyle, kültürüyle farklı bir dinsel inanış olarak kabul edilmesini, ibadet özgürlüğünü, kimlik, kendini ifade etme özgürlüğünün sağlanması için mücadele etmiştir. **PKK kendi direniş kaynaklarının önemli bir parçası olarak da Alevi geleneğini görmüş ve bu direniş geleneğini PKK içinde yaşatma sorumluğu taşıdığını her fırsatta dile getirmiştir.** PKK Aleviliğe yabancı değildir. PKK özgürlük ihtiyacı duyan her kesimin örgütü olduğu gibi aynı zamanda tüm Alevilerin de örgütüdür.

Tabiî ki PKK dinsel bir kimlik değildir. Hatta bir etnik kimliğe de sahip değildir. Ama Kürt halkı içinde ortaya çıkan özgürlük ve demokrasi hareketidir. Birinci derecede içinden çıktığı toplumun özgürlük ve demokrasi sorunlarını çözmekle görevlidir. Bu anlamda en başta da Kürdistan halkının özgürlüğünü ve demokratik yaşamını sağlamak PKK'nin öncelikli mücadele ettiği konudur. İçinden çıktığı Kürt halkına karşı duyduğu sorumluluğun gereği de özgürlük ve demokrasi mücadelesini on yıllardır vermektedir. Kürdistan'da özgürlük ve demokrasi mücadelesi denilince akla alevi Kürtlerin kimlik, demokrasi ve özgürlük mücadelesi de gelmektedir. Bu açıdan Alevilerin kimlik, özgürlük ve demokrasi mücadelesi de PKK'nin özgürlük demokrasi mücadelesinin bir parçasıdır. Yine Süryanilerin özgürlük ve demokrasi mücadelesi de Kürt özgürlük mücadelesinin bir parçasıdır. Kürt halkının önemli bir parçası olan Yezidilerin kimlik kültür hakları da PKK'nin yürüttüğü özgürlük demokrasi mücadelesinin önemli bir sorunudur. Dolayısıyla PKK, özgürlük ve demokrasiden yana olan bütün kimliklerin, etnik ve dinsel toplulukların partisi olarak tanımlanabilir.

PKK Kürdistan'da ki tüm ezilen toplulukların örgütü olduğu gibi, aynı zamanda bütün dinsel ve etnik toplulukların kendi özgün örgütlenmelerini geliştirmesinden yanadır. Alevilerin kendi özgün örgütlenmelerini geliştirmelerini her zaman teşvik etmiştir. Süryanilerin, Yezidilerin özgün örgütlenmesine karşı olmadığı gibi aksine bu örgütlenmenin geliştirmesini istemiştir. Pratik bunun kanıtıdır. Aleviler birliğinin, yezidiler birliğinin örgütlenmesine güçlü destek sunulduğu bilinmektedir. Özellikle önderliğimiz bu kesimlerin örgütlenmelerinin gelişmesini arzulamıştır. Sadece genel bir örgütlenmeyle özgürlük mücadelesinin derinleşmeyeceğini vurgulamıştır. Özgürlük ve demokrasi mücadelesi genel olarak verilecektir. Ama bunun yanında tüm etnik, dinsel hatta sosyal topluluklarda kendi sorunlarını ayrıca dillendireceklerdir. Bunun için özgün

DOLAYISIYLA PKK ÖZGÜRLÜK VE DEMOKRASİDEN YANA OLAN BÜTÜN KİMLİKLERİN ETNİK VE DİNSEL TOPLULUKLARIN PARTİSİ OLARAK TANIMLANABİLİR

örgütlenmelere gideceklerdir. Tabiî ki Alevilikte kendini örgütlemeli kendini güç yapmalıdır. Kadın kendisini örgütleyip güç yapacaktır, gençlikte kendisini örgütleyip güç yapacaktır. Genel özgürlük mücadelesinde kendi sorunlarını ancak böyle gündeme getirecektir. Çünkü genel özgürlük mücadelesi ve genel örgütlenme bire bir bütün etnik, dinsel toplulukların, sosyal toplulukların sorunların çözümü anlamına gelmemektedir. Hatta genel özgürlük hareketinin başarısı için sosyal, etnik ve dinsel toplulukların kendilerini özgün örgütleyerek bu mücadelede yer alması gerekmektedir.

Özgün örgütlenmeler gerekliyken, genel örgüt mücadelesinde yer almayan, genel özgürlük mücadelesinden uzak duran, sosyal, dinsel ve toplulukların özgürlük mücadelesinin bir ayağının topal olacağı açıktır. PKK bir taraftan bütün Kürdistan halkını Alevisiyle, Sünnisiyle, Suryanisiyle, Yezidisiyle örgütleyerek hiçbir kimliği dışlamayan bir yaklaşımla genel örgütlenmesini sağlayıp, Kürt halkı arasındaki ulusal birliği demokratik ulus zihniyetiyle geliştirirken, diğer taraftan demokratik bir ulus yaratma zihniyetiyle bütün etnik ve dinsel toplulukların kendi örgütlenmelerini teşvik etmiştir. Kürdistan aleviler birliği bu çerçevede kurulmuştur. Kürt Alevilerinin ulusal demokratik bilincinin gelişmesinde PKK'nin rolü olduğu gibi ulusal bilinç yanında inançlarını korumalarının özgürlük mücadelesine daha fazla güç katacağını vurgulamıştır. Sadece alevi Kürtleri değil Sünni Kürtleri de alevi Kürtlerin hakları doğrultusunda eğitmiştir. İster Hanefi olsun ister Şafi olsun tüm Sünni Kürtlerin Aleviliğin ayrı bir inanç olduğu ve kendi kimliğiyle yaşaması gerektiğini kabul etmeleri Önderliğin ve PKK'nin çabasıyla oldu.

Kürdistan aleviler birliğinin örgütlenmesine destek sunulurken diğer taraftan Kürdistan aleviler birliğinin Türk Alevilerle ve diğer alevi örgütlenmeleri ile ilişki içinde olmasını Alevilerin temel demokratik haklarını kazanmada ortak tutum belirlemelerini her zaman arzulamıştır. Nasıl ki ulusal kimlik inanç kimliğin ret edilmesini gerektirmiyorsa, dinsel kimlikte ulusal kimliklerin reddine götürmemelidir. PKK hiçbir zaman böyle yaklaşmamıştır. Kürt Alevileriyle Türk Alevileri arasında ilişkinin olmasını istemiştir. Öte yandan nasıl ki Türk aleviler kendi etnik kimliği olan Türklüğünü inkâr etmiyorsa Türklüğüyle gurur duyuyorsa Kürt Alevileri de kendi etnik kimliğini inkâr etmeden Kürtlüğüyle gurur duyması gerekmektedir. Bu konuda Kürt Alevileri kendi etnik kimliliği çerçevesinde ulusal demokratik hakları için mücadele etmesi ne kadar doğalsa, Türk Alevilerinde Türk kimliğiyle kendi halkının temel demokratik hakları için özgürlük ve demokrasi mücadelesi vermesi o kadar doğaldır. Etnik kimliği sahiplenmek ne milliyetçilik ne de şovenizmdir.

Bazı yerlerde zaman zaman "biz aleviyiz, Kürt değiliz" biçiminde inkârcılıklara rastlanmaktadır. Ermenistan da yezidiler var; Ermenistan hükümetinin politikası sonucu "biz yezidiyiz ama Kürt değiliz" diyorlar. Kürdistan da bazı Alevilerin bu yönlü yaklaşımları Türkiye'nin yürüttüğü özel savaşın bir sonucu olarak görmek gerekir. Türk Alevileri biz Türk'üz derken herhangi bir anormallik görülmezken sıra Kürtlere geldiğinde biz aleviyiz ama Kürt değiliz gibi Türk devletinin asimilasyoncu politikasının bir parçası olan tutumlar bazı sözde aleviler tarafından dillendirilmektedir. Devletin bu özel savaş

yaklaşımları alevi Kürtler içinde yaygınlaştırılmak istenmektedir. Bu tür eğilimler özgürlük mücadelesi ile önemli oranda kırılsa da hala kısmen görülmektedir. Bunlara tabi ki karşı çıkacağız. Ancak yalnız bizim karşı çıkmamız yetmez, gerçekten özgürlükçü ve demokrat olan Türk Alevilerinde bu tür yaklaşımlara karşı çıkarak alevi Kürtlere karşı sorumluluklarını yerine getirmelidirler.

PKK olarak Alevilik konusunda bizim de görüşlerimiz vardır. Aleviliğin tarihsel oluşum içerisindeki rolü, nalsı bir topluluk olduğu konusunda görüşlerimizi çeşitli biçimlerde dile getirmekteyiz. Tabi bunlar tartışılacak konulardır. Alevilikle ilgili görüşlerimizin en fazla da Kürdistan aleviler birliği tarafından derinleştirilmesi gerekir. Kürdistan aleviler birliğinin Alevilik inancının ne olduğu nasıl olması gerektiği konusunda daha kapsamlı çalışmalar yürütmesi ihtiyacı bulunmaktadır. Kürdistan aleviler birliğininin diğer alevi birlikleriyle tartışma ve görüş alışverişi içinde olmasını önemli görmüştür. Böylelikle Aleviliğin nasıl bir kimlik olduğu ve kendisini nasıl ifade edeceği konularını kapsamlılaştırılarak başta aleviler olmak üzere tüm topluluklara yansıtmış olurlar. PKK bütün özgünlüklerin kendilerini tanımlama ve ifade etme özgürlüğünü kendi ideolojisinin en temel ilkelerinden görmüştür. Hiçbir zaman milliyetçi bir yaklaşımla sadece Kürdistan Alevilerinin sorunlarıyla ilgilenen Türk Alevilerinin ya da başka topluluğun sorunlarıyla ilgilenmeyen bir yaklaşım içinde olmamıştır.

Kürdistan aleviler birliği örgütlenmesini Türkiye'deki demokratik güçlerin örgütlenmesinde önemli bir köprü olarak değerlendirmek istemiştir. Kürdistan aleviler birliği yoluyla Türk Alevilerine ulaşmak, bunlar yoluyla da Türkiye toplumuna ulaşmak, Türkiye toplumuna da Kürt halkının temel demokratik haklarını anlatmak, onların desteğini sağlamak ve bu çerçevede Türk ve Kürt Aleviliğini Türkiye'deki Kürt halkıyla Türk halkının birliğinin temel çimentosu ve köprüsü yapmayı arzulamıştır. Hala bu politikanın doğru olduğunu, Türk Aleviliğin Türkiye'nin Kürtlerle birliğinde köprü rolü oynayabileceğini, bu açıdan da Türk Aleviliği ile Kürt Aleviliği arasında ki ilişkilerinin kopukluğunu değil yakınlaşmasını arzuladığımızı her fırsatta dile getirdik.

Hareketimizin bu yaklaşımını ne Türk Alevileri ne Kürdistan Alevileri doğru biçimde anladı. Türk Alevilerinin önemli bir kesimi devletin Kürtlere yaklaşımı etkisiyle Kürt halkına veya Kürt halk sorunlarına mesafeli durarak oportünist bir yaklaşım izlerken, Kürdistan aleviler birliğinde de Türk Alevileriyle ilişkilerinde kendini dışa vuran dar bir yaklaşım içine girdiğini söylemek gerekir. Milliyetçilik demesek de belli düzeyde milliyetçi etkilerin bu tür tutumlarla kendisini gösterdiğini kabul edebiliriz. Çünkü Kürdistan aleviler birliği doğru bir yaklaşım gösterseydi her halde Türk aleviler birliği ile mevcut düzeyin daha ilerisinde bir ilişki kurulmuş olurdu. Diğer alevi derneklerin olumsuz yaklaşımlarının bilincindeyiz. Ancak onların devlet propagandasından etkilenen olumsuzlarını aşmakta Kürdistan Alevilerinin görevi olmalıydı.

Bizim Aleviliğe yaklaşımımız ezilmiş bir topluluğun kendi haklarını kazanması, kendi kimliği ile özgür ve demokratik yaşamasından öte bir olaydır. Biz aynı zamanda Aleviliği orta doğunun temel yüce değerlerini taşıyan önemli

topluluklardan biri olarak görüyoruz. Özellikle Ortadoğu halklarının kendi kültürüne dönmesi açısından Aleviliğin bu güne kadar kendini yaşatıp var olmasını önemli bir avantaj olarak görüyoruz. Nasıl ki Kürt halkının, Kürtlerin varlığını, Kürt toplum özelliklerinin Ortadoğu'nun özüne dönmesi açısından önemli bir avantaj olarak görüyor, neolitik toplumun komünal demokratik değerlerinin yaratıldığı bir halk olarak demokrasi ve özgürlüğün gerçek içeriğine ulaşmasında Kürt halkının önemli bir rol oynayacağını düşünüyorsak benzer değerleri taşıyan Aleviliğin yalnız Kürdistan da değil tüm Ortadoğu'da demokrasinin geliştirilmesine çok önemli bir zemin sunduğunu vurguluyoruz. Bu açıdan Aleviliğin değerlerinin ve kültürünün açılarak güzelleşmesini hem Kürt halkı için hem orta doğu halkları açısından çok büyük bir zenginlik olarak değerlendiriyoruz. Aleviliğin bu özelliklerini Önderliğimizin demokratik-ekolojik, cinsiyet özgürlükçü toplum paradigmasının taçlanmasını, derinleşmesini sağlayacak bir olgu olarak görüyoruz. Önderliğimiz orta doğunun demokrasi açısından yeni bir odak olacağını, gerçek demokrasinin bu coğrafyada gelişeceğini söylerken, böyle bir gerçekleşmenin en temel öğelerinden birinin de Alevilik olduğunu vurgulamaktadır. Bunun içinde Kürdistan aleviler birliğinin örgütlendirilerek, Aleviliğin güzel değerlerinin açığa çıkarılıp zenginleştirilmesi ve bu güzel değerlerinin Kürt halkının komünal demokratik değerleriyle birleştirilmesi bu birleşmeden ortaya çıkacak demokrasi ve özgürlük derinliğinin hem Kürdistan hem Ortadoğu da yaşanılır hale getirilmesi Aleviliğe karşı politikamızın özünü oluşturmaktadır.

ALEVİLERİN KÜRT HALKININ ÖZGÜRLÜK MÜCADELESİNDE OLDUĞU GİBİ TÜRKİYE'NİN DEMOKRATİKLEŞMESİNDE ÇOK ÖNEMLİ ROLLERİ VARDIR

Kürt ve Türk Alevileri kendilerini tabiî ki ayrı örgütlendirmelidirler. Bu örgütlenmeler kendi aralarında bir konfederasyon ilişkisi içinde olmalıdırlar. Biz Kürt Alevilerinin ya da Türk Alevilerinin federasyonlarının kendi kimliklerini koruyarak bir konfederasyon çatısında birleşmelerinin doğru olduğunu düşünüyoruz. Kürt Alevileri ile Türk Alevileri belli bir konfederasyon oluşturacaksa ulusal demokratik ilkeleri gözeten bir yaklaşım içerisinde olunması gerekiyor. Özellikle de Türk Alevilerin bu konuda demokratik bir yaklaşım içinde olmaları gerekir. Hatta Kürt Alevilerin kendi Kürtlüklerini bilince çıkarmaları, bu konuda daha fazla etnik kimliklerini sahiplenmeleri, Kürt Alevilerinde ortaya çıkan inkârcılığın ortadan kaldırılması konusunda Kürdistan aleviler birliğine destek sunmaları beklenir. Böyle bir yaklaşım milliyetçi bir yaklaşım değildir veya Kürt Alevilerinde milliyetçiliği geliştirme değildir. Aksine Alevilerin yaşam felsefesinin temel ilkelerinden olan **"aslını inkâr eden haramzadedir"**, yaklaşımında olduğu gibi ne Aleviliğin ne Türklük ne Kürtlük ne Araplık, hiçbir kimliğin kendini inkâr etmesini Alevilik hoş göremez. Hatta kendi kimliğini inkâr eden her kürde tüm Alevilerin haramzade demesi gerekir. Gerçek aleviler bırakalım Kürt inkârcılığını kabul etmeyi, buna alet

olmayı, araç olmayı aksine kendi kültürüyle gurur duymayı Aleviliğin felsefesinin bir parçası olarak görür. Biz alevi büyüklerinden böyle öğrendik. Aleviler kim olursa olsun aslını inkâr eden herkese haramzadedir demiştir. Bu ilke her halde sadece aleviler için söylenmemiştir. Ne kadar inanç varsa ne kadar kültür varsa, kimliklerini inkâr etmeyenlerin değerli olduğu vurgulanmaktadır. Eğer Aleviliğin en temel felsefi yaklaşımlarından biri buysa Kürt Alevilerle kurulan ilişkide de aslını inkâr etmeme ve bu temelde ilişkiler kurma, konfederasyon oluşturma esas alınmalıdır.

Alevilerin Kürt halkının özgürlük mücadelesinde olduğu gibi Türkiye'nin demokratikleşmesinde çok önemli rolleri vardır. Türkiye'de demokrasi mücadelesi özellikle de 1970'lerden sonra gelişim gösterdiyse bunda alevi toplumunun yeri çok çok önemlidir. Çok büyük bedeller ödemiştir. Büyük fedakârlıklar göstermiştir. Bu açıdan Alevilik kimliği demokrasi mücadelesi kimliğidir. Zaten demokrasi mücadelesinde yer almayan bir Alevilik kendisini inkâr eden bir Aleviliktir. Tarih boyunca hep komünal demokratik değerleri koruyup bu güne getirerek aslında demokrasi mücadelesinde önemli yer tutmuşlardır. Sadece varlığını koruyarak tarih içindeki demokrasi mücadelesinde önemli yer tutarken şimdiyse demokrasi mücadelesinde örgütlenerek, demokratik zihniyetin gelişip derinleşmesinde rol oynayarak, Türkiye'nin demokratikleşme mücadelesinde önemli bir yer almaktadırlar. Bir nevi Aleviler Türkiye'deki demokrasi mücadelesinin güvencesi, sigortası gibidir. Bunu böyle değerlendirmek gerekiyor. Buda demokrasi ve özgürlüğe en fazla ihtiyacı olan topluluk olmasından ileri geliyor. Nasıl ki bugün dünyada kadınlar demokrasiye en fazla ihtiyacı olan bir topluluk olarak demokrasi mücadelesinin en ön saflarında yer alıyorlarsa, aleviler de Türkiye'de demokrasiye en fazla ihtiyacı olan bir topluluk olarak mücadelenin en önlerinde yer almaktadırlar. Aleviler demokrasi mücadelesinin ortasında, köşesinde kıyısında yer alamazlar. Aleviler demokrasi ve özgürlük mücadelesinin en önünde yer almalılar. Bugün Kürtler orta doğunun demokrasi mücadelesinin en önünde nasıl ki yer alıyorlarsa aynı sorumluluk aleviler üzerinde de vardır.

Bazı devletçi Alevilerin dediği gibi aleviler çok fazla eziliyor, çok fazla beden ödüyor, böylece birçok gençlerini yitirdiler diyerek Aleviliği demokrasi ve özgürlük mücadelesinin kıyısında, köşesinde yer almasını öğütlüyorlar. Bu yaklaşım özgürlük ve demokrasi mücadelesinde kendini feda eden gençlerin ve halkımızın anılarına saygısızlık anlamına gelir. Aleviler bütün alevi gençlerin geçmişte yaptıklarına sahip çıkmalılar. Bugün Alevilik özgürce tartışılıyorsa eğer Alevilerin kendi kimliklerini savunmada önemli mesafe alınmışsa bu mücadele sayesindedir. Yoksa İzzettin Doğanların şunların, bunların verdiği mücadele sonucunda Alevilik bu noktaya gelmemiştir. Bunlar alevi gençlerinin, alevi halkının verdiği mücadele sonucu alevi kimliğinin kabul edilir noktaya gelmesi durumundan yararlanarak alevi toplumunun sırtında rantçılık yapmak isteyen keneler gibidirler.

Bugün sınırlı bazı kesimler dışında Alevilerin demokrasi mücadelesinde aktif yer alma isteklerinin var olduğunu görüyoruz. Buda sevindirici bir durumdur. Yine alevi örgütlerinin, birçok alevi yayının Kürt halkının kimlik, dil, kültür haklarının Kabul edilmesinin aynı zamanda Alevilerin kimlik ve kültürünün kabulü, güvencesi

anlamına geldiğini görmeleri, bu konuda Kürt halkının sorunlarına daha sıcak yaklaşmaları, daha fazla ilgi duymaları önemli bir gelişmedir. Tabi ki bu konuda hala önemli yetersizlikler vardır. İnkârcı kesimlerden etkilenen, Kürt halkının inkârcılığı doğrultusunda kendilerine sunulan imkânlardan yararlanan bazı çevrelerin Alevilerin Kürt sorununa ilgisinin önünü almaya çalıştığı, Kürt Alevilerinin de inkârcı olması için çaba gösterdiğini biliyoruz. Ama bunların giderek alevi toplumu içinde azaldığını görüyoruz. Bu gelişme Kürt halkıyla Aleviliğin daha da kaynaşmasını beraberinde getirecektir. Alevi toplumu Kürtlere sahip çıktıkça Kürt halkı içindeki Hanefi ve Şafii mezhebinde olan halkımızda Alevilerin hakkını daha fazla sahiplenme çabası içine girmektedirler. Her ne kadar PKK Aleviliğin sahiplenilmesi için büyük bir mücadele vermiş, bu konuda hiçbir kaygı duymamışsa ve bu doğrultuda önemli gelişmelere yol açmışsa da Türk Alevilerinin Kürt halkının ulusal demokratik değerlerine sahiplenmesi de alevi olmayan Kürtlerin Aleviliğe karşı yaklaşımında olumlu etkiler yapmaktadır.

Aleviler demokrasi mücadelesinde bundan sonra da yer alacaklardır. Ama Türkiye de demokrasi ve özgürlüğü çarpıtan kesimler ve kurumlar vardır. Özellikle Deniz Baykal'ın Türkiye'deki demokrasinin gelişmesine katkı sunan değil de mevcut durumuyla engel olan bir pozisyonu vardır. Özellikle Kürt düşmanlığı yaparak Kürt halkının kimliğini, dilini inkâr ederek Türkiye'de demokrasinin yerleşmesini engelliyor. Dolayısıyla Alevilerin özgür ve demokratik bir yaşama kavuşmaları önünde engel durumuna düşüyor. Bunun için Alevilerin özellikle Deniz Baykal'dan uzak durmaları, tecrit etmeleri gerekir. Biz bütün CHP'nin Deniz Baykal çizgisinde olduğunu düşünmüyoruz ama sırtını bazı güçlere dayadığı için parti içinde hâkimiyetini sürdürüyor. Hatta daha önce genel başkanlığı bırakmışken bir kısım güçlerin desteğiyle gelip CHP'de darbe yapıp tekrar genel başkan olmuştur. CHP bu haliyle demokrasi mücadelesini geliştiren değil de demokrasi karşıtı güçleri güçlendiren ve onlarla ittifak yapan bir durumdadır. Nitekim kızıl elma ittifakı demokrasi ittifakı değildir. Kızılelma ittifakı Kürt karşıtlığı konumunda demokrasi karşıtlığı yapan bir bloktur. Bu açıdan Alevilerin bu tür kendine sosyal demokrat diyen ama özünde ne sosyal demokrasiyle ne özgürlükle alakası olmayan bir konumda bulunmaktadırlar. Aleviler bugün de, yapılacak herhangi bir seçim sürecinde Deniz Baykal ve çevresinin Kürt düşmanı, demokrasi düşmanı bu yaklaşımlarına karşı mutlaka tavır almalıdırlar. Öyle ki günümüzde demokrasinin gelişmesi için CHP'nin daha doğrusu Deniz Baykal engelinin aşılması gerektiği ortaya çıkmıştır. Bu açıdan Alevilerin Türkiye demokrasi mücadelesinde rolleri ne olmalı derken demokrasi mücadelesindeki safları netleştirmek, demokrasi ve demokratikleşme konusundaki muğlâklıkları gidermek önemlidir. Bu muğlâklığı en fazla yaratan da CHP'dir. CHP lideridir. Bu açıdan aleviler Deniz Baykal'a tavır koyarak da demokratikleşme konusunda ki muğlâklığı gidermede üzerlerine düşen rolleri oynamalıdırlar.

Alevilik sorunu da Türkiye'nin demokratikleşmesiyle çözülecek bir sorundur. Demokratikleşme geciktiği müddetçe de bedeller ödenmeye devam edilecektir. Türkiye'nin demokratikleşmesinde alevi kimliğinin

kabulü önemli bir aşamadır ama esas olarak Kürt halkının kimliği ve demokratik hakları kabul edildiğinde gerçek anlamda Türkiye demokratikleşecektir. Türkiye'de ki devletin, demokrasi karşıtların en fazla da Kürt sorunu konusunda tutucu olduğu, inkârcı olduğu eskide direttiği düşülürse, o zaman gerçek demokrasi de bu tür engellerin kırıldığı yerde kurulacaktır. Bu artık demokratik zihniyeti benimseyen tüm topluluklar tarafından kabul edilmiş bir gerçektir.

Mesut Yılmaz bile AB'nin yolu Diyarbakır'dan geçer demiştir. AB'de bir demokratikleşme projesi olarak anlaşıldığına göre Mesut Yılmaz'ın bu sözü söylemesi anlamlıdır. Bu açıdan tabiî ki biz Türkiye'deki demokrasi sorunlarını, halkların sorunlarını AB, ABD ya da başka bir dış güç eliyle çözülmesinden yana değiliz. Nasıl ki aleviler mecburi din dersleri konusunda, Avrupa insan hakları mahkemesinde kesin bir karar çıkmadan önce Türkiye'nin sorunu çözmesinden yanayız, Türkiye bu sorunu kendi içinde çözmelidir gibi doğru bir yaklaşım içinde oldularsa Kürt özgürlük hareketi de Kürt sorununun Türkiye'nin iç dinamikleri ve demokratik güçlerin bir araya gelmesi çerçevesinde çözülmesinden yanadır. Bu açıdan da aleviler özellikle Kürt sorunun Türkiye içinde çözülmesi için katkılarını arttırmalıdırlar. Eğer Türkiye Kürt sorununu çözme gücü gösteremezse ister istemez Kürt sorununa dışarıdan müdahaleler yapılmaktadır. AB yapmaktadır, ABD yapmaktadır ya da başkası yapmaktadır. Bu açıdan aleviler Türkiye de ki önemli bir demokrasi gücü ve birikimi olarak Kürt sorununun Türkiye içinde çözülmesi gerektiği doğrultusunda ağırlığını koyarak Türkiye'nin demokratikleşme mücadelesinde çok iyi bir katkı yapabilir. Türkiye ve Avrupa da alevi dernekleri federasyonları var. Ancak şimdiye kadar bu federasyonların Kürt sorununun çözümü konusunda bir ağırlık ve kararlılık göstermediklerini söyleyebiliriz. Tabi tek tek konuştuklarında, birey olarak konuşulduğunda bu federasyon yöneticileri her zaman Kürt sorununun demokratik çözümünden yana olmuşlardır. Kürt kültürünün, kimliğinin serbest bırakılması konusunda düşünce belirtmişlerdir. Ama kurumsal olarak bu konuda yeterince cesaretli tutum gösteremediklerini görüyoruz. Ya Türk devletini ürkütmemek ya Avrupa'daki bazı çevreleri ürkütmemek açısından bu temel demokrasi sorununa biraz daha utangaçça yaklaşmaları söz konusudur. Eğer aleviler Türkiye'nin demokratikleşmesinde etkili bir rol oynamak istiyorlarsa Kürt sorununun demokratik çözümü konusunda daha fazla aktif olmalıdırlar. Daha da ileri gidersek Kürt sorununun demokratik çözümü konusunda arabulucu olabilecek bir misyon bile üstlenebilirler.

Alevi dernekleri federasyonları sorumluluk alır bütün Türk Alevilerini Kürt sorunu konusunda bilinçli hale getirirse, diğer Türk halkı üzerinde de önemli bir gelişme yaratacağını kabul etmek gerekir. Çorumdaki aleviler, Tokattaki aleviler, Antalya da ki aleviler, ege de ki aleviler ne

EĞER ALEVİLER TÜRKİYE'NİN DEMOKRATİKLEŞMESİNDE ETKİLİ BİR ROL OYNAMAK İSTİYORLARSA KÜRT SORUNUNUN DEMOKRATİK ÇÖZÜMÜ KONUSUNDA DAHA FAZLA AKTİF OLMALIDIRLAR

kadar Kürt sorunu konusunda bilinçli hale getirilmiştir. Kürt sorunu konusunda bu aleviler bilinçli değilse, devletin şovenist yaklaşımının hala etkisindelerse bunda tabiî ki bu alevi derneklerini sorumlu tutmalıyız. Alevi dernekleri eğer Alevilerin demokratik bilincini demokratik kültürünü yükseltmiyorsa neyi yükselteceklerdir. Alevi derneklerinin en temel görevi demokrasi mücadelesiyse, toplumun demokratik örgütlenmesinin, demokratik bilincinin yükseltilmesinde rol oynamalarıysa ve ancak böylelikle Aleviliğin kimlik ve kültür sorunları çözülecekse o zaman alevi toplulukları içindeki demokratik kültür eksikliğinin giderilmesi veya Kürt kimliği konusun da ki milliyetçi eğilimlerin tümden arındırılmasında tüm alevi dernekleri hatta tüm alevi bireyleri kendilerini sorumlu tutmalıdırlar. Özgürlük hareketi nasıl cesaretli davranıyorsa, Sünni kesimler şöyle der yada bu konu şöyle kullanır düşüncesiyle pragmatik yaklaşmayıp alevi kimliğine sahip çıkıyorsa, Alevilerin özgürlük mücadelesine şimdiye kadar destek vererek, bu konuda oportünist bir yaklaşım içine girmemişse aynı şey tüm Alevilerden de beklenir. Aleviler de Kürtlere sahip çıkarsak şu kesim tepki duyar, şu kesimin tepkisini alırız, şunlardan koparız, düşüncesiyle tutarsız bir tutum içine girmemelidirler. Bu konuda Kürt özgürlük önderi Önder Apo, Sünni topluluklar içinde bilinen bağnazlığa rağmen hiç bir kaygı duymadan, büyük bir cesaretle ilkeli davranıp Alevileri sahipleniyorsa, alevi kurumları ve dernekleri de çok fazla bağnaz olmayan, anlatıldığı zaman demokratik kültüre yatkın olan alevi toplumuna Kürt halkının temel demokratik haklarını daha rahat anlatabilirler.

Demokratik olmayan bir ülkede Türküyle, Kürdüyle bütün aleviler zarar görüyor. Maraş'ta katledilen yüzlerce Alevi Kürt'tü. Çorumda sadece alevi olarak katledilirken Maraş'ta ise hem alevi hem Kürt olarak katledilmişlerdir. Alevi Kürtler etnik olarak kimliğini inkâr etmek zorundalar mı? Hiçbir alevi buna tahammül edebilir mi, kabul edebilir mi? Eğer Türk Alevileri içinde Kürt halkının kimliğinin zorla asimile edildiği bilinci verilmezse, Kürt halkına yapılan haksızlıklar Türk Alevileri içinde iyi anlatılmazsa, o zaman bu alevi topluluklar demokrasi mücadelesinde eksik, yetersiz kalırlar. Demokrasi ve özgürlük mücadelesi eksik verildiğinde sonuçlar çok geç alınır. Demokratik mücadele ancak tutarlı verildiğinde gerçek sonuçlarına ulaşabilir. En fazlada alevi topluluk bunun bilincindedir.

ARTIK ALEVİLER YALNIZ KENDİ TALEPLERİNİ DEĞİL TÜRKİYE'DEKİ BÜTÜN DEMOKRASİYE İHTİYACI OLAN TOPLULUKLARIN TALEPLERİNİ DİLE GETİRMELİDİRLER

Tüm aleviler Kürtlüğünü kabul eden ama Aleviliğini de bilen ve inkâr etmeyen alevi Kürtleri unutmamalıdırlar. Bugün alevi Kürtlerin çoğu hem ulusal kimliğini sahipleniyor hem de Aleviliğin inkâr edilmesine karşı en tutarlı tavrı koyuyorlar. Kürtlüklerinden acı çektikleri, bedel ödedikleri gibi alevi olmalarından dolayı da acı çekiyor, bedel ödüyorlar. Örneğin Dersimde alevi Kürtlerin bedel ödemesi iki yönlü açıklanabilir. Hala Alevilikleri gibi Kürtlükleri de Kabul

edilmemektedir. Dersim de ki alevi Kürtlerin mücadelesi hem alevi kimliğini hem Kürt kimliğini kabul ettirme mücadelesidir. Bütün farklı kimlikleri kabul ettirme mücadelesidir. Dolayısıyla Alevilerin demokrasi mücadelesindeki rolleri ne olmalı derken, her şeyden önce de demokrasi mücadelesinde tutarlı olmaları beklenir. Demokraside tutarlılığı kendilerinde somutlaştırarak bunu Türkiye'nin sosyal, etnik, kültürel tüm kesimlerine yaymalıdırlar. Alevilerin böyle bir demokrasi ve özgürlük zihniyetinin temsilciliğini yapma görevleri vardır.

Türkiye'de resmi olmasa bile artık gayrı resmi olarak alevi kimliğini kabul etme eğilimi gelişmiştir. Devlet içinde bile böyle bir eğilim gelişmiştir. Alevilere eskisi gibi değil biraz daha hoşgörülü yaklaşılıyor denilerek Kürt halkının sorunlarından ne kadar uzak durursak iyidir gibi bir yaklaşım kesinlikle Alevilerin yaklaşımı olamaz. Kürt özgürlük mücadelesinin inkâr edilen bütün kimliklerin özgürlüğü için mücadele ettiğine kuşku yoktur. İnkâr edilen tüm kimlikler bu ortamdan yararlanarak kendi kimliklerinin örgütlendirilmesi ve farklılıkların demokrasi içinde kabul edilmesi için mücadeleye girmişlerse bu günde Kürt halkıyla birlikte ortak demokratik mücadele yürütmeleri Aleviliğin vefa anlayışının da gereğidir. Sadece aleviler değil tüm demokrasi güçleri ancak Kürt özgürlük hareketiyle ilişki kurduklarında, ittifak kurduklarında demokrasi mücadelesinde büyük bir gelişme ortaya çıkarabilirler. Herkeste biliyor şu an Türkiye'de demokrasi karşıtlığı yapılmasının en önemli nedeni, Türkiye'de demokrasi gelişirse Kürtler yararlanır kaygısıdır. Demokrasi Kürtlerin lehine olur, düşüncesiyle tam demokrasiye geçilmiyor. Demokratikleşmeye karşı direniliyor.

Tabi ki demokratikleşme gelişirse Kürtler bundan yararlanacaktır. Ancak demokratikleşme tam geliştiğinde tam demokrasi olduğunda bundan en fazlada aleviler yararlanacaktır. Tüm Alevilerin ortaya çıkan demokratik alevi halk birikimini demokrasi mücadelesine güçlü biçimde seferber etme sorumluluğu vardır. Artık aleviler yalnız kendi taleplerini değil Türkiye'deki bütün demokrasiye ihtiyacı olan toplulukların taleplerini dile getirmelidirler. Çünkü aleviler açısından en büyük güvence, verilen şu söz bu söz değildir. Ortadoğu'nun tam demokratikleşmesidir. Demokratikleşme Aleviliğin geleceğini güvenceye alan temel stratejidir. **Bu açıdan da tam demokratikleşmenin yolu Kürt sorunundan geçiyorsa, Türkiye ve Ortadoğu Kürt sorununun çözümünden geçiyorsa tüm Alevilerin bu konuda duyarlı olmaları, demokrasi mücadelesinde öncelikli taleplerinin yanında hemen Kürt halkının temel demokratik taleplerinin cesaretlice savunarak Alevilerin yüzyıllarca, on yıllarca özlediği tam demokrasinin gerçekleşmesini yakınlaştırarak yüzyıllarca verdikleri mücadeleyi zaferle taçlandırmalıdırlar.**

ÖZGÜR YURTTAŞ TARTIŞMALARI -1-

ATAKAN MAHİR

NEDEN ÖZGÜR YURTTAŞLIK?

Özgür yurttaş tartışmaları ve hareketleri tüm dünyada yaygınlaşıyor. Bunun toplumsallaşmış mekanizmaları, eski yaklaşımların dönüştürülmesi hatta gittikçe örgüt sistemlerinin içerisinde yer verilmesi yaşanıyor. Tabii bunun bazı sebepleri var.

Birincisi; devlet ve toplumların geldiği durum, ikincisi; buna karşıt alternatiflerin yaşadığı pratiklerdir.

Devlet sorgulanıyor, çok ciddi bir krizdedir. Devlet olgusunun yaşadığı bu kriz son yıllarda belli bir seyirde gelişmekteydi. Son elli yıldır da arttı. Feminizm, teknolojik gelişmelerin yarattığı gelişmeler, sınıfların mücadelesi, farklı ulusal arayışlar; özellikle bin sekizyüzlü yılların ortasından itibaren önemli sorgulamayı getirdi. Son elli yılın bilimsel - teknolojik devrim ve gelişmeleri ve bunun yarattığı sonuçlar sorgulamayı daha da derinleştirdi. Aslında komünalitenin bazı güçleri biraz ağırlık kazanmaya başladılar. Son yüz elli yıldır bu konuda kadının çok büyük bir gelişimi oldu. Kadın hakları şeklinde bir kategori oluştu. Kadının toplumsal yaşama katılımı çok gelişti; devlettin erkek karakterini açığa çıkardı. Yani tarihin karakterini deşifre etti; sorun şimdi çok rahat tartışılıyor. Tarihin ne kadar erkek tarihi olduğu, Allahın ne kadar erkek olduğu, devletin ne kadar erkek olduğu gibi. Şimdi çoğu zaman görülemeyen bu karakter, çok basit bir çabayla görülebilecek bir kültüre dönüşüyor. Bu bir mücadeleye dönüşüyor. Başta belki bir kadının seçme hakkı etkinlikleri yapıldı, toplumsal dayanışmalar gösterildi, evden dışarı çıkıldı; fakat sonuçta bir kadın mücadelesi birike birike yüz elli- iki yüzyılda artık devleti de, tarihi de, küresel dünya sistemini de sorgulatır bir noktaya geldi. Oluşturduğu en önemli noktalardan biri de devletin sorgulanır bir duruma gelmesidir.

Bilimsel-teknik gelişmeler insanlık adına önemli bir bilgi birikimine işaret ediyordu. Bilgi artık herkese, en hızlı şekliyle ulaşabilmektedir. Bilgi üzerindeki devlet tekeli zayıflamaya başladı. Herkesin ulaştığı bir bilginin iktidar yaratması artık tartışılmaktadır. Şimdi o açıdan bilginin sadece devlet elinde kalıp, devlet tarafından işletilmesi gerçeği aşılmakta. Hatta biriken bilgilerin devlet gerçeğini ortadan kaldıracak kadar bir gelişme düzeyini gösterdiği de görülmektedir. Şu anlamda; toplumun ulaştığı bilinç her şeyi ile devlete ihtiyaç duyulmadığını söylemektedir. Eskiden tam tersiydi, bütün bilgiler devlet endeksli, yöneten sınıflara endeksliydi. ''Yöneten sınıflar normaldir yönetmelidir, organizasyonlar şarttır bu da devlet içindir, diğer bağlıları örneğin ataerkillikten tutalım meşrulaştırdığı her şeye kadar hepsi buna hizmet etmekteydi ve normaldi'' deniliyordu. Ama bilgi sistemleri öyle bir noktaya vardı ki, şimdi devlet dışı organizasyonların mümkün olduğunu, bunların tarih içerisinde görüldüğünü, şimdi de uygulanabilir olduğunu ortaya koymaktadır. Aslında bilgi iktidarı sistemi aşılmaya başlandı, hatta şimdi çok yaygın bir düşünce de bilginin demokrasi, eşitlik

ve özgürlük getiren yanının daha fazla olduğudur. Herkese ulaşıyor, farklı yönetim mekanizmalarını mümkün kılıyor ve özgürlüğü derinleştiriyor. Bilginin kaynakları ve kullanımı o kadar ciddi sorgulanıyor ki, devletin çok ciddi temelde sorgulamasına dönüştü. Aynı zamanda bilginin üzerindeki gelişmeler dinler dâhil her türlü dogmatizmin ve ataerkilliğin temel sorgulamasına dönüştü.

Teknolojik gelişmeler de aynı durumu yarattı. Örneğin eskiden deniliyordu ki, 'karmaşanın olmaması, bütün toplumlarda açlığı giderecek mekanizmaların sağlanması olarak devlet şarttır.' Devlet biraz neyin nasıl üretileceğini, nasıl dağıtacağını belirler, insanlar çok yoğun aç kalmazlar, aç kalanlara da devlet bir şey düşünür. Yine teknolojik üretimin devlet kontrolünde olması, bu üretimin devlet eliyle düzenlenmesini meşrulaştırıyordu. Ama sonuçta teknoloji öyle bir hale geldi ki, bir-iki saatte dünyanın bütün ihtiyaçlarının giderilebileceği halde, bunun önünde dağıtım mekanizmasının -yani devletin- çok köklü engel olduğu ortaya çıkmaya başladı. Şimdi soruyorlar; acaba teknolojiyi devlet mi yönetmeli, yoksa farklı arayışlar olamaz mı? Mesela toplum yönetemez mi? Yurttaşlar yönetemez mi veya teknolojinin demokratik yönetimi nasıl olacak? Teknolojinin demokratik yönetimi önünde kim engel? Ulaştıkları sonuç; devletin engel olduğudur.

Devletin sorgulanmasının bir diğer öğesi, ekolojik bilinç ve gerçekliktir. Sebebi ise, devlet öyle bir aşamaya geldi ki, ekoloji diye bir şey bırakmadı. Doğanın dengesini altüst etti. Bunun tek nedeni devlet çıkarı ve devletin temsil ettiği sınıfsal çıkarlardan kaynaklı olmasıydı. Bu politikaların soncunda toplum içerisin de ekolojik bilinç kalmadı. Bireyde eşitlik,

BİLGİ ARTIK HERKESE EN HIZLI ŞEKLİYLE ULAŞABİLMEKTEDİR BİLGİ ÜZERİNDEKİ DEVLET TEKELİ ZAYIFLAMAYA BAŞLADI

özgürlük anlayışını bitirerek, bireyi parçalayarak, duyguda ve düşüncede bile bölmüştür. Günümüzde karışmış, karmaşıklaştırılmış bir toplum, sınıflar, mezhepler ve cinsiyetler gerçekliği ile karşı karşıyayız. Hiçbir özgürlük ve eşitlik bırakmamıştır. Hatta gittikçe eko-topluluk denilen, toplulukların ekolojisi de diyebileceğimiz, herkesin bir doğal çevreye dayalı, kendi topluluğu içinde yaşama hakkı ortadan kaldırılmaya başlanmıştır. Kimse artık kendi topluluğuyla yaşayamıyor. Kendi topluluğunu yaşanabilir bir doğal zemine oturtamıyor ve hatta türler ortadan kalkıyor. Yani eko-sistemi içinde yaşama bir yana, kendi topluluğu içinde özgür yaşayamaz olduğu gerçeği ortaya çıktı. Hatta bazıları bio-iktidarın bir yansıması olarak çok rahatlıkla diyorlar ki, "Afrikalılar ölsünler." Peki Neden? Çünkü Afrikalıların ölmesi insan nüfusunu dengeliyormuş. Hem açlığı yaratıyorlar hem de açlık yaşayanlara ölümü öngörüyorlar ve sorunlarını böylece çözüyorlar! Afrika'da bir yılda Sudan'ın nüfusunu bulacak kadar ölümler yaşanıyor ve buna engel olunmuyor. Bilinçli engel olunmuyor; hem sistem bunu yaratıyor, hem de gerçekten bunu meşru gören yönetici elitler var. "Engel olmak doğru değil" diyorlar ve aç olanları insanlık gelişiminin önünde engel görüyorlar. Kısacası devlet yönetim mekanizmalarının ulaştığı boyut, yılda kaç milyon insanın ölmesine göz yuman, bir topluluk olarak

bile yaşamını sürdürmesine izin vermeyen bir duruma ulaşmıştır.

Özgür Yurttaş tartışmaları direkt bununla bağlantılıdır. Üretim sistemleri, sınıflar, demokrasi, ataerkillik, tek tanrılı dinler, bunun ideolojik kalıpları, devletler tarafından kullanılan bilim-teknik, bilim adamlarının ahlakı son iki yüz yıldır, özellikle modern devlet tarafından yaratılmıştır. Sosyal bilimler, psikoloji, psikiyatri, sosyolojinin kendisi, yine pozitif bilimlerin hemen hepsi, fizikten tutalım diğerine kadar sorgulanıyor. Devlet etrafında hangi kavram varsa, devletin bu sorgulanmasından nasibini alıyor. Belki de kapitalist devletin insanlığa yaptığı tek faydalı iş, devleti bu kadar akılsız bir uygulama haline getirip insanlar tarafından sorgulanıp ve artık kabul edilemez duruma getirmiş olmasıdır. Ondan öncede bir devlet pratiği var. İki bin beş yüz-üç bin yıllık bir devlet pratiği vardı. Kapitalizm ile birlikte doruk noktasına ulaştı ve insanlar bu devletin hiçbir şey vermeyeceğini sorgulamaya başladılar. Cinsiyetler açısından sorgulandı; cinsiyet özgürlüğü ve cinsel özgürlük açısından. İnançlar, ideolojiler, üretim sistemleri ve ekoloji açısından sorgulandı. Ulaşılan sonuç şudur; yaratılan bu insan sorunlarının kaynağında devlet vardır. Bu açıdan da bunların düzeltilmesi devlet eliyle olmaz. Bu köklü bir sorgulamadır.

Yurttaşlık kavramı tartışılıyor; devlet sorgulandığı için de yurttaşlığı tartışılıyor. Şimdi yurttaşlık nereye dayandırılacak? Kimin üyesi olunacak? Bağlı olmak istenilen bir devlet varsa da nerede, hangi devlete bağlı olunacak? Devlet kabul edilmiyorsa nasıl bir yönetim organizasyonu geliştirmek gerekir? Dikkat edilirse bu tartışmalar ve geliştirilen sorular uygarlık sisteminin de krizde olduğunu gösterir. O nedenle yeni yurttaşlık tanımlarını geliştirmek istiyoruz. Belli bazı ortak sonuçlara ulaşırız, ama bizimle sınırlı değil, dünyada da tartışılıyor.

Eskiden yurttaşlık tanımını yapmak kolaydı; kapitalist yurttaş anayasal sisteme uyan, devletini dinleyen yurttaştır. Devletin verdiği görevi yapan, yapmaması gerekeni de yapmayan, yapmaması gerekeni yaptığı zaman da hapishane, tımarhane ve benzeri sistemlerle bir denetim mekanizmayla uyumlulaştırılıp cezası verilen birey tanımlanıyordu. Tabii bunun bağlı olduğu sistem bu kadar tartışmalık hale gelirse, yurttaşlık tanımı da boşa düşer. Eskiden bir yurttaşı tanımlarken; az çok ataerkilliğe, tek tanrılı dinciliğin düşünce kalıplarına, bir de devletin gelenekçi toplum organizasyonuna göre tanımlamak yetiyordu. Örneğin en iyi yurttaş kimdir denildiğinde; devletini dinleyen yurttaştır şeklinde ifadeye kovuşturuluyordu. En iyi yurttaş nedir sorusu ise; aile içi ilişkilerde herkesin yerini bulduğu, kadının ve erkeğin ayrı ayrı ne yapacağını bildiği bir rol organizasyonu biçiminde cevaplanıyordu. Erkek dışarıya gider çalışır, kadın; ev işlerini yapar, çocuklarına bakar, kocasına saygılı davranır, çocuklarını iyi eğitir. Çocuk ise hem annesini hem de babasını dinleyendir. Rol kalıpları belirlenmiş ataerkiliği tanımlıyordu. Yurttaş kadın içerde nasıl davranır, dışarıda nasıl davranır, her şey net bir biçimdeydi. Evlilik olayı nasıl olmalıdır? Kötü yaşam nedir? İyi yaşam nedir? Bunların hepsi sistem tarafından tanımlanmıştı. Devlet karşısında askerliğini yapmayan erkeğe adam bile denilmezdi. Devletin izin vermediği bir evlilik bile olamaz(dı). Demek ki, evlendiğinde, en önemli işlerini yaptığında da devletini dinleyeceksin! Kesinlikle bunun dışına çıkamazsın. Çıktın mı zaten teröristsindir,

DEVLETİN SORGULANMASININ BİR DİĞER ÖĞESİ, EKOLOJİK BİLİNÇ VE GERÇEKLİKTİR SEBEBİ İSE, DEVLET ÖYLE BİR AŞAMAYA GELDİ Kİ EKOLOJİ DİYE BİR ŞEY BIRAKMADI. DOĞANIN DENGESİNİ ALTÜST ETTİ BUNUN TEK NEDENİ DEVLET ÇIKARI VE DEVLETİN TEMSİL ETTİĞİ SINIFSAL ÇIKARLARDAN KAYNAKLI OLMASIYDI

namussuzsundur, vatan hainisindir. Aynı şeyi hemen hemen inanç biçimleri, ahlak da söylüyor. Devletin onayı olmayan evlilikler bir çırpıda gayri-meşru görülür. Herkes namussuz sıfatını yakıştırır ya da zina yapan kişilikler denilir. Bunu söyleten ahlaktır. Devletin denetimine girmeyen bir faaliyet yapılmıştır, suçlanır ve ahlak anlayışı öylece oluşturulur.

Vatandaşı, yurttaşı tanımlayan tanımlar, "sokakta şöyle davranacaksın, aile içinde böyle davranacaksın, okulda böyle davranacaksına" kadar iner. Tüm davranışlar artık herkeste oturtulmuştur, derinlemesine açığa çıkan davranış kalıplarıdır. Toplumun bir ahlak ölçüsü oluşturulmuştur, onun dışına çıkıldı mı, hemen sorgular. Yani bu yurttaşın sınırları belirlenmiştir. Düşüncede bile belirlenmiştir; kabul edeceklerin vardır, etmeyeceklerin vardır. Bu durum devlet eliyle bireyde içselleştirilmiştir. Örnek verirsek; babasını dinlemeyen çocuk yoktur. Babasını dinlemeyen nankördür. Bunun medeni kanunlarda yazılmasına gerek yoktur, aile geleneğidir. Babasını dinlemeyen adam olamaz! İyi bir yurttaş çocuk, uslu ve babasını dinleyendir! Bu ahlak olarak bireye kabul ettirilmiştir, yoksa bir yerde yazılı olmasına gerek yoktur. Bu örnekleri daha da arttırabiliriz.

Farklı olarak bir de ideolojiler ve tek tanrılı dinlerin etkileri vardır. Mesela dinde de yazılmıştır, devleti dinleyeceksin, babayı dinleyeceksin, topluma karşı görevlerini şöyle yapacaksın diye. Farz, sünnet, vacip gibi bir sürü düzenleme, iyi davranışlar denilen şeyler vardır. Hatta bu konuda Müslümanlık o kadar ileriye gitmiştir ki, hangi elinle yemeğe başlayacaksın, hangi ayağınla eşikten geçeceksin, bunları bile düzenlemiştir. Buradaki dini düşüncede bireye kabul ettirilmek istenen gerçekler, ideal, devletle uyumlu, ataerki (baba erki) ile uyumlu olanlardır. Ev içi rolleri, toplumsal cinsiyete göre oturtulmuştur. Din ve inanış bunu bir kalıp olarak vermektedir. Kısacası burada artık devletin, dogmanın verdiği toplumsallaşma yaşanıyor.

Sonuçta devlet ve toplumsallaşmasına bağlı yurttaşlık tanımlanıyordu. Günümüzde bu dini düşünceler, devlet sorgula-nıyorsa o zaman ne olacak? Do-ğal olarak bu yurttaşlık kav-ramlarının hepsi kolay kabul gör-meyecek ve sor-gulanacaktır. Şu anda herkes devlete kuşkuyla bakıyor, kendi-sine özgürlük-eşitlik getirme-diğini çok rahatlıkla söyleyebiliyor. O zaman demek ki, yurttaşlığın bir ilkesi ortadan kalktı. Devletine itaat etme ilkesi krizdedir. Yine ataerkillik, bütün erkek sistemlerinin doğru olduğunu, toplumun düzenlenişinin böyle kurulması gerektiğini, bütün toplumsal işbölümlerini buna göre düzenlenmesini -yani erkeğe göre- normal görüyordu. Yurttaşlık görevlerinden birini böyle tanımlıyordu. Şimdi bu da tartışılıyor. Toplumsal cinsiyet özgürlükleri, toplumsal cinsiyetin özgür ve eşit oturtulması devreye girdi. O zaman ne olacak? Acaba kadın ve erkek nasıl yaşarsa daha özgür ve daha eşit

olacak? Buna göre bir yurttaşlık ve bunun ahlakı nasıl olacak? Demek ki durum değişecektir. Yine devletin 'uyumlu' yurttaşı doğayı da mahvetti. "Üstünsün, her yurttaşın hakkı doğayı kullanmaktır, zaten doğa insanlar kullansın diye yaratılmış" deniliyordu. ''Bunu en iyi kullanan da devlettir, teknikte bunun içindir; doğaya hâkim olmak içindir.'' Dolayısıyla ekolojik bilinç geliştikçe, yurttaşlığın bu özelliği de tartışılıyor. Nasıl kendi elimle yaşadı-ğım doğayı kat-lederim, ortadan kaldırım; kendi top-luluklarıma zarar ve-ririm diye sorgu-lanıyor. Yurttaşlığın bu tanımı da tar-tışmalık oldu. Ağırlıklı modeli kapital-izme dayanan, devletin sorgulanması-yla birlikte, onun etrafında ki bütün kav-ramların sorgulan-masına dönüşen, bu-radan da yurttaşlık bağının da sorgulanmasına dönüşen bir süreç yaşanıyor.

Yurttaşlık kavramında ikinci önemli öğe; toplum tartışmalarıdır. Önderlik bu tanımlamaları zaten yaptı. Devlet bir toplumsallaşmadır, toplum içinde toplum, toplum üstünde bir üst toplumdur dedi. Devlet hiçbir zaman kesinlikle kendi başına bir organizasyon değildir, bir bünyedir. Beş-altı tane memur değildir. Bir toplumsallık yaratır ve bir toplumsallıkla iş görmeye çalışır. Ayrıca tüm bu faaliyetlerini elden geldiğince merkezileştirir. Kapitalist devlet en merkezi devlettir. Hiçbir zaman kendisiyle sınırlı kalmaz. Kapitalist devletin temel hedefi; kapitalistleştirmediği kimsenin kalmaması, sömürmediği duygu düşüncenin kalmamasıdır. Sebebi ise; kapitalist devletin ve kapitalist toplumun büyümek için büyümek, kar için kar, üretim için üretim amacı gütmesidir. Büyümek için üretim yapılır, kar için üretim yapılır ve bunun sınırı yoktur. Kapitalist toplum sonsuz sömürüdür. Kapitalist üretim ve devlet mantığı buna dayanır. İnsanların

KAPİTALİZMİN BİR ''SÜRÜ'' ÖĞESİ VAR TEMEL AMACI BİREYİ BU BİÇİMİYLE YÖNETMEKTİR MERKEZİ ÜRETİMİNE UYUMLU BİR BİREY HALİNE GETİRMEKTİR BUNA DA BİO- İKTİDAR DİYORLAR KISACASI BİYOLOJİ ÜZERİNE KURULAN İKTİDAR BİÇİMİ YANİ İNSAN ORGANİZMASI ÜZERİNDE UYGULANAN İKTİDARDIR

sömürülmedik duygu-düşüncesi kalmamış hatta şimdi öyle bir sınıra varmış ki, bir insanın bir duygusu defalarca sömürülmektedir. Bir insanın duygu-düşüncesine kadar yayılmış bir sömürü ve bunun sürekli tekrarı… Sebebi ise, böyle yapmazsa sömürü sonsuzlaşmaz, kar ve büyüme sonsuzlaşmaz.

Şimdi de küreselleşme tarzında denemelerini devam ettiriyor. Bio-iktidar diyorlar. Toplumun her yönüyle bio-kontrol mekanizmasına tabi tutulmasına getiriliyor. Bir düşünür diyor ki, "İktidar herkesin içinden tek tek geçirilerek örülür ve örüldükten sonra siz iktidarın -şimdi kapitalist iktidarın- bir uygulayıcısı haline gelirsiniz ve artık sadece bir nesnesi değil öznesisinizdir de. Karşıtı olmak için önce içinizdeki iktidarı atmanız gerekir". Şöyle de söyleniyor; zaten sınıflı sistem insanı bölmekle, başta her şeyi bölmekle egemenlik sağlayan bir sistemdir. Bölünmeler yaratıp onun üzerinden egemenlik kuran sistemdir. Kapitalizm merkezi güç olarak insanda bölünmedik bir şey bırakmamıştır. Şu anda bünyesel olarak bile insanlar çok kolay bir bütünlük

sağlayamıyorlar. Toplum o kadar çarpıtıldı, birey o kadar çarpıtıldı ki, kolay kolay benlik bütünlüğü yakalanamıyor. **Kapitalizmin bir ‘’sürü’’ öğesi var. Temel amacı bireyi bu biçimiyle yönetmektir. Merkezi üretimine uyumlu bir birey haline getirmektir. Buna da bio- iktidar diyorlar. Kısacası biyoloji üzerine kurulan iktidar biçimi yani insan organizması üzerinde uygulanan iktidardır.** Bireyin duygu-düşüncesi yönlendirilerek, sistem için en verimli hale getirilir. Dolayısıyla burada yaptığı bütün bu uygulamalar bireyi parçalar ve kendisi olmayı engeller. Çünkü istediğini düşünen, istediğini yapan -yani sistem olarak- özgürlük isteyen, eşitlik isteyen bir birey olma kapitalizme uymaz. En derin sömürülmeye ters düşer. O noktada bio-iktidar, son yüz elli yıldır bütün mekanizmalarıyla her insanın ve tüm toplumun, kapitalizmin merkezi üretim biçimlerine uyumlu hala getirilmesi çalışmasıdır.

Bio-iktidar bilinçte çok sistemli gelişti. Hapishaneler bunun için kuruldu, sosyal bilimler bunun için işletildi. İnsanlığın en üst ulaştığı bilgi seviyesi olmasına rağmen insanlığın faydasına değildi. Bu, tezat bir durumdur. Demek ki, geliştirilen en önemli bilgiler, bilimin kendisi, insanları kapitalizme uyumlu hale getirmek için kullanılıyor. Bir sosyologa gidildiğinde söylediği şu oluyor; “en iyi toplum budur.” Oysa bu doğru değildir. Bir psikologa gidildiğinde; “Psikolojik yanlışların bunlardır, doğrusu budur” deniliyor. Doğru olarak sıraladıkları, ortalama bir toplumda uyulması için belirlenmiş ölçülerdir. Tıp da aynı şekildedir. İnsanların en iyi şekilde iyileştirilmesi için yapılmaz, üretime en hızlı bir şekilde katılması için yapılır. Hastane sistemleri bu nedenle yapılmıştır. Kapitalizmin yüz elli yıldır yaptıkları birey ve toplumu üretim sistemine en uyumlu hale getirmek, kontrol mekanizmasını güçlü geliştirmektir. Burada şu sonuca ulaşıyor; kapitalizmin bozmadığı birey ve toplum kalmamış gibidir.

Diğer bir tartışma konusu da, insan ve toplumsallaşma bitecek mi, yoksa bu toplumsallaşmayı reddedip, yeni bir toplumsallaşmaya mı gidilecektir? Kriz iki noktada açığa vuruyor. Biri devlet krizi, ikincisi; toplumun krizde oluşudur. Devlete bağlı olan bir üyelik tanımı kadar bu toplumsallaşma içerisinde olan birey yani yurttaş da krizdedir.

O halde eşitlik nedir, özgürlük nedir, bu toplumdan ne almalıyım, ne vermeliyim? Gibi sorular çoğalıyor. ‘Bölünmüşsün, parçalanmışsın. İçinde artık yavaş yavaş iktidar uygulayıcısısın, eşitliği özgürlüğü isteyen bir konumdan çıkartılıyorsun.’ En basitinden özgürlük nedir dendiğinde yüzlerce tanım ortaya çıkıyor. Peki özgürlüğün yönetimi nedir denildiğinde ne olacak? Bu soruya cevap olarak devletçi sosyalistler devleti denedi, o da olmadı. Özgürlüğü getirmedi. Devlet özgürlük vermiyorsa o zaman ne olacak? Toplumun içerisinde olan birey o zaman kendisini nasıl tanımlayacak. Kendisini iktidardan nasıl kurtaracak. Birde gerçekten bir topluluk olarak yaşama derdi varsa... Toplum içindeki bozulmalar, birbirini vurmalar, intiharlar had safhada. Toplum içindeki bu denge yeniden nasıl sağlanacak ve kurulacak?

Kısacası yurttaşlık tanımlamaları toplumsallığın da doğru oturtulması için yeniden tartışılmalıdır. Hatta topluma göre bir yönetim mekanizması nasıl olur ve bu yönetim mekanizması nasıl oluşur tartışmaları geliştirilmelidir. Devleti kabul etmeyen, toplumsallaşmasını da kabul

etmiyordur. Önderlik de öyle yapıyor. Bu devletin de bir memurluğu, bir yurttaşlığı var, birde toplumun içinde kabul görmüş bir üyelik tanımı anlamında yurttaşlığı var; bunu devlete bağlı yurttaşlık olarak tanımlıyoruz. O zaman devlete bağlı yurttaşlık nasıl olacak, bu yurttaşa göre devlet nasıl olacak? Bu bakımdan ikisini de kabul etmiyorsan, ikisini de yeniden kurmalısın. O zaman ikisini de tanımlamak gerekecektir. Nasıl bir toplumsallaşma istiyoruz, bu toplumsallaşmanın idari sistemini nasıl kuracağız? Doğru yurttaşlık nasıl olmalıdır? Alt toplum ve toplumsallaşmasının da bir üyelik tanımı arayışı var. Önderlik savunmalarında bu çok köklü ifade edilmiştir. Topluma bağlı yurttaşlık tanımlamaları doğal olarak devlet tanım etkilerinden arınıp oturacaktır.

Yurttaşlık tartışmalarında diğer önemli bir gerekçe de özgür insan arayışıdır. Devrimciler, sosyalistler, demokratlar, sistem karşıtları, komünalitenin her türünü alttan yaşayıp gelenler, –kadınlar, gençlik kuşakları, mezhepler vb.- bazı arayışlarda bulundular. Kuşkusuz bunların bir kısmı değer oldu ve tarihe geçti. Bir kısmı da tutmadı. En son modernite dönemindeki denemelerin birçoğu yerini bulmadı. Devrimci örgütlerin çoğu bir şekilde devlete eklemlendi. Devlet kursalar da, eşitlik-özgürlük ve doğru bireyi geliştiremediler. Bu nedenle insanlar bir kez daha sorguluyorlar. Ya bu devrimlere olan inancımızı bitireceğiz ya da buradaki eksiklikleri görüp aynı hataya düşmeden doğrusunu oturtacağız. Doğru olan tabiî ki ikinci seçeneği işletmektir. Geçmiş hatalar görülürse yurttaşlık, toplum üyeliği doğru tanımlanabilinir. Yoksa devletin yerine örgütler geçirilerek sorunlar çözülemez. Birey o toplumsallaşmadan getirdiği bozulmuş özellikleri içinde yaşayamaz.

YURTTAŞLIK TARTIŞMALARINDA DİĞER ÖNEMLİ BİR GEREKÇE DE ÖZGÜR İNSAN ARAYIŞIDIR DEVRİMCİLER SOSYALİSTLER DEMOKRATLAR SİSTEM KARŞITLARI KOMÜNALİTENİN HER TÜRÜNÜ ALTTAN YAŞAYIP GELENLER, –KADINLAR, GENÇLİK KUŞAKLARI, MEZHEPLER VB.- BAZI ARAYIŞLARDA BULUNDULAR

Devrim hareketlerinde başarılı olanlar olsun başarılı olamayanlar olsun insanlarının böyle bir sorunu vardır. Örneğin bireyselleşme ve toplumsallaşma sorunlarımızın olduğu bir gerçektir. Bir de örgütsel organizasyonlaşmayla toplumsallaşmayı götürme sorunumuz vardır. Acaba devlet yerine geçen bir örgüt mü kuralım? Acaba bireyselleşmeyi mi yaşayalım? Acaba toplumsallaşmayı her şeyin yerine mi koyalım? Bunlar tartışılacak ki, tartışılıyor da. O zaman yukarıda saydığımız gerekçelerle birlikte, üçüncü bir gerekçe olarak yurttaşlık tanımlamaları, doğru birey tanımlamaları ve doğru sistem kurma ve tanımlamaları ile bütünleşerek yapılıyor. Her örgüt özgür birey yaratamaz, toplum yaratamaz, bunların siyasal organizasyonunu yeniden kuramaz. Yanlış örgütleşme ya mecburen devleti tekrar eder, ya toplumdan bir şekilde kopar ya da ne birey ne de toplum yaratmadan dağılır gider. Hatta reel sosyalizmde yaşandığı gibi tehlikeli sonuçlara da yol açabilir. Özgür birey yarattığınızı zannedersiniz, sosyalist insan yarattığınızı zannedersiniz, aslında

kapitalist insanın yüzünü boyamışsınızdır ve o ilk yağmurda ortaya çıkar. Yetmiş yılda geçse ortaya çıkar ki, o adam ne sosyalist insandır, ne özgür yurttaştır. Aynı şey toplum içinde geçerlidir. Altında feodalizm mi çıkmaz, etnisite, hanedanlıklar-ailecikler, aşiretçilik mi çıkmaz, kapitalizmin en ilkel ve en modern biçimleri mi çıkmaz, hepsi çıkabilir. Toplum kurduğunuzu zannedersiniz, ama bu tanımlamaları doğru oturtmadıysanız devlet tarzında, yeniden bir toplum denemesini yapmışsanız, örgütünüzü devlet tarzında işletmişseniz, bir bakarsınız ki o toplum hiç sizin istediğiniz bir toplum değildir. Bu nedenle örgütler bu hataya bir daha düşmek istemiyorlar; biz de düşmek istemiyoruz. Marksizmi de onun için eleştiriyoruz. Dünya devrim deneyimlerini bu nedenle gözden geçiriyoruz. Kendi pratik deneyimimizden de ders çıkartıyoruz. Temel amacımız kurmak isteğimiz toplumsallaşmanın devlet toplumsallaşmasına benzememesidir. Nasıl ki sosyalist birey yaratırken üstü cilalanmış kapitalist bir yere benzemesini istemiyorsak, toplumumuzun da öyle olmasını istemiyoruz. Bu toplumu ve bireyi iradeye kavuşturacak yönetim organizasyonlarının artık devletten geçmemesini istiyoruz. Çünkü devlet bu kadar sorgulanmışken, bir şeyler getirmeyeceği netleşmişken bu sefer tekrarlardan kaçınmalıyız diyoruz. Kuşkusuz bu sefer özgür bireyi, özgür toplumu ve özgür bir yöneticiliği doğru tanımlamalıyız.

Gerçekten bireyi neye göre tanımlayacağız? Özgür bireyi yaratmaya çalışıyoruz, özgür toplumu yaratmaya çalışıyoruz acaba demokratik yönetim dediğimiz, bir yönetim organizasyonuna bağlayabilir miyiz? Geliştiremesek yarattığımız bireyleri ve toplumu devletler kapabilir.

Bir yönetim organizasyonuna da götürebilmeliyiz. Sistemimiz birbirini tamamlayabilmelidir. Bütünlüklü düşünüp toplumu ve bireyi tamamlayan demokratik yönetim organizasyonunu oluşturmalıyız. Özgür yurttaş bilincinde demokratik yönetim anlayışında önemli yer teşkil eder. Şöyle diyemezsiniz, “sizi özgür kıldık o zaman bize bağlanın.” Merkez devlet partilerinin organizasyonları gibi dayatıcılık içerisinde bulunacağız derseniz, reel sosyalist yapılanmayı aşamamış olursunuz. Ve bir gün yaratılan toplum ve yurttaşlar bu reel sosyalist-devlet organizasyonuna bağlı kalmak istemeyebilirler. Hayati olan özgür birey ve toplumun kendisini nereye bağlayacağını kendisinin tanımlamasıdır. Buna meclisleşme, konfederasyonlaşma ve koordinasyonlaşma diyoruz. Doğrusunu yurttaş kendisi yaratacaktır.

Kısacası devrimci örgütler üçüncü bir gerekçe olarak geçmiş deneyimlerini sorguluyorlar. Ortaya çıkan başarı ve başarısızlık pratiklerini sorguluyorlar. Yarattığımız yönetim organizasyonları olarak da, yarattığımız birey ve toplum olarak da kapitalizmin dışına tam çıkmışmıyız ve kesinlikle çıkmak zorundayız diyorlar. Bunların aşılması ve düzeltilmesi için birey tartışması, toplum tartışması, yönetim organizasyon tartışmaları yapılmalıdır.

Bunun geliştirilmesinin bir yolu da özgür yurttaşlık ve yurttaşlık hareketlerinin geliştirilmesidir, yoğunca bu konuların tartışılmasıdır. Hatta öyle bir noktaya geldi ki, bu tartışma şimdi sosyalizm tartışmasına döndü. Modern devletteki yurttaşlık, devletine bağlı olma durumu; sosyalizm tartışması, özgür yurttaş tartışması ve özyönetim tartışmasına döndü. Bütün bunları tartışmak demek ise demokrasiyi tartışmaktır. **O nedenle aslında genel olarak bir sistem tartışması yapılıyor. Sistem kurmak isteyen topluluklar bu tartışmayı geliştiriyorlar. Bir sisteme mi karşısınız o zaman yenisini kurmak zorundasınız. Hem de ayakta kalmanızın tek şartı budur. Yoksa en karşı olduğunuz sisteme bile benzeşir, dâhil olursunuz**. Bir örgüt olarak da ayakta kalmayı istiyorsanız, buna girmeniz gerekir. Kapitalist bireyi yaratan bir örgüt, isterse üslubu sosyalist olsun uzun süre ayakta kalamaz, benzeşir. Türkiyeli bir solcunun yazmış olduğu bir makalede şöyle deniliyordu; "Örgütlerimizin içinde zaten hiyerarşi vardı. 12 Eylül darbesi oldu, kapitalistlerle aramızdaki ayrım kalktı, perde kalktı. Bir baktık ki, hepimiz memur, reklamcı olmuşuz. Sebebi de, sistemsel olarak aslında çok yabancı değildik, aramızdaki duvarı kaldırdı, bütünleştik. Eski devrimcilerin çoğu yeni düzenin müdürü oldu." Bunların hepsi yaşanmış birer gerçeklik. Ortak yanlar nelerdi? Hiyerarşi zaten var, sınıflaşmaya yatkınlık var, sadece kendini devrimci olarak tanımlıyorsun, onlar da kapitalist olarak tanımlıyor. Gerçekten de çok ince bir ayırım söz konusu. Ya sosyalistsin ya da değilsindir. Ya demokratsın ya da başka bir şey. Böyle değilsen, bu tartışmalar ve tanımlamalar yerli yerine oturtulmamışsa, ayakta bile kalalamayabilirsin. Bir şekilde küreselleşmeye, kapitalistleşmeye eklemlenirsin. O açıdan özgür yurttaş tartışmaları, meclislerinin oturtulması, toplumun yeniden kurulması hayatidir. Eşit ve Özgür Yurttaşlık tanımlaması toplumun gerçekten kuruluşu ve gücü haline getirilirse, devletten uzaklaşmış yönetim biçimlerinin denenmesi bu sefer doğru yapılırsa, hem örgüt olarak güçlü, toplumsal yapılanacağız, hem de kurduğumuz toplumsallaşma demokratik sosyalist olacaktır.

**HATTA
ÖYLE BİR NOKTAYA GELDİ
Kİ, BU TARTIŞMA ŞİMDİ
SOSYALİZM TARTIŞMASINA
DÖNDÜ
MODERN DEVLETTEKİ
YURTTAŞLIK
DEVLETİNE BAĞLI OLMA
DURUMU;
SOSYALİZM TARTIŞMASI,
ÖZGÜR YURTTAŞ
TARTIŞMASI
VE ÖZYÖNETİM
TARTIŞMASINA DÖNDÜ
BÜTÜN BUNLARI
TARTIŞMAK DEMEK
İSE DEMOKRASİYİ
TARTIŞMAKTIR**

NİHİLİZİM GERÇEĞİ VE SONUÇLARI–1

İdeoloji kavramı ve ideolojik mücadele ile ilgili yürüttüğümüz çalışmalardan ulaştığımız en temel sonuçlardan birisi de, sistem karşısında sağlıklı bir ideolojik mücadele yürütmemenin, ideolojik mücadeleyi doğru felsefi temeller üzerine oturtmamanın sonunda insanın kendi kendini inkâr etme noktasına kadar götürebileceği gerçeğiydi. Bunu sadece bilinen klasik anlamdaki ideolojik sapmalar, farklı ideolojik etkilenmeler sonucunda kişilerin örgütsel mücadeleden kopuşları, sistemle bütünleşmeleri ya da bunalım ve boşluğu yaşamaları biçiminde ele almamız gerektiği gerçeği, en çarpıcı sonuçlardan birisiydi. Sistem karşısında sağlıklı bir ideolojik duruş sahibi olmamanın, doğayı, toplumu, insanı bütünlüklü kavramamanın, insanın sadece mevcut sistemle siyasal anlamda ya da fiziki anlamda bütünleşmesi değil, özünde insanın kendi kendini inkârı noktasına götürdüğü gerçeği, yaşanan pratik savrulmalar içerisinde çokça karşılaştığımız bir gerçekti.

Hareket olarak yaşadığımız yeniden yapılanma sürecinde yaşanan kırılmaların ya fiziksel ya da düşünsel intiharla sonuçlanması ilk başta irade kırılmaları, devrimcilikte güç getirememe, kendini yeniden yaratamama biçiminde yorumlandı. Bu bir yönüyle doğruydu. Ancak kırılmaların bu kadar kendi karşıtına dönüşen bir gerçekliğe dönüşmesi, hele hele yaşamın en çok üretildiği ortam olan devrimci ortamda kimi zaman fiziksel intihara kadar götüren boyutlara ulaşması yeniden bir sorgulamayı gerektiriyordu. Dolayısıyla yaşadığımız bütün sorunların kaynağında ideolojiyi doğru kavrama, ideolojik mücadeleyi doğru yürütme, kendini ideolojik, felsefi ve zihinsel olarak yeniden yaratmanın yaşamsal önemini çok net bir biçimde görüp ortaya koymamız gerekiyordu. Bu yönlü yürütülen tartışmalar oldukça kapsamlı ve çok boyutlu bir biçimde gelişti. Hareket içerisinde son yedi yıldır Önderliğin geliştirmiş olduğu yeni paradigma çerçevesinde, gerçekten ufuk açıcı ve birçok sorunu derinden anlamaya götürecek tartışmalar yürüttük. Bu tartışmalar salt düşünsel düzeyde yürütülen bir kendini yeniden yapılandırma çabasının da ötesinde, bütün bir yaşamı yeniden yorumlama, yaşamı yeniden algılayıp üretebilme gücünü yaratabilecek tartışmalardı. Bu tartışmalar içerisinde ortaya çıkan savrulmalar, kırılmalar ve karşıtına dönüşmeler kadar, çok güçlü yaşam duruşlarının, çok güçlü yaşamı üretme ve anlamlandırma duruşlarını da beraberine getirdi. Bu yönüyle terside doğru olmak üzere ideolojik mücadeleyi Önderliğe doğru katılma, Önderliği doğru anlama ve özümseme noktasına getirebilmek, sistemin ideolojik olarak bütünlüklü çözümlemesini ve aşılmasını gerektiriyordu. Sistem karşısında yürütülen ideolojik mücadele, sistemin bilme ufkunu aşan, bu anlamda sistemi çözümleyen ve onun karşısında yeni bir düşünsel yapılanmayı yaratabilen bir tarzda olduğu takdirde sonuç alıcı olabilirdi. Sistemi çözümlemek ise, daha önceki ideolojik mücadelelerde içine girilen yetersizliklerin, handikapların ve tuzakların iyi görülüp aşılması anlamına geliyordu. Çünkü

sistemin sonuç itibariyle geldiği aşamada, toplumsallığı parçalayan, çözen ve giderek yok oluşla karşı karşıya getiren yaklaşımı çok köklü derin felsefi düşünsel nedenleri olan bir gerçeklikti. Önderliğin adlandırdığı şekliyle bu sistem, aslında insanlık açısından bir yoldan çıkma, bir sapma olarak, gelinen aşamada artık hem tür olarak insanın kendi kendini bitişle karşı karşıya getirdiği, toplumsallığı yok ederek varlığına son verecek bir noktaya getirdiği, hem de kendisiyle birlikte doğayı tehdit eden bir konuma geldiği gerçeğini ifade eder.

Bu açıdan sistem karşısında yürütülecek mücadele insanlık açısından varlık- yokluk sorunu noktasına gelmiş ve aşılamadığı takdirde insanlığın içinde bulunduğu doğa ile birlikte çok yoğun tahribatlara götürebilecek bir aşamaya ulaşmış bulunmaktadır. Bu mücadele, sistem karşısında toplumun kendini var etme, kendini sürdürme refleksi ve duruşu olan demokratik- komünal duruş ile bunun karşısında toplumsallığı dağıtan, toplumsallığı parçalayan, dağıttığı ve parçaladığı toplumsallık üzerinden kendini salt birey olarak var etmek isteyen anlayışın, yaklaşımın çatışmasında ulaşılan düzeyi gösteriyor. Toplumsallık insanlığın var oluş gerçeği ise, tek var oluş biçimi ise, toplumsallık karşıtı bütün duruşlar, yaklaşımlar özünde insanın kendi kendini inkârı anlamına gelir. Bu inkâr sadece sistemsel olarak, özellikle siyasal sistem olarak toplumsallığın yeniden örgütlendirilmesi sorununun da ötesine geçen bir anlama sahiptir. Yine yürütülen ideolojik mücadelenin, insanın kendi var oluşunu doğru anlayıp bu var oluşla uyumlu bir yaşam ve sistem yaratabilmesi amacını ve hedefini gütmediği takdirde sonuçları itibariyle kendi kendisini inkâra ve giderek imhaya götürecek düzeyde bir mücadeledir. İnsanın doğa, evren içerisindeki varlığını doğru tanımlamak bu açıdan büyük öneme sahiptir. Önderliğin bu konuda yapmış olduğu tanımlamalar, aslında insanın var oluşunun özünü en çarpıcı bir biçimde ortaya koyan tanımlamalardır. Önderlik, insanı doğanın ve evrenin anlam gücü olarak ya da doğanın kendini anlama gücü olarak dile getirir. Doğanın kendini anlama gücü olan insanın, kendi var oluş tarzını toplumsallık biçiminde ifade etmesi ise sistem karşısında yürütülen mücadelenin şifresi olarak tanımlanır. Önderlik toplumsallığı doğru tanımlamanın insanın kendisini doğru tanımlaması ile birebir bağlantılı olduğunu ortaya koyar. Dolayısıyla yürütülen ideolojik mücadele toplumsallığı doğru anlama, doğru örgütleme ve bir sisteme kavuşturma mücadelesidir. İnsanın toplumsal bir varlık olarak kendisini sürdürüp sürdürememesi sadece toplumsallığın hangi tarzda örgütlendirilmesi sorunu değil, insanın varlık- yokluk sorunu olarak ele alınması gerekiyor. Neticede kapitalizmin ulaşmış olduğu düzeyde insanın kendi toplumsallığını nasıl örgütleyeceği, nasıl bir

TOPLUMSALLIK İNSANLIĞIN VAR OLUŞ GERÇEĞİ İSE TEK VAR OLUŞ BİÇİMİ İSE TOPLUMSALLIK KARŞITI BÜTÜN DURUŞLAR YAKLAŞIMLAR ÖZÜNDE İNSANIN KENDİ KENDİNİ İNKÂRI ANLAMINA GELİR

sistem içerisinde var edeceği sorunu, gelip insanın kendisi ve doğayı ya daha güçlü bir biçimde üretebilme ya da onu tamamıyla tahrip edip yok edebilecek bir noktaya gelme aşamasına dayanmıştır. Bunun binlerce yıla dayanan bir kökeni vardır. Bu köken sadece belirttiğimiz gibi sistemsel bir gelişim değil, yani uygarlıksal sapmanın yaratmış olduğu toplum sistemlerinin tek tek ekonomik, sosyal, örgütsel hatta ideolojik çözümlemesinin de ötesinde insanın kendini anlamlandırma biçiminin giderek kendisini inkâr eden, kendisiyle karşı karşıya gelen bir noktaya gelişinin tarihidir. Bugün karşısında mücadele ettiğimiz sistemin ulaşmış olduğu düzey, insanın kendi kendini inkâr ettiği, kendisini doğanın ve toplumun ya da evren gücü olarak kendisini anlamsızlaştırdığı bir aşamaya gelmiştir. İnsan bunun ne kadar farkındadır, ne kadar farkında değildir; ya da bu farkındalık ne kadar kendini aşma çabasında veya giderek kendini derinleştirip bu inkârı bir imha ile sonuçlandıracak bir aşamaya gelmiştir sorusunu doğru cevaplandırmayla ancak doğru bir biçimde sonuca bağlanabilir. Sorunun bu yönü çok derin felsefi, zihinsel çözümlemeleri gerektirmektedir.

Bu noktada sistem karşısında yürütülen mücadelelerin, sistemi aşamadığı takdirde sistemi üreten bir pozisyona gelerek mezhepleşmesi gerçeği de sistemin bu özüyle ilgilidir. Dikkat edilirse, sistem karşısında mücadele yürüten- özellikle 19. ve 20. yüzyıl- düşünce akımlarının sonuçları itibariyle sistemi besleyen ve üreten bir konuma düşmüşlerdir. Gerek anarşizm, gerek reel sosyalizm gerçeği, milliyetçilik ve feminizm olsun, sonuçları itibariyle toplumsallığı inkâr eden, toplumsallık ile karşı karşıya gelen ve bu noktada sistemi daha güçlü üretebilen bir karakterdedir. Sistemin en çok karşısında olan düşünce biçimlerinin, düşünce akımlarının, bu tarzda kendini inkâr eden, sistemi üreten bir pozisyona gelmesi, sistemin felsefi özüyle bağlantılıdır. Günümüzde sistem birçok düşünce biçimi ile ifade edilmekte ve bu düşünce biçimlerinin çözümlenmesi noktasında çok yoğun tartışmalar yürütülmektedir. Sistemin düşünce yapısı çözümlenmeye çalışılırken, ekonomik, siyasal, psikolojik, sosyolojik vs. boyutları ile ele alınmakta, bu anlamda bu çözümlemeler belli bir felsefi bakış açısı içerisinde oturtulmaya çalışılmaktadır. Bu yaklaşımlar bir yere kadar sistemi çözümlemekte, sistemin karakterini ortaya koymakta ama her nasılsa bir biçimde belli bir aşamaya ulaştıktan sonra en çok eleştirdiği, en çok karşısında durduğu sistemi bir noktadan sonra üretmeye başlamaktadır.

Sistemle ilgili yapılan en son değerlendirme, sistemin ulaşmış olduğu post- modern düşünce biçimidir. Post modern düşünce biçiminin neden bu kadar toplumsallık karşıtı olduğu, neden bu kadar toplumsallığı inkâr ettiği ve toplumsallığı sistemsel olarak örgütleme anlamında da toplumsallığı imha edecek bir düzeye sistemi taşırdığını anlamayı beraberinde getirir. Post- modernizmin söylemleri ve kurmuş olduğu siyasal sistemlerin her ne kadar yeni bir toplumsallığı üretme iddiası ve toplumun refah düzeyini yükseltme, toplumu yeniden kurma iddiası olsa da, sonuçları itibariyle günlük olarak toplumu tükettiğini görebiliyoruz. Toplumu tüketme gerçeği, sosyolojik, ekonomik ya da tarihsel olarak çözümlenirken, sanki post- modern düşünce, toplumsallığı yeniden kurmaya çalışıyor, yeniden kurmanın biçim arayışları içerisindeymiş gibi gösteriliyor. Bu arayış içerisinde yapılmış analitik hatalar, birey-

toplum ekseninde psiko-sosyal tahribatlara neden oluyor ve bu durumun sorumlusu olarak da mevcut toplumun -sistemle temas ettirilmeden- kültürel değerlerinin yakası tutuluyor.

İNKÂRCILIK YAKLAŞIMI BASİT AHLAKİ BİR YAKLAŞIM OLMANIN DA ÖTESİNDE ÖZÜNDE İDEOLOJİK- FELSEFİ BİR YAKLAŞIMDIR BU İDEOLOJİK- FELSEFİ YAKLAŞIMIN SİSTEMİN ÖZÜ OLDUĞU ORTAYA ÇIKIYOR

Aslında sistemi düşünsel olarak üretme iddiasında olan, birçok düşünce insanı da belki geliştirdikleri düşünceleri bu amaçla üretmektedirler ama geliştirilen düşünceler ne olursa olsun, sonuçta insanın kendi kendini ve toplumsallığı inkârı biçiminde bir sonucu doğurmaktadır. Bu yönüyle de ele alındığında, sistemi üreten bütün düşünce biçimleri ve mezheplerinin, sonuçta hem toplumsallığın inkârı, hem de bu düşünceyi üretenin kendi kendisini inkârı ile sonuçlanıyorsa, bu düşünce yapısının bütünlüklü ve yeniden çözümlenmesi gerçeği ile karşı karşıya kalıyoruz.

İnkârcılık Ve Kürt İnkârcılığı

İnkârcılık kavramı da literatürümüzde olan yeni bir kavram değil, son yıllarda içimizde yaşanan birçok gerçekliği bu kavramla ifade ettik. İnkârcılığın içimizde bu kadar etkili olması elbette bir tesadüf değildir. Biz sistemin Kürt gerçeğine, PKK gerçeğine yaklaşımını ele alıp değerlendirirken, temel yaklaşım olarak Kürtler ve PKK üzerinde inkâr ve imha siyasetinin yürütüldüğünden bahsediyoruz. İnkâr ve imha siyaseti ile yaklaşımı sanki PKK'nin siyasal bir organizasyon olarak kabul edilmemesi ya da Kürtlerin ulusal-demokratik taleplerinin kabul edilmemesiymiş gibi ele alınıp değerlendiriliyor. Dolayısıyla çoğu zaman da Kürtlerin taleplerinin asgariye indirilerek ya da mücadele yol ve yöntemlerinin değiştirilerek bir biçimde bu gerçeğin sisteme kabul ettirilebileceği yanılgıları yaşanmaktadır. Bu noktada ne kadar geriye adım atılırsa atılsın, en asgari düzeyde bile sistemle bir türlü buluşamamanın, sürekli sistem karşıtı olmanın anlamı çok derinlikli çözülemiyor. Bu konuda yapılan araştırma ve tartışmalarda, Kürdün mevcut sistem gerçeği ile asla buluşamayacağı biçiminde bir sonuca ulaştık. Çünkü Kürdün, Önderliğin belirttiği karakterdeki varlığı, yani neolitikte çakılıp kalmış demokratik-komünal karakteri onu özü itibariyle sistem karşıtı kılmaktadır. Yine Kürdün bu karakterinin yeniden canlanışı ve dirilişi olan PKK'nin ve onun Önderliğinin sistem karşısındaki duruşunun sistemin özü ile karşıtlık olduğu gerçeği ve sonucunu gördük. Çünkü Kürtlük demek, toplumsallığın başlangıcı demektir. Toplumsallığın başlangıcında toplumsallığı yaratan temel karakter olan demokratik-komünal karakterin en canlı biçimde korunduğu dinamik demektir. Bu dinamiğin binlerce yıllık insanlığın birikimi ile yeniden sentezlenip mevcut uygarlığı aşabilecek bir toplumsal proje ve bir zihniyet yapısı ile ortaya çıkması, sistem için varlık- yokluk sorunudur. Sistemin bu anlamda Kürdü inkarı, özellikle PKK Kürt'ünü inkarı, sistem açısından derin felsefi ve ideolojik bir anlama sahiptir. Sorunu bu noktadan ele aldığımızda

KENDİ KENDİSİYLE KARŞI KARŞIYA GELEN SONUÇLARI İTİBARİYLE SİSTEMLE BÜTÜNLEŞEN YA DA KENDİ KENDİNİ FİZİKİ OLARAK İMHAYA BİLE GÖTÜREN YAKLAŞIMLARIN SİSTEMİN ÖZÜNÜ AŞAMAMA AMA SİSTEM İÇERİSİNDE KENDİNİ VAR EDEBİLME GÜCÜNÜ KENDİNDE GÖREMEMENİN YARATMIŞ OLDUĞU KIRILMALAR OLDUĞUNA SÜREKLİ DİKKAT ÇEKİLDİ

sistemin inkâr gerçeğinin onun özü olduğunu gördük.

Bu konuda içimizde yıllardır yürütülen tartışmalar var. İçimizde de kendi kendini inkâr eden, kendi kendisiyle karşı karşıya gelen, sonuçları itibariyle sistemle bütünleşen ya da kendi kendini fiziki olarak imhaya bile götüren yaklaşımların sistemin özünü aşamama ama sistem içerisinde kendini var edebilme gücünü kendinde görememenin yaratmış olduğu kırılmalar olduğuna sürekli dikkat çekildi. Sistem karşısında kendini var edememenin bu düzeyde bir inkârcılığa ulaşması, aslında sistemi üretme gücünü de kendinde görememenin getirmiş olduğu bir hiçlik, bir yok oluş gerçeğiydi. O zaman sistemin özünde insanı bu kadar hiçliğe sürükleyen, insanı bu kadar inkârcılığa sürükleyen gerçek neydi sorusuna cevap vermek gerekiyor. Sistemin mezhepleri açısından da belirttiğimiz bu karakter çok bariz bir biçimde karşımıza çıktı. Örneğin sistem mezheplerinin sonuçları itibariyle sistemi reddetme ya da aşma iddiası ile ortaya çıksalar da, aslında toplumsallığın bazı temel dinamiklerini en köklü bir biçimde inkâr eden yaklaşımlar olduklarını, bu yönüyle de sistemi en köklü bir biçimde üreten düşünce yapıları olduğu gerçeğini gördük. Bu anlamda bunlar da biçimsel olarak sistem karşısında olsalar da, savundukları düşünce yapısı itibariyle sistemin özünü aşamadıklarından kendilerine rağmen, çoğu zaman sistemi üreten bir pozisyona düşmektedirler. Kendi içimizde de bu tür eğilimleri taşıyan kişiliklerin sistemin özüyle değil de, biçimiyle kavga eden, bu kavgada da sistemi aşabilme iradesini gösteremeyince sonunda kendini inkâra giden bir noktaya ulaştığını gördük. Bu noktada inkâr gerçeği nedir, sorusuna cevap arama ihtiyacı duyuldu. Yine bu konuda yürütülen tartışmalarda karşımıza en çok çıkan kavramın inkârcılık olması, inkârcılık kavramının kendisini araştırmayı beraberinde getirdi ve bu araştırmalar içerisinde ortamımızda yaşanan sapmaların kimi felsefi dayanaklarının ipuçlarını gördük. Bu ipuçlarının en başta geleni Nietzsche gerçeği ve ismiydi. Araştırmaların sonlarına doğru gidilirken, Önderliğin bir görüşme notunda Nietzsche ve onun yapmış olduğu bir tespite dikkat çeken değerlendirmesi, araştırmanın bir noktada buraya kaymasını da beraberinde getirdi. Nietzsche'nin 'Tanrı öldü' kavramının ve Nietzsche'nin felsefesinin yeniden sorgulanması gerektiği yaklaşımı, tartışmalarda bir noktanın derinleşmesine de yol açtı. Nietzsche ile ilgili okumalar içimizde yeni okumalar değildir. Geçmişte Nietzsche'nin yoğun okunması, kimi söylemlerinin ortamda yoğunca kullanılması ve bu kullanımları çok fazla

abartan kişiliklerin de sonuçları itibariyle kendi kendini inkâra götüren, kendi kendisiyle karşı karşıya gelen bir pozisyona düşmüş olmalarıdır. Dikkat çekici bir gerçek olarak bu tarz okumaları, bu tarz yaklaşım ve değerlendirmeleri bir bütünlük içerisinde ele alıp değerlendirme gereği duyuldu. Dolayısıyla dönüp dolaşıp karşımıza çıkan temel kavram inkârcılık kavramıydı. Kendi kendini inkâr etme kavramıydı.

Kendi kendini inkâr etme kavramının Kürt literatürü içerisinde de özgün bir anlamı vardır. Kürtlerde çokça kullanılan ve İslami geleneğe dayanan bir tabir vardır; 'Aslını inkâr eden haramzadedir'.Bu söz aslında bizim açımızdan basit siyasi bir yaklaşımı değil, çok derin ahlaki bir anlamı da ifade eder. Eğer biz Kürt gerçeğini ideolojik olarak demokratik- komünal ahlak üzerine oturtuyorsak, bu demokratik-komünal ahlakın en büyük günahı sayılan kendi kendini inkâr etme ve inkârcılığın bu kadar büyük günah sayılmasının da çözümlenmesi gerekiyordu. Kürt eğer ahlaki olarak demokratik- komünal toplumun anı ve kalıntılarını en canlı bir biçimde temsil eden bir gerçek ise, Kürdün en büyük günah olarak gördüğü yaklaşımın bu kadar büyük bir öneme sahip olması da incelenmeliydi. Dolayısıyla inkârcılık toplumsallığın başından günümüze kadar insanlığın en çok kavga ettiği, en çok mücadele ettiği bir yaklaşımdır. Bugün Kürde gösterilen inkârcı yaklaşımı da bu boyutta ele alıp değerlendirmek gerekiyordu. Çünkü kendi kendini inkar etme noktasına gelmiş herhangi bir Kürdün sadece sistem içerisinde erimekle kalmadığı, sistemin en kötü bir kopyası, giderek sistemi bir kopya olarak bile üretemeyecek bir noktaya geldiği, hatta bunun giderek kendisinin fiziki olarak yok oluşu ya da intiharı anlamına geldiği gerçeğini de gördük. Son yıllarda bunlar hareket olarak da yaşadığımız acı gerçeklerdi. Bu nedenle sorunu, inkârcılık kavramı üzerinden çözümlemeye çalıştık.

NİHİLİZM SADECE GÜNCEL YAŞAMDA SİSTEMİN ÖZÜ OLAN TEMEL BAKIŞ AÇISININ YANSIMALARI DA DEĞİL, BİNLERCE YILDIR OLUŞMUŞ BİR DÜŞÜNCE BİÇİMİDİR

İnkârcılık yaklaşımı basit ahlaki bir yaklaşım olmanın da ötesinde, özünde ideolojik- felsefi bir yaklaşımdı. Bu ideolojik- felsefi yaklaşımın sistemin özü olduğu ortaya çıkıyor. Sistemin bir önceki konuda saydığımız mezheplerinin hepsinin bir noktada gelip toplumsallığın temel bir yönünü inkâr eden düşünce yapıları olduğu gerçeği, bunların neden sistemi aşamadığı, sistemle hangi noktada buluştuklarını da gösteren bir gerçekti. Yine sistemin post-modern düşünce yapısı ya da ideolojisi olarak konunun başında tanımlamaya başladığımız post- modernizmin özünün de inkârcılık, hiçlik üzerine oturduğunu gördük. Bu anlamda da kapitalizmin özünde ne anlama geldiğini ilk olarak ortaya koyanın, en azından bu yönünü güçlü bir biçimde ortaya koyanın Friedrich Nietzsche olduğunu gördük. Önderliğin bu konudaki dikkat çekmeleri, bu konudaki yaklaşımları önümüzdeki süreçlerde çok yoğunca tartışılacak gibi görünüyor. Ancak biz burada bu tartışmaların hem zemini olabilecek, hem de içimizdeki sapmaların özü itibariyle nerede sistemle buluştuğunu ortaya koyabilecek kimi değerlendirmelere gitmeye çalışacağız. Bu değerlendirmeler de dediğimiz gibi 'hiççilik', 'inkârcılık', 'yok

sayıcılık' gibi kavramlarla ifade edilen nihilizm kavramı üzerinden geliştirmeye çalışacağız.

Dolayısıyla nihilizm nedir, tarihsel olarak gelişim seyri nedir? Bu konuda temel karakteristik özellikleri nelerdir? Yine nihilizmin sistemin bütün düşünce üretimlerine içerilmiş olduğunu da bu değerlendirmelerde ortaya koymaya çalışacağız. Bunu yapmaya çalışırken, tespit ve vurgu yetersizlikleri, yine sistematik açıdan yetersizlikler olabilir. Bu açıdan bu konu çok kapsamlı bir araştırma ve incelemeyi gerektiren uzun vadeli bir tartışma gündemidir. Dolayısıyla yapılacak olan değerlendirme ve tartışmalar, bir yönüyle de önümüzdeki süreçlerde yoğunca tartışılacak olan bir konunun alt başlıkları olarak da ele alınıp değerlendirilebilir. Dolayısıyla nihilizm ile ilgili burada yapacağımız değerlendirmeler bir tartışmanın sonuçlandırılması değil, tam tersine, sistemin özünü anlama açısından, yine Kürtler üzerinde, PKK üzerinde yürütülen çok yönlü mücadelenin ve komplonun inkârcı ve imhacı karakterinin özünü anlama açısından bir başlangıç tartışması olarak değerlendirilebilir. O yüzden de nihilizmle ilgili olabildiğince derli toplu bazı ansiklopedik ve kavramsal bilgileri, bu bölümde tartışmalara materyal olması açısından ortaya koyacağız. Yapacağımız yorumlar bu yönüyle sınırlı yorumlar olacaktır. Çünkü belli dar bir grubun tartışmaları ile netleştirilecek bir konu olmadığı gibi, Önderliğin bu konuda değerlendirmelerinde yeni geliştirmiş olduğu perspektif çerçevesinde bütünlüklü bir bakış açısı oluşturmanın farkında olarak bu değerlendirmeleri yapıyoruz. Bu konuda çok farklı kaynaklardan, materyallerden, farklı değerlendirme ve derlemelerden aktarılabilir ancak en derli toplu değerlendirmeleri, daha önceki konularda da yararlandığımız felsefe sözlüğünden buraya aktarmaya çalışacağız. Çoğu formülasyon ve bilgi düzeyinde olan bilgi aktarımından sonra da konunun gerçeğimizde nasıl yansıdığını bazı örneklendirmelerle ortaya koyup sonuçlandırmaya çalışacağız.

Nihilizme Genel Bakış

.

Nihilizm kavramı, Türkçeye 'hiççilik', 'inkârcılık', en çok da 'yoksayıcılık' biçiminde çevrilmektedir. Bu konuda Felsefe Sözlüğü'nde şöyle denilmektedir; "Kökence Latincedeki hiçbir şeyin var olmadığı anlamında hiçlik bildiren nihil sözcüğünden türetilmiş, insan var oluşunu, bilgiyi, değerleri bütünüyle yok sayan, şeyler arasında anlamlı ya da yararlı bir takım ayrımlar yapmanın gereksiz olduğunu düşünen, bütün değerlerin temelsiz olduğunu, hiçbir şeyin ilkece bilinmesinin ya da iletilmesinin olanaklı olmadığını savunan felsefe anlayışı. Latincedeki nihil sözcüğünün eylem hali annihilate ise hiçbir şey ortaya koymamak, yaratılmış olanları ise bütünüyle yıkmak anlamına gelmektedir. Yoksayıcılık terimi çoğu yerde, var oluşu hiçbir durumda evetlemeyen sonuna dek götürülmüş 'kötümserlik' ile 'kuşkuculuk' anlayışlarıyla yan yana konarak ele alınmaktadır. Gerçek bir yok sayıcı bu anlamda hiçbir şeye inanmayan, var olan hiçbir şeye karşı içtenlikle bağlılık duymayan, yıkıp dökmek dışında yaşamda başka bir amaç tanımayan bir kimsedir.

Savundukları temel görüşlere bakarak, en genel anlamda birbirinden değişik dört ayrı yok sayıcılık türü bulunduğu söylenebilir. Bunlardan ilki, düşünce ile var oluşun ya belli yönleriyle ya da bütünüyle

olumsuzlanarak yadsınmasını savunan felsefece yoksayıcılık; ikincisi, ahlaksal yargıları temellendirmeye ya da eleştirmeye olanak tanıyacak herhangi türden saltık bir dayanağın bulunmadığı, bütün ahlak ilkelerinin özünde öznel duyguların, seçimlerin ya da tercihlerin anlatımlarından öte bir değerleri olmadığı, iyi ile kötü değerlerinin her durumda ya toplumsal ya da duygusal kökenli oldukları düşüncesi üstüne kurulu, ahlaksal yoksayıcılık; üçüncüsü, bilgi savlarının temellendirilerek olurlanmalarına olduğu denli çürütülerek olumsuzlanmalarına da bütünüyle karşı çıkan, evrensel doğruların bulunmamasından ötürü bütün her şeyi açıklayacak temel bir dayanak aramanın da yersiz olduğunu düşünen bilgi kuramsal yoksayıcılık; dördüncüsü, gelecekteki olası bir iyileşme adına bütün siyasal kurum ve yapıların ekonomik, toplumsal, kültürel bütün destekleriyle yıkılmalarının doğruluğunu sonuna dek savunan, ama çoğu durumda onların yerine neyin konacağını açıklamadan bırakan siyasal yoksayıcılıktır. Bu belli başlı dört yoksayıcılık türü dışında, genelde evren ile doğanın, daha özeldeyse içinde olanlarla birlikte bütün bir dünyanın kavranıp bilinebilir olduğu düşüncesini bütünüyle yadsıyan kozmik yoksayıcılık ile insan yaşamının anlamsız, boş, belli bir amaçtan yoksun olduğunun, dünyanın daha çok ölümü bekleyerek vakit doldurulan bir can sıkıntısı alanı olarak görüldüğü varoluşçu yoksayıcılık öteki iki önemli yoksayıcılık türüdür. Bu ve bunun gibi değişik yoksayıcılık anlayışları Eski Yunan'dan bu yana kimileyin birinin kimileyin ötekinin daha öne çıkması biçiminde hep dolaşımda bulunmuş olsalar da, günümüzde yalnızca felsefe bağlamlarında değil öteki birçok bağlamda da yoksayıcılık denince en çok varoluşçu yoksayıcılığın anlaşıldığı görülmektedir."

Nihilizm sadece güncel yaşamda sistemin özü olan temel bakış açısının yansımaları da değil, binlerce yıldır oluşmuş bir düşünce biçimidir. Bu düşünce biçiminin kısa tarihsel gelişimini de aynı kaynaktan buraya özetleyerek aktarmaya çalışalım. "Felsefe tarihine bakıldığında nihilizmle en çok benzerlik taşıyan ilk felsefe anlayışının kuşkuculuk olduğu görülmektedir. Nitekim Eskiçağ kuşkucuları, şaşmaz bir kesinlik olduğu yönündeki egemen felsefe tasarımını yadsımalarına bağlı olarak geleneksel doğruların temellendirilebilirliklerine bütün bütün karşı çıkarlarken, nihilistlerle aynı yoldan yürümektedirler. Sözgelimi, MÖ. yaklaşık 371 ile 322 yılları arasında yaşadığı sanılan Demosthenes, 'her insan neye inanmak istiyorsa ona inanır' yollu düşüncesiyle bilginin nesnelliğinden söz edilemeyeceğini, var olan bütün bilgilerin insan öznesine bağımlılığını açıklıkla dile getirmektedir. Sonuna dek götürülmüş kuşkuculuğun bu anlamda bilgi ile doğruluk olanağını bütün bütün yadsıyan 'bilgi

DEĞERSİZ YAŞAYAN İNSANIN TEMEL ÖZELLİĞİ YIKICILIKTIR DOLAYISIYLA ESKİYE KARŞI TEPKİSİNİ ESKİNİN DEĞER YARGILARINI ÇOK PERVASIZ BİR BİÇİMDE BİR YIKICILIKLA DIŞA VURURKEN GELECEĞE YÖNELİK TASARIMLARINI DA OTURTAMADIĞINDAN DOLAYI BÜYÜK BİR KARAMSARLIK VE UMUTSUZLUK İÇERİSİNDE YAŞAMAKTADIR

kuramsal yok sayıcılık' ile örtüştüğü görülebilir. Günümüzde bu yok sayıcılık biçimi kimileyin 'post modern temeldencilik karşıtlığı' ile bir tutularak anlaşılmaktadır. Yoksayıcılık teriminin alabildiğine değişik anlamlı kullanımlarına, 18. yüzyılın sonları ile 19. yüzyılın başları Avrupa'sının felsefe, tanrıbilim, siyaset ve yazın yapıtlarında giderek daha artan bir oranda karşılaşılmaktadır. Söz konusu dönem boyunca, yok sayıcılık terimi kimileyin ne bilgi için, ne de ahlak için sağlam dayanaklar bulunamayacağı, yaşama belli bir anlam ve değer yüklenemeyeceği, var olmanın dipsiz, hiçbir umut ışığının görünmediği karanlık bir çukura düşmüş olmaktan farksız olduğu, bu çukurdan şöyle ya da böyle bir çıkış bulmanın olanaklı olmadığı yollu savları içermesi nedeniyle çoğunluk 'tanrıtanımazlıkla', kimileyin de önceden olduğu gibi kuşkuculukla neredeyse bir tutulmaktadır. Ayrıca bu aynı dönem boyunca yoksayıcılık, özellikle nesnel, özneden bağımsız bir kendinde şeyler alanının bilinebilirliğini bütünüyle yadsıyan, bütün bilginin deneyimlenmiş nesneler üzerinden zihin tarafından kurulmuş yapıntılar olduğunu savunan Kant'ın eleştirel felsefesine şiddetle karşı çıkan idealistlerin gözünde öncelikle savaşılması gereken bir konumdur. Bununla birlikte, var olan siyasal ve toplumsal düzeni yıkarak vakit yitirmeden devrim yapmayı tasarlayan dönemin sosyalistleri ile anarşistlerinin gözünde de devrim düşüncesinin kendisini anlamsız bir çaba olarak görüp gösteren yok sayıcılık anlayışı, tez elden bir an önce çürütülmesi gereken son derece tehlikeli bir felsefe konumudur."

Nihilist felsefenin özellikle büyük toplumsal alt- üst oluş süreçlerinde bu kadar bariz açığa çıkması bir tesadüf değildir. Hele hele nihilizmin kuşkuculuk ile birlikte ele alınması, insanın doğayı ve toplumu algılama biçimlerinin çarpılma ve kırılma anlarının bir düşünce biçimidir. İnsanın en çok nihilizm yaşadığı, kuşkuculuğu yaşadığı dönemler eski toplumsal değer yargılarının artık gücünü yitirdiği, onun yerine yeni değer yargılarının henüz kendisini inşa etmediği süreçlerdir. Bu dönemlerde toplum eskinin egemen değer yargılarına karşı büyük bir kuşku beslemekte, var olan kaosun kendisinde yaratmış olduğu daralmadan bir an önce kurtulmak için yeni sistem arayışları peşine düşmektedir. Bu sistem arayışlarını da kendisinin benimsediği bir tarzda kuramayınca büyük bir karamsarlığa kapılmakta ve yaşam ona anlamsız gelmeye başlamaktadır. Yaşamın anlamsız geldiği bir yerde yeni değerleri üretememe, değersizliği kendisiyle birlikte getirmektedir. Değersiz yaşayan insanın temel özelliği ise yıkıcılıktır. Dolayısıyla eskiye karşı tepkisini, eskinin değer yargılarını çok pervasız bir biçimde bir

. NİHİLİZM ÇOĞUNLUKLA DOĞRUDAN BİR FELSEFE OLARAK HER ŞEYİN REDDİ- İNKÂRI, BÜYÜK BİR KARAMSARLIK OLARAK KENDİSİNİ DIŞA VURMAMAKTADIR ÇOĞUNLUKLA TOPLUMSAL HAREKETLERE İÇERİLMİŞ YA DA FARKLI DÜŞÜNCE BİÇİMLERİNE, İDEOLOJİLERE FELSEFELERE İÇERİLMİŞ BİR BİÇİMDE TOPLUMA SUNULMAKTA YA DA KENDİNİ FORMÜLE ETMEKTEDİR

yıkıcılıkla dışa vururken, geleceğe yönelik tasarımlarını da oturtamadığından dolayı büyük bir karamsarlık ve umutsuzluk içerisinde yaşamaktadır. Bu ise yaşamın hiçbir değere oturtulamaması ve dolayısıyla bir hiçlik olarak algılanması biçiminde ortaya çıkmaktadır. Bu yönüyle de ele alındığında nihilizmin kendisini en çarpıcı bir biçimde ortaya koyduğu süreçler daha çok böylesi toplumsal alt- üst oluş süreçleridir. Yeni ideolojik kimlik arayışlarının geliştiği süreçlerdir. Bu arayışlar çok hızlı bir biçimde yeni bir toplumsal sistem ya da yeni bir düşünce biçiminin oluşumu ile sonuçlanmadığı, onun yerini dolduracak bir düşünce sistematiği oturtulamadığı takdirde sadece düşünsel bir yıkıcılık değil, giderek toplum içerisindeki çelişki ve çatışmaları sürekli tahrik eden, bunları karşı karşıya getirip çatıştıran ve toplumu tahrip eden bir boyuta gelmektedir. Avrupa'da yedi yüz yıllık Rönesans sonrası yaşanan çelişki ve çatışmaların eskinin değer yargılarını aşan, yeni değer yargıların oluşturmaya çalışan çabası feodalizmin aşılmasının hemen ardından büyük toplumsal çelişki ve çatışmaları beraberinde getirmiştir. Dolayısıyla büyük toplumsal hareketlere yol açmıştır. Bu toplumsal hareketler ilk süreçlerde yeniyi kurma gücünü gösterememişler ancak eskiyi çok güçlü bir biçimde tahrip etmişlerdir. Daha sonraki süreçlerde kurulan sistemin, kapitalist tarzdaki sistemin kendi değer yargılarını topluma kabul ettirememesi bu anlamda toplumla içine girmiş olduğu çelişik durum, toplumda çok derin bunalımlara neden olmakta ve çatışmaları beraberinde getirmektedir. Bu süreçte ortaya çıkan düşünce yapılarının en temel özelliğinin eskinin hiçbir değer yargısını tanımayan, onları yıkmayı en büyük devrimcilik sayan, onun yerine yeni ütopyalar geliştirmeyi, yeni gelecek tasarımları kurmayı kutsayan ama bunu da hayata geçiremeyince büyük kırılmalar yaşayan, ideolojik ve siyasal hareketler dönemidir. Özellikle 19.yy ilk çeyreğinden sonra ki Avrupa'nın durumu tam anlamıyla budur. Nihilizm çoğunlukla doğrudan bir felsefe olarak her şeyin reddi-inkârı, büyük bir karamsarlık olarak kendisini dışa vurmamaktadır. Çoğunlukla toplumsal hareketlere içerilmiş ya da farklı düşünce biçimlerine, ideolojilere, felsefelere içerilmiş bir biçimde topluma sunulmakta ya da kendini formüle etmektedir. Söz konusu süreçlerde toplumsallığı mevcut tarzda inkâr eden, reddeden hareketler ya da düşünce biçimleri, sonuçta toplumsallığı ve toplumsallığın temel değer yargılarını parçalama üzerinden kendini var eden kapitalist sistemi oldukça güçlü bir şekilde üretmişlerdir. Kapitalizmin özü toplumun temel değer yargıları olan ahlaki değer yargılarını -ki bunlar da toplumun özgürlük eğiliminin ifadesidirler- parçalayarak kendisini var etmedir. Öyle ki geliştirdiği paradigmal hâkimiyetle çoğunlukla bunu karşıtlıkları üzerinden de geliştirebilme gücünü de göstermiştir. Nihayetinde sistemin karakteristik olarak nihilizmi ürettiği kesin bir tespit olarak belirtilebilir

Eskinin değer yargılarının toplumu çok güçlü bir tarzda sardığı topluluklarda ise bu çelişki ve çatışma bütün toplumu kapsayabilecek bir güce ulaşmadığından, yani bütün bir toplumun çözülmediği topraklarda ise farklı bir biçimde, bireysel çıkışlar biçimde yansımasını bulmaktadır. Kuşkuculuk ya da nihilizmin böylesine büyük toplumsal hareketleri yaratamadığı alanlarda bireysel düzeyde ve çıplak olarak nihilizm tarzında ortaya çıkmaktadır. Bunun en belirgin örneklerinden birini teşkil eden Rusya'da nihilist hareket çıplak bir biçiminde ortaya çıkmıştır. Daha sonraki halkçı Narodnik adlandırma bu nihilist yaklaşımın siyasal kimliği haline gelmiştir. Rusya'da bireysel bir tarzda, toplumsal harekete tam dönüştürülemeyen nihilizmin, toplumsal- siyasal bir hareket olarak etkinlik kuramamasına rağmen, özellikle sanat, edebiyat ve felsefe alanında çok güçlü bir etkinlik kurduğu, bu anlamda çok güçlü bir biçimde ifadeye kavuşturulduğu görülmektedir. Günümüze kadar taşınan birçok edebiyat eserinde nihilizm çok güçlü bir biçimde çözümlenmeye, anlaşılmaya ve aşılmaya çalışılmıştır. Ancak nihilizmle ilgili yapılan bu değerlendirme ve çözümlemeler özü itibariyle feodal değer yargılarının aşılmasına dönük birer çaba olduklarından ve feodal değer yargılarını parçaladıklarından dolayı, yıkıcı bir karakterdedirler. Bunlar devrimci bir tarzda yeni bir toplumsallığı üretebilecek bir düzeye gelemediklerinden dolayı da yıkıcılıkları ile sınırlı kalmışlardır. Daha sonra gelişen kimi toplumsal hareketler bu yıkıcılık üzerinden yeni bir toplumu inşa etmenin arayışını beraberinde getirmişlerse de özü itibariyle nihilizmin bireycilik tarzında ya da bireysel bir tarzda geliştiği Rusya'da bu felsefi yaklaşım açık bir kimlik olarak kendisini dışa vurmuştur. Bu dönemde Rusya'da sanat ve edebiyat ile uğraşan ya da devrimle uğraşan birçok kişilik, bu felsefeyi bir biçimde anlamaya, çözümlemeye ve aşmaya çalışmıştır. Günümüzde bile etkileri halen çok güçlü bir biçimde devam eden bu tarz yaklaşımlar, sadece Rusya'da değil, Almanya'da da farklı bir biçimde gelişmiştir. Bu yönüyle ele alındığında Almanya ve Rusya'da nihilizmin bu kadar güçlü gelişmesi, nihilizmin bu kadar kendisini güçlü bir biçimde ifadeye kavuşturması oradaki feodal değer yargılarının katılığı ve oturmuşluğu ile de bağlantılıdır. Dikkat edilirse Rusya'da feodalizm otokrasi tarzında kendisini çok güçlü bir biçimde oturtmuş ve Avrupa'da gelişen kapitalizm, Rusya'da kendi ekonomik ve maddi alt yapısını bulamadığından dolayı, düşünsel bir boyutta yansımasını bulmuştur. Hem Avrupa ile girmiş olduğu ticari ilişkiler, hem de dinsel bağları nedeniyle çok yoğun bir etkileşim içerisinde olan Rusya'nın kendi siyasal sistemi ve ekonomik yapısı Avrupa'dan farklı olmasına rağmen,

NİHİLİZM ÇOĞUNLUKLA DOĞRUDAN BİR FELSEFE OLARAK HER ŞEYİN REDDİ- İNKÂRI, BÜYÜK BİR KARAMSARLIK OLARAK KENDİSİNİ DIŞA VURMAMAKTADIR. ÇOĞUNLUKLA TOPLUMSAL HAREKETLERE İÇERİLMİŞ YA DA FARKLI DÜŞÜNCE BİÇİMLERİNE, İDEOLOJİLERE, FELSEFELERE İÇERİLMİŞ BİR BİÇİMDE TOPLUMA SUNULMAKTA YA DA KENDİNİ FORMÜLE ETMEKTEDİR.

düşünsel olarak çok yoğun bir etkilenmeyi yaşamıştır. Nihilizm, Almanya'da ise feodalizmin daha çok Junker tarzı dediğimiz üstten dönüşümcü bir tarzda, yani bütünüyle inkâr edilen, bütünüyle devrimci bir tarzda yıkılan değil de, kapitalizmin ihtiyaçlarına göre şekillenen koşullarıyla bağlantılı olarak bireysel bir tarzda ve daha çok da felsefe ve edebiyat alanında ortaya çıkar. Nihilizmin

YOKSAYICILAR ÖZGÜRLÜK ÖNÜNDEKİ EN BÜYÜK ENGEL OLARAK GÖRDÜKLERİ TANRI İLE DİNSEL YETKENİN VARLIĞINI HİÇBİR BİÇİMDE TANIMAYARAK SONUNA DEK GÖTÜRÜLMÜŞ BİR MADDECİLİK ADINA İNSANIN TİNSEL BİR ÖZÜ OLDUĞU DÜŞÜNCESİNİ BÜTÜNÜYLE YADSIMIŞLARDIR

Almanya'da ki gelişimini daha çok Nietzsche şahsında daha sonraki bölümlerde etraflıca açacağımızdan dolayı, burada Rusya'daki gelişim biçimine kısaca bazı değinmelerde bulunmaya devam edeceğiz.

Nihilizmin Rusya'da ki gelişiminin daha çok çıplak ve bireysel düzeyde geliştiğini ve bunun daha çok da edebi eserlere konu olacak tarzda kendisini dışa vurduğunu önceden de belirtmiştik. Bu konuda yararlandığımız kaynak durumunda ki felsefe sözlüğünden bu konuda alıntılarla devam etmeye çalışacağız.

"Çoğunluk kötücül ya da olumsuz yan anlamlarının hep ön planda olduğu bu tür yerleşik kullanımlarına karşı 'yoksayıcılık' teriminin bir yanda iki büyük Rus romancısı Ivan Turgenyev ile Fyodor Dostoyevski'nin yapıtlarının, öbür yanda büyük Alman filozofu Friedrich Nietzsche'nin düşüncelerinin etkisiyle geniş bir kullanım alanı bulduğu görülmektedir. Geleneksel yoksayıcılık anlayışını kötücül anlamlarından kurtarmaya yönelik bu yeni açılım 1870'lerden başlayarak 20. yüzyılın ortalarına gelene dek büyük bir ivme kazanmıştır. Nitekim 19. yüzyılın başlarında Friedrich Jacobi'nin aşkınsal idealizmi olumsuz bir anlamda nitelemek amacıyla kullandığı yoksayıcılık sözcüğü Rus romancısı Ivan Turgenyev'in Babalar ile Oğullar başlıklı yapıtında içi boş, sığ kafalı bilimciliği yerden yere vurmak amacıyla kullanılışından sonra son derece büyük bir yaygınlık kazanmıştır. Turgenyev'in ünlü romanı Babalar ile Oğullar'ın (1862) ana kişilerinden Bazarov yapıtın bir yerinde bir yoksayıcı olarak yoksayıcılığın doğruluğunu kendine şöyle tanıtlamaktadır. 'Yararlı olduğunu açıkça gördüğün doğrultusunda eyleme geç. Şu an için yarar getirecek bir şey varsa o da olumsuzlamaktır. Her şeyi baştan aşağı yadsımak! Bazarov kişiliğinde Turgenyev'in dillendirdiği yoksayıcılık anlayışı dönemin Rusyası'nda çok geçmeden başta devrimci gruplar olmak üzer çok geniş bir yandaş kitlesi toplarken, buna karşı var olan dinsel ve siyasal kurumların savunucularınca çok ağır bir dille kıyasıya suçlanıp eleştirilmiştir. Yoksayıcılık, 'Ekim Devrimi'nin Mayalanma Süreci' diye anılan 1860 ile 1917 yılları arası Rusya'sında büyük ölçüde devletin, kilisenin, ailenin yetkesini yadsıma amacıyla ortaya çıkmış, ama tam anlamıyla olgunlaşmamış gelişim halindeki devrimci hareketle birlikte anılır olmuştur. Dönemin anarşist önderi Mihail Bakunin daha ilk yazılarında, o ünlü yakarışa varan

dileğini yoksayıcılık ile özdeşleştirerek dile getirmektedir: 'gelin kendimizi sırf yıkıp yok ettiği için bütün yaşamın bengisel anlamda tek yaratıcı kaynağı olan bengisel tinin güvenli kollarına bırakalım, çünkü yıkma tutkusu aynı zamanda yaratma tutkusudur.' Sözcülüğünü büyük ölçüde Bakunin'in yaptığı söz konusu devrimci hareket, en yüksek amaç olarak gördüğü bireysel özgürlüğün tek kaynağının usçuluk ile maddeciliğe dayalı toplumsal bir düzenleme olduğunu savunmaktadır. Yoksayıcılar, özgürlük önündeki en büyük engel olarak gördükleri Tanrı ile dinsel yetkenin varlığını hiçbir biçimde tanımayarak, sonuna dek götürülmüş bir maddecilik adına insanın tinsel bir özü olduğu düşüncesini bütünüyle yadsımışlardır. Ne var ki, Rusya'daki bu hareket yıkma, yok etme, anarşi düşüncelerinin felsefi içeriklerinin boşaltılmasıyla giderek başlangıçtaki gerçek özünden uzaklaşarak yozlaşmış, salt terörist bir siyasal grup olarak bir süre daha varlığını sürdürdükten sonra gözden kaybolmuştur. Öte yandan Dostoyevski, uslanmaz denilen türden tam bir yoksayıcılık araştırmacısıdır. Konuyla ilgili öteki önemli yapıtları bir yana özellikle Ecinniler (1871–1872) başlığını taşıyan romanı, aralarından ikisinin kendilerini kendi elleriyle öldüren, öbürününse yakın yoldaşlarının elinde ölen üç yakın arkadaştan kurulu küçük bir yoksayıcı topluluğun yaşayışını olağanüstü bir güzellikte sunmaktadır. Varoluşları boş ve ümitsizdir; Dostoyevski bu durumu Tanrı'ya olan inançlarını bütünüyle yitirmiş olmalarına bağlayarak artık yapmaları gereken tek şeyin hak etmedikler halde kendilerini Tanrı'nın saltık özgürlüğüne bırakmak olduğunu belirtmektedir. Oysaki bu yakın arkadaşların kendi özgürlükleri belli bir dava yolundan, yasadan ya da normdan yoksun olduğu için saçma bir özgürlüktür. Yaşadıkları yoksayıcılık kaçınılmaz olarak yaşamlarını viraneye döndürerek bir hiç uğruna ölüme girmelerinin yolunu hazırlamıştır. Yazın yaşamının çok büyük bir kesimini tanrıtanımazlık nedeniyle yıkılıp giden yaşamlar izleğini işlemeye adayan Dostoyevski'nin yapıtlarının, yoksayıcılık anlayışının yeni düşünsel açılımlar kazanmasında son derece önemli bir yeri vardır."

BİR İNSAN HANGİ MEKÂN VE ZAMANDA YAŞARSA YAŞASIN ÖZ DEĞER YARGILARI İLE BÜTÜNLÜKLÜ VE UYUMLU DEĞİLSE TOPLUMSALLIKTAN KOPMUŞSA, KAÇINILMAZ OLARAK YAŞAYACAĞI RUH HALİ YALNIZLIK KARAMSARLIK VE KÖTÜMSERLİK OLACAKTIR

Hareketin kadroları olarak birçoğumuzun edebiyat okumalarında önemli bir yeri olan Dostoyevski'nin çözümlediği nihilizmin atmosferini anlamak ve bu atmosferin insanın ruh dünyası üzerindeki etkilerini görmek ve yeniden çözümlemek çarpıcı olacaktır. Dolayısıyla ideolojik olarak bir derinleşmeyi yaşarken, geçmişe dönük algılamalarımızı, anlama ve çözümleme biçimlerimizi de yeniden gözden geçirmemiz gerekiyor. Dostoyevski okumalarının ya da algılamalarının bıraktığı en önemli izlek, karamsarlığıdır. Dikkat

edilirse Dostoyevski'nin kitaplarında tasvir edilen mekânlar hep karanlık ve nemli, renklerin olmadığı, kişilerin ise neredeyse siluet halinde bir ruh gibi dolaştığı atmosferlerdir. Yine eskinin değer yargılarına karşı büyük bir tepki duyan, o değer yargılarını yıkmayı kendisi için en büyük erdem sayan, ama onun yerine yeni bir sistem kurma gücünü de kendilerinde göremediklerinden dolayı sürekli bunalımlı kişilikler ve ruh halleri çizilmektedir. Belirttiğimiz bu atmosfer ve ruh hali, toplumsal bunalım dönemlerinin tipik yansımalarıdır. Bunalımlı ve karamsar kişilik, uygarlığın kendisinde yarattığı değer yargıları ile bütünleşemeyen, ama kendisinin öz değer yargılarını da yaratamayan kişinin ya da kişiliğin ruh hali ya da karakteridir. Bu karakter çizimi neden bu kadar evrensel bir kabul gördü ya da Dostoyevski neden evrensel bir edebiyatçı, herkesin okuyup kendisini bir biçimde içinde bulduğu bir edebiyatçı haline geldiği sorusunun cevabı; toplumsal bunalım dönemlerinin insanda yaratmış olduğu etkilerin evrenselliği ile ilgilidir. Bir insan hangi mekân ve zamanda yaşarsa yaşasın, öz değer yargıları ile bütünlüklü ve uyumlu değilse, toplumsallıktan kopmuşsa, kaçınılmaz olarak yaşayacağı ruh hali yalnızlık, karamsarlık ve kötümserlik olacaktır. Kendisini toplumsallıktan koparmış, toplumsallık içerisinde var etme gücünü gösteremeyen, bu anlamda tek başına kalmış bireyin, evren ve toplum karşısında iyimser bir ruh haline sahip olması beklenemeyeceğine göre, ruh hali de doğal olarak karamsar olacaktır

Dolayısıyla nihilizmin toplumsal bunalım dönemlerinin düşünce biçimlerinden biri olduğu, bu düşünce biçiminin daha çok bu dönemlerin olağanüstülüğü altında ezilmiş ve bu ezilmişliğin negatif boyutunun insanın ruh dünyasında karamsarlık ve kötümserlik olarak yıkıcı bir tarzda dışa vuran gerçeği olduğunu bilmek gerekiyor. Kendi içimizde yaşanan intiharların, yaşanan bunalımların Dostoyevski ya da Turgenyev'in romanlarında işlenen kişiliklerden çok da farklı olmadığını iyi görmemiz gerekiyor. Nitekim içimizde yaşanan intiharların bir biçimde nihilizmin sonuçları olduğunu eğer ortaya koyuyorsak ve nihilizmin sonunda insanı nasıl intihara götürdüğünü anlamak istiyorsak, onun ruh halini anlamak istiyorsak ve bunu çok güçlü bir biçimde çözümlemiş olan ve günümüzde de kabul gören bazı örneklerine bakmak oldukça öğretici olacaktır. Dolayısıyla Dostoyevski'nin Ecinniler'ini okumak, Ecinnilerde toplumsal değişim dönüşüme güç getiremeyen, ama eskinin toplumsal gerçekliğini de kabul etmeyen devrimcinin kırılmasını çok çarpıcı bir biçimde görebiliriz.

Dolayısıyla eski toplumu kabul etmeyen, eski toplumu bir biçimde reddeden ama yeniyi yaratamayan insanın ruh hali olarak tanımlayabiliriz nihilizmi. Bu anlamıyla ele alındığında toplumsal alt-üst oluş sürecinden kaynaklı olarak yaşanan boşlukların kimlik arayışları biçiminde dışa vurması daha öncede belirttiğimiz gibi bu dönemlerin en belirgin özelliği olmaktadır. Ancak kimlik sorunun derinliği ile paralel gelişen arayışların çokluğu beraberinde bu tür arayışların çoğunlukla kimliksizliği derinleştiren birer örtü olmanın ötesine geçmemesini de doğurabilmektedir. Ancak böylesi toplumsal alt-üst oluş süreçlerinde ki kimlik bunalımının hiçbir örtüye ihtiyaç duymadan ya da esas olarak kimlik bunalımının dibe vurmasından dolayı artık kamuflaj edecek örtüyü kaldırmadığı

duruşların ifadesi olarak nihilizm, bu özelliği ile tüm bu kimliksizliklerin de ana kaynağını, çıplak gerçeğini ifade eder. Bir yönüyle belirtilen toplumsal süreçlerde gelişen kimlik arayışlarında ilan edilmiş konkordatodur nihilizm. Nihilizmle ilgili bu tarz değerlendirme ve çözümlemeler çok farklı boyutları ile de yapılabilir. Ama belirttiğimiz gibi bunlar birer ön tartışma ve bu konudaki tartışmalarımızı daha da derinleştirmenin ipuçları olarak ele alındığından dolayı bunu kısaca böyle ele alıp değerlendirebiliriz.

(Devam edecek)

A. ÖCALAN SOSYAL BİLİMLER AKADEMİSİ

ÇAĞIN TEMEL SORUNLARININ AŞILMASINDA ÖNEMLİ BİR ROLÜN SAHİBİ OLARAK FELSEFE VE SORUNLARI

RUŞEN BEZAR

Yeni bir paradigma doğrultusunda demokratik-komünal bir örgütlenmenin temelini atarken ve bu perspektifle toplumsal yaşamın ve örgütlenmenin her sahasına yeni bir bakış açısını oturtmanın tartışmasını yaparken, sınıfçı-ataerkil ve dogmatik yaklaşımların aşılması önemlidir. Bu çerçevede **binlerce yıllık sınıfçı-ataerkil ve tek-tanrılı düşünce kalıplarını kırmak temel bir ideolojik mücadele gerekçesidir. Felsefe bu anlamda en yalın haliyle bizim günlük yaşamımızdaki ve çalışmalarımızdaki duruşumuzun, bakış açımızın, düşünce-duygu dünyamızın ve ilişki sistematiğimizin toplamıdır**. O halde: olayları ele alış ve sorunları çözüm tarzımızın bu binlerce yıllık felsefe tarihiyle bağlarını iyi kurmak durumundayız. Kendimizi ezilen sınıf, cins, ulus olarak düşünsel ve duygusal bağlamda binlerce yıllık düşünce üretim sistemlerinden ve düşünce formasyonlarından ayrı ele alamıyoruz. **Bilginin ve düşüncenin tam bir sermaye haline geldiği ve bio-iktidarın toplumun kendisini yeniden-yeniden üretiminde neredeyse maddi üretim sisteminden daha fazla temel teşkil ettiği bir çağda yaşıyor olmamız, alışılagelmiş ve içselleştirilmiş düşünce kalıplarını sarsmayı ve sorgulamayı dayatmaktadır.**

Çağı tartışıp çözümlerken, insanlık tarihinden günümüze değin üst-üste bindirilmiş tabakalar halinde bir hafıza ve birikmiş çelişkileriyle, belirsizlikleriyle veya donmuş kimi dogmalarıyla adeta bir sistem halini almış bir bilinç formasyonuyla karşılaşıyoruz. İnsanlığın kocaman bir kafası oluşmuş. Makro kozmostan, mikro kozmosa kadar dünyamız hakkında azımsanmayacak bir bilgi birikimi gelişmiş, hatta maddenin hiç yoktan üretiminden veya insanın klonlanmasından bahsediliyor. Uzay-zamanın aslında izafi olduğu, maddeye ve maddenin hareketine göre değişebildiğini, zamanın her yerde aynı işlemediğini, hiçbir enerjinin kaybolmadığını, dünyamızın reflekslerinin olabileceğini, canlı genişleyen, büyüyen bir organizma olduğu, bir ışık dalgası ve parçacık olarak atom-altı madde zerreciğinin aynı anda hem orada, hem burada olabildiği, tepkiler verdiği biliniyor, ispatlanıyor da. Bilim çağı deniliyor. İnsanlık böylesine büyümüş bir kafa yaratmış. Ama insan nedir? Doğa nedir? Toplum nedir? Bilgi dağarcığımız bu en temel insanlık sorularına cevap olamıyor. O halde bunca bilgi ne için, nasıl işliyor, gövdenin sorunlarına çözüm olabilecek mi, yoksa her an kendi içine çökme tehlikesiyle karşı karşıya mı? Bilginin bilimi kendi içinde oldukça kompleks –onu öğrenmek için bir insan ömrü yetmeyebilir- ve belki de en önemlisi toplumsallık veya toplumsal yaşamın çok dışında, üstünde, aslında toplum gerçekliği karşısında bir cehaleti

yaşıyor gibi. Psikoloji, sosyoloji, tarih, hatta tıp gibi bilimler de toplum ve gelişim sorunları karşısında benzer bir konumu yaşıyorlar. Toplumun gelişim diyalektiği nasıl tanımlanıyor? Hep bir ilerlemenin, bir üst aşamaya geçişin yaşanmadığı, aslında evrimsel gelişim denilen şeyin çok uzağında bir patolojinin, dokuda bir bozulmanın yaşandığı, toplumsal hücrelerde çok hızlı seyreden bir başkalaşımın yaşandığı belirtilebilir. İnsan ilişkileri, doğası, toplum doğası, toplum-içi çelişkiler karşısındaki kavrayış ve algılarımız ilk doğa felsefecilerinkinden daha da geri bir konumdadır. Hatta ilk anlam ve özgürlük arayışları olarak tanımlayabileceğimiz mitolojik ve dinsel çıkışlardan daha anlamsız bir var oluş gerçekliği, insanlığı tarihinin belki de en derin bunalımıyla karşı karşıya, bir hiçlik, anlamsızlık yığını altında bırakmaktadır. İnsanlık köleci çağda bile bu denli bir ezilip-büzülmeyi, buruşmayı yaşamamıştır, doğasına dönük bu denli bir şiddete maruz kalmamıştır, kendisine karşı bu kadar cehalete sürüklenmemiştir. Kimi sosyal bilimciler yeniden barbarlığa dönüşten, kabile çağına dönüşten ve mevcut ulaşılan sosyal düzeyin çözülüşünden bahsediyor. Bunun önünü alabilecek bir olgu olarak iktidar savaşları hala yeniden-yeniden gelişimin merkezine oturtuluyor, “medeniyetler” ya da “kültürler” savaşından bahsediliyor. Çünkü “gelişme, tarih hep zıtlıklar ve savaşlar üzerinden olmuş” ya (!) o bakımdan!

İdeolojiler Önemli Bir Çıkmazda. Anlatmak İstediğimiz Nedir?

Tarihin bu dönüm noktasında, özgürlüğün, eşitliğin hiç olmadığı kadar bir gelişim imkânını yakaladığı bir çağda –bilgi çağında- mevcut bilgi üretim sistemleri ve insanlığın düşünce formasyonları çözülme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Çok toptancı bir yaklaşımla, ya hep-ya hiç mantığıyla yaklaşmaya gerek yoktur, fakat sorunun ciddiyeti anlaşılıyor.

Bazen çok eski, tarihten süzülüp gelen bir müzik parçası insanı kendi var oluşunun derinlikleriyle buluşturur, insan duygularını ve derin düşünceleri ortaya çıkarır, tarihle bütünleşmeyi sağlar, bir aidiyet ve kimlik duygusunun ve bilincinin –ötekileştirmeksizin- gelişimine yol açabilir. Yıllar sonra gökle yeryüzünün buluştuğu ufuk çizgisini yeniden görmek de mesela bu tür duyguları veya bilinci yaratabilir. Bunlar insan var oluşuna çok köklü anlam katabilir; insan olmanın bütün vasıflarını bir anda hissettirir. Sevgi bütün evrenle, yaşamla ve insanla bir bütünleşme, hepsinin içinde olma, birlikte akma ve bununla gelen bir özgürlük duygusu ve bilincini yaratır mesela. Hem birbirine doğru, hem de birlikte bir akış. Fakat felsefe tarihi insanda gittikçe arkları derinleşen bir parçalılığı, bütünlüğü neredeyse imkânsızlaştıran, insanı iradeleştirmeyen bir oluşu meydana getirebiliyor. Çözüm getirmediği çelişkileri ve çatışmaları daha da derinleştiren, bunlarda bir tarafı tutan diğer tarafı ezen, baskılayan, insan yaşamına anlam kazandırmayan bir bilgi türüne dönüşebiliyor. Bu binlerce yıllık bir zihniyet şekillenmesidir. Çok köklü bir bilinç çarpıtmasıdır. Aynı zamanda bir egemenlik ve iktidar biçimidir insanın kendisi üzerinde. Oysa eski, belki bin yıllık tarihi olabilen bir müzik, bir ritim bile bir var oluş duygusunu verir insana. Bu bir çelişki, hem de çok büyük bir çelişki

aslında. İnsan bilgisinin ve düşüncesinin kendi gerçekliğinden, var oluşundan uzaklaştığını, oluşu parçalayabildiğini, onun üzerinde tam bir egemenlik sağladığını da ortaya koyuyor. Bilgi veya düşüncenin duygu üzerinde, ruhun beden üzerinde özgürleştirici, dönüştürücü etkisi yadsınamaz, gerçekçi olmayanı, subjektif olanı aştırmada, dolayısıyla insanın gerçekleşmesinde soyutlama gücünün önemli bir yeri vardır; bu kuşkusuz öyledir. Dolayısıyla düşünce gücünün toplumsallaştırıcı yönü yadsınamaz. Ama bilgi de toplum kökenlidir. Zira bilgi ne kadar ve nasıl topluma dönüyor? ***Bilimin kendi içinde sayısız, birbirinden kopuk dallara ayrılması, felsefeden, etikten kopması, insanlığın anlam, yaşam ve değişim gücünü parçalayan, toplumsal ve ekolojik algıyı zedeleyen bilgi üretim sistemi toplumsal hafizayı ve toplumun kendisini bilinçli yeniden üretimini engellemektedir. Toplum kendisini bilinç ve duygu anlamında kimliklendirememektedir.*** Nihayetinde öz-örgütlenme bütün maddelerin temel var oluş koşuludur. İnsanın ve toplumun da. Bu şu anlama gelir; çok iç içe geçen, hatta bir ağ niteliğinde olan, ancak birbirinde anlam bulan, bütünlük oluşturan ve birbirini besleyen düşünce ve duygulanım süreçleri birbirinden koparılmıştır. Sadece birbirinden değil, toplum ve doğadan da koparılmıştır. Her şeyin bir anlamda karşı-karşıya geldiği, birbirinin inkârı ve karşıtlığı üzerinden büyüdüğünün varsayıldığı, tam bir uzlaşmaz çelişkiye dönüştürüldüğü bir felsefe tarihi. Şöyle de denilebilir; uzlaşmaz çelişiklik insanın bizzat içine yerleştirilmiştir. Din, ahlak, kültür hepsi bu çelişikliğin veya ıkiliğin diyelim derinleştirilmesine hizmet etmiştir. Başta da felsefenin kendisi buna hizmet etmiştir.

Hakikat aşkı diyelim; hakikatin parçalara bölünüp, kategorize edilip sınıflandırıldığı, kimi parçalarının göz ardı edilip, kimine belirleyiciliklerin, merkezi rollerin atfedildiği, kaskatı, değişmez ve mutlak kılındığı tam bir formel mantıkla adeta demirden Prokrustes yatağına göre kesilip biçildiği 2500 yıllık bir tarih. Bundan Aristo"yu ne kadar sorumlu tutabiliriz, o ayrı; ama sınıflı felsefenin böyle bir gerçekliği var. Kaldı ki, Aristo insan-doğa, beden-ruh çelişkisini çok daha bütünlüklü ele almıştır. Doğada canlılığı, maddede, bedende bir canlılığı görmüş, bitkide bile ruhun varlığını esas almıştır. Fakat Platonun başlattığı ve Descartes'in son noktayı koyduğu ruh-beden, akıl-doğa ayrımı ve bedenin ve doğanın adeta makinalaştırılması olgusu insanı düalist mantıkta parçalamıştır. Düşünmenin yöntemi olarak Herakleitos"un ilk olarak tanımladığı, Hegel tarafından en gelişkin haline kavuşturulan diyalektik de bu bölünmeyi ve karşıtlığa dayalı ikililiği aştıramamıştır. ***Akıl toplumun üzerine, toplum doğanın, ruh bedenin üzerine, mantık duygunun, erkek kadının üzerine, sınıf sınıfın üzerine yerleştirilmiştir. Düalizm iktidarcı-sınıflı egemenliğin en köklü bilinç şeklidir.*** Ve felsefe tam sınıfçı bir yaklaşımla hep üstte olanın tarafı haline gelmiştir. Buna benzer özünde birbiriyle sıkı bir bağ içerisinde olan ve bir bütünü oluşturan süreçler ve olgular bir ikililik ve karşıtlık üzerinden tanımlandı. Maddiyat-maneviyat, özne-nesne, teori-pratik, toplum-doğa gibi. Yine erkeklik ile kadınlığın arasında sadece bir yabancılaşma değil, birbirinin ve genelde de kadının iradesini kırmak üzerine kurulu bir düşmanlık ilişkisi; birbirini öldürmüyor

belki ama birbiriyle de yaşanılamaz düzeye vardırılan bir ilişki. Sevgisizlik ile çığırından çıkmış fahiş bir cinsellik ve ahlak, din, devlet, gelenek gibi binlerce zincirle birbirine bağlanmış zoraki, şiddet-dolu birliktelik tam bir çıkmazı ifade ediyor.

Oysa ***ancak felsefe bütünlüklü bir toplum ve insan tasarısını, tamamlanmış ve gerçekleşen bir insan tasarısını gerçekleştirebilecek bir disiplindir***. Fakat felsefenin başlatılışından tutalım, geliştiriliş biçimine ve kullandığı yöntemlere kadar günümüze kadar da asla bir bütünen insanlık tarihini, toplum ve doğa tarihini, onun evrimsel gelişimini bütünsel halde kapsayacak bir düzeye kavuşmamıştır. Hatta denilebilir ki, felsefe şimdiye kadar da devlet, siyaset ve ekonomi eksenli gelişmiştir. Toplum felsefesi hep bunlar ekseninde gelişmiştir. Sokrates sonrası ahlak felsefesi çok sınırlı bir şekilde gelişmiştir; Spinoza ve Kant en belirginleri olarak ortaya çıkıyorlar, fakat genelde ahlak felsefesi çok sınırlıdır. Psikoloji, sosyoloji gibi insan bireyi ve toplum gerçekliğiyle uğraşan bilim dalları çok çağdaş, yeni sayılabilecek bilim dallarıdır. Zira onlar da 18.yy"ın ortalarından sonra bilim ile felsefenin birbirinden katı ve kesin bir şekilde ayrışması ile her ikisinin arasındaki sıkışık boşluktan doğmuşlardır. Ve bu sıkışmışlık bu bilim dalları kurumsallaştığında bile sürmüştür. Psikoloji de, sosyoloji de ya bilimin sert-katı yasalarına, ya da dinin ruhçuluğuna ve soyutluğuna çarpmışlardır. Irkçılığın temelini aldığı bilgi kaynağı nihayetinde sosyolojidir. Bilginin kendi içerisinde kesin çizgiler ve sınırlarla ayrışması felsefenin de, bilimin de gittikçe açılan mesafeyle birbirinden kopuşu bilgiyi bir yandan dogmalara, kesin kanıtlanabilir, neredeyse fizik yasalarıyla aynılaşan, ya da aşırı bir tinsellik ve soyutlama içerisinde neredeyse dine batini bir tarikatçılığa yaklaşan bir parçalılığa götürmüştür. Bu aynı zamanda bilgiye kaynaklık eden gerçekliğin, toplum, doğa, insan, evren gibi canlı organizmaların birer nesneye dönüşmesini beraberinde getirmiştir. Düşüncenin idealizm ve materyalizm biçimindeki bölünüşünün en üst varabileceği düzeye 19. yy"ın ortalarından itibaren ulaşılmıştır. Zaten canlıcılık, ruhçuluk veya totemizm ve mitoloji gibi düşünceyi doğayla buluşturan, onunla bütünlüğü sağlayan insanlığın çocukluk sürecine ait düşünce biçimleri asla felsefe kapsamında ele alınmamış, bir düşünüş yöntemi olarak görülmemiştir. Küçümsenerek aşağılanmıştır. Marksizm de bunu aşmamıştır.

Felsefe başından beri dinden beslenmiştir, tabi ondan kopmuştur da, bilime yaklaştığı dönemler de olmuştur. Denilmek istenen şudur; sınıfsallığın, ataerkilliğin ve tek tanrılığa doğru gidişin artık kurumsal hale geldiği bir aşamada, bu zemin üzerinden, ondan beslenerek felsefe gelişmiştir. Dolayısıyla felsefenin kaynağı tartışılır bir durumdadır.

Felsefe genelde Thales"le başlatılır ve Yunan kökenli, genelde de mantıkla birlikte Batı tarzı düşünüş olarak tanımlanır. Hatta Yunan doğa felsefecileri genelde ilk felsefeciler arasında sayılmaz bile. Çünkü hala kaynağını kökeninden, doğadan ve ana-kadın kültüründen alıyor. Oysa doğa da kadın da dine göre de, sınıfsallığa göre de, ataerkilliğe göre de aşılması, hatta ezilmesi tahakküm altına alınması gereken bir şeydir. Örneğin Dionysosçuluk çok köklü bir neolitik kültürden kaynağını almasına ve felsefenin ortaya çıkışından yüzlerce yıl sonra ta ortaçağa kadar bile varlığını korumasına rağmen, felsefe geleneği

içerisinden sayılmaz. Tek-tanrılı dinler çok köklü bir şekilde felsefenin konusu olurken ve felsefe tarafından teoloji haline getirilirken, yarı-dinsel, yarı-felsefik nitelikte olan, insan ruhunun özgürleştirilmesiyle ilgili olan bu gelenek hiçbir şekilde felsefenin konusu olmamıştır. Bir tek Phythagoras felsefeye konu olmuştur –ki, o da Dionysos geleneğinden gelmektedir-, o da Pisagor denkleminden, evreni matematiksel yöntemle yorumlama çabasından kaynaklı olarak dâhil edilmiştir.

Bütün etli-canlı haliyle yaşam, karanlık bir mağaranın içerisine sokulur, düşüncenin en mükemmeli olarak idea ise dışardan verilen ve yüce bir ışığın mağaranın kapısından içeri vurmasıyla duvarda beliren bir yansımadır artık. Beden tam bir karanlık hapistir, çıkılması gereken bir mağara. Akıl ise yüce bir ışık. ***Doğa karanlık, vahşi ve zapt edilmesi gereken bir bilinmezlik. Ya kadın? Acaba kadın bu mağaranın kendisi midir? Bu mağarada hapsolan mıdır? O karanlık mağaraya nasıl sürüklendi? Kadın tanımlanamaz, o "akılsız doğa"dır, yani bedendir, karanlıktır, kaostur, kasırga gibi doğa felaketlerinin adıdır; İsabel kasırgası, ya da Katarina gibi.*** Düşünce, yüce gerçeklik ise dışarıdan yüce bir kaynaktan insanın karanlık iç dünyasına yansıtılan bir gölgedir. O artık kaynağını aldığı, beslendiği göbek bağından koparılmıştır.

Felsefe özünde doğa ve toplumla çelişki içerisinde değildir; bir soyutlama gücü olarak aklın ve analitiğin gelişimi doğadan bir farklılaşmayı, toplum içinde de bir farklılaşmayı getiriyor. Değişme ve değiştirme gücünü ifade ediyor. Ki, bu doğadan gelen bilinmezlikler, korkular, yine maddi gerçeklikten kaynaklı zorunluluklar ve bunlara taabiyet karşısında irade kazanmanın ve özgürleşmenin temellerini atmaktadır. İnsanlık tarihinin en büyük özgürleşme adımlarından birini de ifade ediyor. Kendi iradesine ve kendi akıl gücüne dayanarak yaşamını, ilişkilerini kurabilme, örgütleyebilme, onu çevreyle, doğayla daha uyumlu hale getirebilme, dengeleyebilme; bunların hepsi insan için bir özgürlük alanını ortaya çıkarmaktadır. Karşıtlaşmaya dayanmayan, sadece "zorunlulukların bilincine" dayanmayan, kaynağını zorunluluklardan alan ve onu değiştirmenin bir ilkesi olarak farklılaşma, özgürlük alanının gelişimi ve genişlemesi demektir. Toplumsallaşmanın temeli de bu farklılaşmaya dayanmaktadır. Bu bir özgürleşmedir. Özgürlük alanının yaşamsal damarlarının koparılmaması gerekmektedir. Fakat ne zaman ki, bilgi veya akıl insanı yönlendirmeye başlar, onu doğayla ve yaşamla bağlarını kurarak dengeleyecek olan diğer düşünüş biçimleri baskılanır, dıştalanır; orada bu özgürlük alanı bir iktidar alanına dönüşür. Tekçi ve mutlak akıl –dinsel kökenli olsun olmasın, hatta bilim adına bile olsa-, tanrısal bir hâkimiyetin ve kullaşmanın yolunu açar. ***Artık düşünce çelikten bir külah gibi insanın başına geçirilir. Dogmatizm budur, düşüncenin kaynağından koparak insanı yönlendirir hale gelmesidir. Bunu şunun için belirtiyoruz; iktidarın kökeninde bilgi vardır. Bilginin kaynağından koparılmış, saptırılmış ve belli ellerde tekelleşmiş hali iktidarın zeminidir.*** Kadının ve kadınla birlikte doğanın bu denli bu özgürlük sahasının dışında tutulması, düşüncenin ve bilginin iktidar sahası haline getirilmesiyle alakalıdır. Bu, düşüncenin doğasından bir sapmadır. Felsefe ister idealizm, isterse materyalizm biçiminde olsun kendisini bu sapmadan koparamamıştır günümüze kadar.

TEKÇİ VE MUTLAK AKIL DİNSEL KÖKENLİ OLSUN OLMASIN, HATTA BİLİM ADINA BİLE OLSA TANRISAL BİR HÂKİMİYETİN VE KULLAŞMANIN YOLUNU AÇAR. ARTIK DÜŞÜNCE ÇELİKTEN BİR KÜLAH GİBİ İNSANIN BAŞINA GEÇİRİLİR DOGMATİZM BUDUR DÜŞÜNCENİN KAYNAĞINDAN KOPARAK İNSANI YÖNLENDİRİR HALE GELMESİDİR BUNU ŞUNUN İÇİN BELİRTİYORUZ; İKTİDARIN KÖKENİNDE BİLGİ VARDIR

Düşüncenin gelişim doğasında farklılıkların ortaklaşması ve en önemlisi de çokluk vardır. Belki düşüncenin ana fikriyle fazla alakası olmayan, hatta karşıt olan duyumlar, hisler, duygular bile onun oluşumunda önemli bir rol oynayabilirler. Kısacası düşüncenin temelinde birçok organın, birçok işlevin, birçok kaynağın bir araya gelişi ve bir ağ sistemini oluşturması yatmaktadır. Sadece beynin değil, örneğin böbreküstü bezlerin bile düşüncenin gelişiminde bir rolü vardır. Böyle iç içe geçmiş, birbirini tetikleyen, etkileyen, bağlayan, sadece bir merkezi olmayan bir ağ yapılanmasından bahsedilebilir. Genelde çok insan-merkezci ve sınıfçı bir yaklaşımla doğaya hiyerarşik, mutlak ve tahakkümcü sıfatlar veya imgeler yerleştirilir, fakat düşüncenin doğasında kesinlikle bir demokratik nitelik vardır. Birçok olguda olduğu gibi, düşüncenin de oluşumu demokratiktir. Burada düşünce yol ve yöntemi olarak, daha da ötesi varlık hakkındaki bilgi ve yasalar da diyebileceğimiz diyalektiğin, insanlığın gelişiminden buyana oluşan düşünüş tarzlarına, animizmden tutalım mitolojik ve dinsel, yine bilimsel düşünüşe kadar hepsine eşit mesafede olması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. ***Diyalektiğin amacı, bunlar arası çelişkileri, birbiriyle olan bağları açığa çıkartmak, çözümün önünü tıkayan, sapan ve egemen hale gelen yönleri –dogmayı- aştırtmak, yani düşüncenin yolunu temizlemektir***. En azından öyle anlıyoruz. Fakat diyalektik bunu yaparken, hiçbir düşünüş biçimini diğerinin üzerine yerleştirip, taraf tutmaz. Bu, düşüncenin oluşum ve gelişim diyalektiğiyle ilgili bir şeydir. Animizm hala yaşamı algılayışımızın, onu yaşayış biçimimizin çok önemli bir öğesidir. Ekolojik bilincin veya algılayışın, dolayısıyla da insan kişilik ve yaşam bütünlüğünün bir parçasıdır. Mitolojik düşünüşün maneviyatın, moralin ve ütopyanın gelişiminde, kısacası insan ruhunun beslenmesinde çok önemli bir yeri vardır. Rüyalarımız kaynağını, insanlığın bu derinde seyreden bilinç formasyonundan almaktadır. Yaşamın ilham verdiği, insanı büyüleyen her şeyde, arkadaşlıklarda, sevgilerde, doğanın içselleştirilmesinde mitolojik düşünüş ortaya çıkar. Her şeyin nesnelleştiği günümüz dünyasında "yaşamın nasıl"ına ilişkin en çok cevap verebilecek bir düşünüş biçimidir. Yaşamın tutku düzeyinde bir anlamla yüklenmesinde mitolojik düşünüş çok önemlidir. Yine bilime veya mantığa dayanmayan diğer sezgisellik gibi düşünüş biçimleri, insanın yaşayış ve dünyayı algılama potansiyellerinin hepsi özgürlüğün konusudur.

Kısacası toplum gerçekliğinde olduğu gibi, insanın düşünsel gelişiminde de düz ve

kesintisiz bir çizgi yoktur. Bilimsel düşünüş en gelişkin düşünce tarzı olabilir, ama bilimin de yetmediği, insanı ve toplumsallığı bir bütünen izah edemediği, salt bilime dayalı bir toplumsallaşmanın olamayacağı ortada. Toplumların da insanın da ilk kuruluşu kesinlikle duygu, sezgi ve inancın gelişimiyle başat gitmektedir. Bu, toplumların kuruluşunda hiç bilimselliğin olmadığı anlamına gelmemektedir. Animizmde de, mitolojik düşünüşte de gerçekliğe yakın bilimsel öğeler vardır. Tersinden de en gelişkin toplum gerçekliğinde bile animizmin, mitolojinin yeri vardır ve başka hiçbir düşünüş tarzı bunların yerini dolduramaz. Yaşamın anlamsızlaştığı noktada kesinlikle bilinçte bir karanlık nokta, bir saplantı ve bilinç çarpıklığı vardır. Bir yetişkin insandaki bilimsel düşünme potansiyelini bir çocukta bulamazsın ama bu, yetişkindeki çocuk yanların öldüğü, yok olduğu anlamına gelmez, bu yanları ezmeyi de gerektirmez. Bir yaşlıdaki yaşanmışlığın, tecrübenin verdiği bilgelik, bilimselliği ifade etmeyebilir. Ama sezgiseldir, yine yaşamdan süzülüp gelen bir bilgi birikimidir, bazen tarihin derinliklerinden gelen bir efsane dünyası gibidir. Aşırı erkeksilik, erkeğin kadına yakın bilinç yanlarının inkârıdır. Yaşam sadece bu düşünüş tarz zenginliğinden değil, hepsinin birbiriyle olan sıkı bağlarından, birbirini koşullayan ve besleyen, toplamından oluşan bir doğayı ifade ediyor.

Diyalektik ve ilkeleri yaşamı bu bütünselliği ve doğallığı içerisinde ne kadar kapsayabiliyor? İfade edilmek istenen, diyalektik, bu düşünce formasyonlarının birini merkezi bir öğe haline getirip, kutsayıp, diğerlerini gereksiz veya ilkel olarak değerlendiremez. Onların reddi veya inkârı üzerinden gelişemez. Üstelik hepsine eşit mesafede olmak durumundadır. Toplumsallaşmanın çeşitli evrelerinde bunlardan biri öne çıkabilir, hatta çağa damgasını bile vurabilir, ama bu diğerlerinin hiç olmadığı, tarihin bir kesitinde gömüldüğü anlamına gelmez. Böylesine bir yaklaşım diyalektiği iktidarın bir aracı haline getirir. Özcesi; mevcut haliyle diyalektik evreni, doğayı, toplumu ve insan gerçekliğini kavramaya yeterli olmayabilir. Diyalektiğin sadece maddeciliğe indirgenmesinin sınıfçı, ataerkil ve tek-tanrılı dinselliğe dayalı dogmaları aştırtmadığı yaşanan reel-sosyalizm deneyiminde ortaya çıkmıştır. Sınıflaştıran, sadece birkaç yıl içerisinde milyonlarca insanı kendi eko-sisteminden koparıp "proleterleştiren" dev bir devlet üretim yapılanması, toplumsal cinsiyetçiliği devam ettiren ve en önemlisi de ideolojiyi bir dogma halinde aslında güncel devletçi siyasetin ve toplumun bir aracı haline getiren reel-sosyalizm, sınıflı modernist paradigmayı bir bütünen aşamamıştır. Biz buna sadece bir pratik uygulama sorunu olarak bakamayız. Yurttaşlarını "proleterleştirerek", devletçi kapitalist üretim sistemi içerisine entegre ederek sosyalist devlete bağlamak, karşıtlığın sistem-içi benzeşmeye nasıl götürdüğünün belki de en somut örneği olmaktadır. Kendi başına karşıtlık, benzeşmeyi getiriyor. Sen bir düşünceyi ne kadar karşına alıyorsan, o kadar onun argümanlarına hapsediyorsundur kendini.

Şuraya geliyoruz; diyalektik mevcut uygulama haliyle yeterli olmayabilir. Diyalektiğin doğayla uyumlu hale getirilmesi, doğayla ilişkisinin yeniden kurulması gerekir. Aslında "doğal diyalektik", yeni bir diyalektik anlayışın da zeminlerini oluşturuyor. Bunun dışında da son yüzyılda atom-altı parçacık dünyasında ulaşılan veriler, gerçekliğin öyle bir ve karşıt olarak mutlak çizgilerde ve tanımlarda seyretmediğini, çokluk içerisinde, saçaklı olduğunu, daha çapraşık olduğunu, çelişkinin doğasında sadece ikililiğin değil çokluğun yattığını, bazen çok kenarda, belirsiz seyreden, çelişkinin merkezinde, bir tarafında yer almayan bir olgunun bile bütün maddeyi çözebildiğini söylüyor. Madde-ruh, özne-nesne ayrımından tutalım, bitki-hayvan-insan, ya da erkek-kadın ayrımına kadar aralarında mutlak bir ayrım çizgisinin olmadığı artık bilinen bir gerçek. ***Kadınlığın nerede bittiği, erkekliğin nerede başladığı kesin ve katı çizgilerle birbirinden nasıl koparılacak? Kaldı ki, her erkeğin içinde biraz kadın özelliklerin olduğu, her kadının içinde de az-çok erkek özelliklerin bulunduğu bilinen bir gerçektir***. Veya bitki ile hayvan arasında seyreden, ne o, ne bu olan yönlerin olduğunu, insanda hayvansı, hatta bitkisel nitelikte olan kalıntıların olduğu bir gerçek. Uygarlığın hâkim düşünce kalıpları böylesine bir kapsayıcılığı, yaratıcılığı ve özgürlüğü karşılayamaz.

HER ÇAĞIN CEVAPLARI FARKLILAŞABİLİR AMA EN İYİ VE EN GÜZEL NASIL YAŞANILIRA İLİŞKİN BUNUN ÖZGÜRLÜK EŞİTLİKLE, YİNE ETİKLE OLAN BAĞLARININ AÇIĞA ÇIKARILMASI FELSEFENİN TEMEL SORULARI ARASINDA SAYILABİLİR FELSEFENİN BU VE BENZERİ SORULARA HER ÇAĞDA BAZI CEVAPLARI OLABİLMELİDİR

Felsefenin tarihini ve günümüzdeki ulaştığı gerçekliği ele alırken, onun temel çelişkisi de önemli oranda açığa çıkmaktadır. İlk başta el attığı sorular, bugün de hala çözümlenmeyi bekleyen sorulardır.

Her çağın cevapları farklılaşabilir, ama en iyi ve en güzel nasıl yaşanılıra ilişkin, bunun özgürlük, eşitlikle, yine etikle olan bağlarının açığa çıkarılması felsefenin temel soruları arasında sayılabilir. Felsefenin bu ve benzeri sorulara her çağda bazı cevapları olabilmelidir. Örneğin bilimin bütün diğer düşünüş formlarının üzerinde seyredişi, sınırsız, etikten yoksun, insan-toplum doğasını adeta hiçe sayan, tahakkümcü gelişimi karşısında felsefenin ve felsefecinin kimi sözleri olabilmeli. Varlığın anlamsızlığa ve hiçliğe itildiği, nesnelleştiği günümüz çağına ilişkin kimi değerlendirmeleri olabilmeli. Giderek insan düşüncesinin, toplum doğasının adeta atomize edildiği, birey-toplum dengesinin alt-üst edildiği, yaşamın en ince ayrıntısına kadar savaşın nüfuz ettiği sınıfçı-iktidarcı, ataerkil sistemin yazılı tarih boyunca yarattığı tahribatları ve ulaştığı düzeyi yorumlayacak, karşısında insan, doğa ve toplumun temel var oluş yasalarını açığa çıkartacak, bunlarda ısrar edecek; bu sistemin dışına çıkışın ütopyalarını, duygusal ve düşünsel formasyonlarını, bunlar arası dengeyi kuracak, etik değerleri tanımlayacak… Liste daha da uzatılabilir;

fakat genel olarak çağımızın belki de ayırt-edici bir özelliği de felsefenin yeniden bir yükselişe geçeceğidir. ***Bilimin bu denli felsefeden koparılışı, felsefenin geri plana itilmesi, insanın anlam ve yaşam gücünü parçalayan ve zayıflatan düşünce formasyonları karşısında felsefe bütünleştiren, dengeleyen ve ortaklaştıran bir yaklaşımla çağın temel sorunlarının aşılmasında önemli bir rolün sahibi olmak durumundadır.*** Dolayısıyla felsefenin temel çelişkisi daha ilk ortaya çıkışında da olduğu gibi, günümüzde de asıl olarak sınıfçı-ataerkil ve tek-tanrılı din anlayışıyla örülü uygarlık sistemiyledir. Bu çelişkinin daha derinlikli ve sistemli bir şekilde açığa çıkarılması ve çözümlenmesi önümüzdeki dönemde felsefenin kendisini tarih, toplum, doğa ve insan karşısında yeni baştan tanımlamasının temel çalışması ve hedefi olmak durumundadır. Eğer felsefe bir tanım bulacaksa, ancak böyle, yeniden yaşamın, toplumun ve doğanın içerisine çekilmiş olarak bu gelişecektir. Ki, felsefenin ilk tanımı olarak "bilgi sevgisi" ya da "hakikat sevgisi" , birincisi hakikatı, ikincisi sevgiyi tanımlamaksızın ve ikisi arasındaki bağı özgürleştirmeksizin felsefe, "seviyorum" derken bile kadını köleleştiren, iradesini kıran ve boğan egemen erkekten farklı olmayacaktır.

YAŞAMIN KUANTALARI

Bizler yaşamı yaratma mücadelesinde hakikatin ne olduğu sorusunu her fırsatta kendimize sorar bu sorularımıza tatmin edici cevaplar bulmaya çalışırız. Hayatı anlamaya çalışırken, anlam verdiğimiz ölçüde içsel, yerel ve evrensel doğalarımızı birbiriyle ilişkilendirerek doğru sonuçlar elde etmeye çalışırız. Daha çok bu kıyaslamalardan elde ettiğimiz sonular ile hayata bakmaya çalışır sosyal, kültürel vb. bütün anlamlarımızı bu temelde oluşturmaya çalışırız Hiçbir zaman yeterli ve tatmin edici bulmadığımız mevcut anlam düzeylerimiz bizleri anlam sınırlarımızı daha fazla zorlama daha derin anlamlara ulaşma çabası içerisine koyar. Değişimin sürekli, hakikatin ise bu sürekli değişkenin ardında saklanmış ulaşılması zor bir sırra dönüştüğü bu evrensel gerçeklik, doğası gereği bizdeki arayış merakı ve heyecanı diri tutmakta, bu durumda bitmek tükenmek bilmeyen gelişme kaydetme arzumuzu daha fazla kamçılamaktadır. Büyük bir merak ve coşku ile sınırsız anlamlar peşinde koşmak evrenin keşfini bir görev biçiminde önüne koymuş günümüz insanının en temel özelliğini oluşturur. Zaten insanın makro ve mikro düzenler arasında böylesi görkemli bir duruşun sahibi kılan da insandaki bu büyük meraka dayalı gelişen yaratım özelliğidir.

Toplumsal yaşamımızda büyük bir zihinsel ve ahlaki çöküntünün yaşandığı böylesi bir süreçte gerek sistemsel gerekse ahlaki açıdan toplumsal olguda büyük anlamsal dönüşümlerin yaşanması durumu ve ihtiyacı söz konusudur. Yeni ve büyük toplumsal dönüşümlerin hedeflendiği böylesi anlam dönüşümleriyse ancak ve ancak kendi doğamız ile doğal yapının güçlü tahlil edilmesi ile toplumsal doğamıza daha doğru anlamlar yüklemekle gerçekleştirilebilir. Kendimize, toplumsal gerçekliğin anlaşılabilmesinde doğal gerçeklik neden bu kadar önemli diye bir soru yönelttiğimizde hiçbir soruya net ve güzel cevaplar veremediğimiz halde bu soruya çok zengin ve anlaşılır cevaplar verebilmek mümkündür. Eğer doğal yapı geneli kapsayan birincil doğa ise toplumsal gerçeklik ise bu bütünlüklü doğa içerisinde kendisine has özgünlükleri olan en gelişmiş ikinci doğa olma özelliğine sahiptir. İkincil ve küçük doğa olarak tanımladığımız toplumsal doğa kendi özgünlükleri olmakla birlikte kuantumdan kozmosa doğadaki evrensel yasaların çoğunu kendi doğasında barındırmaktadır. Dolayısıyla her iki olgununda daha iyi anlaşılması noktasında toplumsal doğa ile bir parçası olduğumuz doğal yapının çok yoğun bir biçimde ilişkili kılınması en doğru yoldur. Düşünen doğa olarak da tanımlanan insanın doğayla olan genel ilişkilenmesinin yanında, doğal yapı ile kendi amaçları doğrultusunda belli yöntemler geliştirerek daha sistemli bir ilişki geliştirme durumu da söz konusudur. Bu ilişki günümüzde ağırlıklı olarak doğayı bilmenin bilimi olan fizik bilimiyle sağlanmaktadır. Bu noktada da fizik ile sosyoloji arasındaki ilişki daha da aktif ve önemli bir ilişki biçimine dönüşmektedir. Bu insan ile doğa arasındaki ilişkide yeni ve çok önemli bir boyuttur. Bu durum aynı zamanda bu ikili arasındaki diyalektiğin daha da aktif bir biçimde işlemesini de beraberinde getirmektedir.

İnsanlık gerek yakalamış olduğu zihinsel düzeyi, gerek ise yaratmış olduğu kültürel değerlerini kendi toplumsal doğasıyla doğal yapı arasında işleyen bu diyalektik ilişki ile yaratabilmiştir. Bağrında olağanüstü özelliklere sahip küçük bir doğa biçiminde gelişim gösterdiğimiz doğal yapı bize bu niteliklerimizi açığa çıkarabilecek kusursuz derecede bir ortam ve yaşam süremiz boyunca sınırsız soluyabileceğimiz yaşam kaynakları sunmuştur. **İçerisinde varlık bulduğumuz doğa onunla yakın ilişkide olduğumuz ve dilini doğru çözdüğümüz ölçüde kendi toplumsal doğamızı bulma noktasında bizlere her zaman iyi bir öğretmen olabilmiştir. Doğal gerçekliğin sahip olduğu bu öğretiyi tüm renkliliği ve canlılığı içinde doğru okumak bizi doğru anlamlara götürürken, onu yanlış okumak ise bizleri yanlış sonuca götürür**. **Doğayı hiç okuyamamak ise bizi biz yapan özümüzden uzaklaştırır.** Bu açıdan doğayla insan ikilemindeki ilişkinin önemini kavramak bunu doğru çözümlemek bizim kendi doğamızı kavramamız ve doğru anlamlara ulaşabilmemizde büyük önem arz etmektedir

Olağanüstü yeteneklere sahip olan insan, doğada kendisini var etme biçimiyle de çok farklı bir yol izlemektedir. İnsan doğası gereği sahip olduğu yaratıcı gerçekliği ve bu gerçeklikle yaratmış olduğu anlamsallığı ile doğada diğer organizmalardan niteliksel bir ayrışmayı yaşayarak onları aşmıştır. Türümüz kendisine has böylesi olağanüstü yeteneklere sahip olmasına rağmen doğaya ters düştüğü andan itibaren doğaya verdiği zararın yanı sıra kendi toplumsal doğasını da büyük ölçüde tahrip etmektedir.

İnsanlığın belli başlı zihinsel süreçlerini mercek altına aldığımızda doğayı algılayış biçimlerinin bu zihinsel süreçlerin gelişmesinde belirgin bir biçimde rol oynadığı gerçeği çok rahat bir biçimde görülebilmektedir. Bu gerçeklik üzerinden baktığımızda günümüzde de doğaya yaklaşım hayata yaklaşımı, dolayısıyla kendimize yaklaşımı ifade eder. **Günümüzde salt aklın analitik yapısı üzerinden yaratılmaya çalışılan ve mantıklı yaşam denilen bu yaşam algılayışının yeterince toplumsal doğayı kapsayamadığı insan maneviyatına yeterli düzeyde uygunluk gösteremediği gerçeği artık anlaşılmış durumdadır.** Güdü, his, duygu, ruhsallık ve sezgisellik gibi varlığımızı oluşturan duyularımızın bütünlüğünü kapsamına alan yaşama çok daha yakın olan ve esasen toplumsal ekolojiyi dengede tutan zeka biçimi olan duygusal zekaya da büyük anlam ve değer biçmek gerek ekolojik yapıdan, gerekse kendi insani doğamızdan kopmamak açısından büyük önem taşımaktadır. Yüksek analitik düzeyimizin duygusal zekâyla bir denge içerisinde tutularak yürütülebilmesi toplumsal doğanın sağlıklı gelişimi açısından da en uygun yaklaşım biçimidir.

Doğayla aramızda işleyen bu ilişki diyalektiğinde kazanmış olduğumuz zihinsel gelişim biçimimizi tarihsel boyutlarıyla kısaca özetlemeye çalışırsak; şöyle bir sıralama yapılabilir:Mitolojik, dini algı süreçlerini takiben felsefe ve felsefik algının mirası üzerinden pozitif bilimlerin gelişmesi söz konusu olmuştur. Bu algı süreçlerimizdeki aşmaların yan yana iç içe gelişim gösterdiği belirtilebilir. Günümüzün kuantum ve kaos bilimleri de geçmişin birikimleri üzerinden gelişim göstermiştir. Doğada hiçbir şeyin yok olmadığı

gerçekliği üzerinden hareket ettiğimizde, “insanlığın geçmişten günümüze geliştirmiş olduğu hiçbir zihinsel yaratımı yok olmuş değildir” tespitine varılabilir. İnsanlık günümüzdeki olgunluk düzeyini kendi çocukluk mirası üzerinde gelişim göstererek yakalayabilmiştir. Tıpkı yaşımızın her hangi döneminde kendimizle koruyup güne taşıdığımız çocukluğumuz gibi. Günümüz insan algısı da başta çocukluk aşaması olmak üzere, tüm zihinsel gelişim aşamalarını içermektedir.

Yaşamın kuantaları kavramı ile amacımız kuantum düzeyindeki ayrıntılar üzerinden varlık bulan yaşam değerlerine dikkat çekmek, bunun yanı sıra büyük ile küçük arasındaki ilişki diyalektiğini daha doğru ortaya koymak buna endeksli gelişen algı biçimlerini açımlamak ve bu algı biçimlerinin yaşamımız üzerindeki (olumlu veya olumsuz) etkilerini ortaya koymaktır.

Kuantum düzeylerinin evrensel oluşum ve değişimde belirleyici özellikte olmaları durumu bizim yeni felsefik yaklaşımlarımızı temelde kuantalara dayalı oluşturup geliştirmemize yol açmaktadır. Zaten toplumsallık ve yaşam denilen olguların oluşturulmasında da kuantalara dayalı böylesi yoğun bir diyalektik işlemektedir.

Tarihi açıdan geçmiş zihinsel gelişim düzeyimiz ile bağlantılı olarak doğayı ele alış tarzımız teolojik yorumlamanın ötesinde daha gerçekçi bir yorumlama tarzına ilk kez insan zihni ile maddi geçekliği aynı denklemde buluşturan felsefenin özgün gelişimi ile sağlanabilmiştir. Günümüzdeki pozitif bilimlerle felsefe olmaksızın hayatı maddi ve manevi tüm yönleriyle kavrayabilmek ve insan doğasını her anlamda karşılayabilmek pek mümkün görünmemektedir. Özünde insanın kendini var etme ve anlam oluşturma tarzı olarak gelişim gösteren felsefe, doğayı ve toplumsal gerçekliği tüm ruhsallığı ile bir bütünlük içinde yorumlayabilmenin yanı sıra yeni ve güçlü anlamlar oluşturma noktasında geçmişte olduğu gibi günümüzde de önemli bir işleve sahiptir. Günümüzde diyalektiğin ana ilkelerinden birini oluşturan evrensel hareket ve değişim ilkesi M.Ö. dönemin büyük filozoflarından Heraklitos tarafından dile getirilmiştir. Bu süreç beklide insanlık tarihinde zihinsel açıdan toplumsal gelişmenin en yoğun yaşandığı süreçtir. Tanrısal korkuların yenilmesiyle birlikte özgür bir düşünce biçimi olarak gelişen felsefi düşünüş başta insan ruhsallığı olmak üzere duygu ve düşünce dünyasında büyük bir devrimi ifade eder. Grek’te daha özgün bir tarzda gelişen ve insanlığa mal olan dönemin büyük felsefik yoğunluğu formel (biçimci) mantığın kurucusu Aristotales’in güçlü sentezciliği ile zirvesini yaşamıştır. Aristo’nun dehası ile kurulan (biçimci mantık dediğimiz) düşünüş biçimi insanlık tarafından binlerce yıl sorgulanma gereği duyulmadan benimsenip sürdürülmeye çalışılmıştır.

Öncesinden daha çok (fiziği de kapsamına alan) felsefe ile beslenen bilimsel düşünce yeni dönemde pozitif bilimlerin gelişmesi ile birlikte ağırlıkla olarak gelişimi ile diğer bilim dalları için de büyük esin kaynağı haline gelen fizik bilimi üzerinden sağlamaya çalışmaktadır. Özü doğadaki hareket ve kuvvetlerin anlaşılmasına yönelik olan bu bilim dalının sağladığı gelişme düzeyi ve açığa çıkardığı güçlü teknolojik yaratımlar toplumsal yaşam üzerindeki etkisi itibariyle tüm doğa ve toplum yorumlarının daha çok bilimsel bir zeminde ele alınıp daha doğru tahlillere

İnsanlığın Belli Başlı Zihinsel Süreçlerini MercekAltına Aldığımızda Doğayı Algılayış Biçimlerinin Bu Zihinsel Süreçlerin Gelişmesinde Belirgin Bir Biçimde Rol Oynadığı Gerçeği Çok Rahat Bir Biçimde

kavuşturulması noktasında onu vazgeçilmez bir referans haline getirmiştir.

Doğa ile yeni tarz ilişkiyi ifade eden bilimsel yöntem ve bu yöntemin mekaniği olan klasik fizik olarak bildiğimiz Newton fiziği Platonca da öngörüldüğü üzere fizikte matematiğin daha belirgin bir biçimde kullanılmasının yanında esas itibariyle Aristo'nun biçimci mantığı temeli üzerinde gelişim göstermiştir. Rene Descartes de bu biçimsel mantık üzerinden klasik mekaniğin felsefesini geliştirmiştir. Özce nedir bu formel mantık? Diye soracak olursak şu örnekler cevap niteliğini taşıyabilirler. Sağduyumuzca da ret edilmeyen ve bize son derece mantıklı gelen günümüzde bile zihinsel olarak aşamayıp yaşamda sıkça uyguladığımız bu mantığı özce şu formüller ile ifadelendirebiliriz. İki artı iki eşittir dört eder, iki ikiye eşittir, ben benim, sen de sen. İnsan insandır, hayvan da hayvan vb. düz biçimler ve sınıflandırmalar ile doğayı tanımlamaya çalışan bu mantığa göre örneğin çevremizdeki bir cisimle ilişkilendiğimizde bizler o cisme hep baştan itibaren ilişkilendiğimiz aynı cisimmiş gibi yaklaşırız. Oysa ilişkide olduğumuz şey zaman ve mekân içerisinde başta sahip olduğu özelliklerin çoğunu yitirmiştir. Ama biz yinede gerek kendimizde gerekse ilişkide olduğumuz şeyden hiçbir değişim olmamış gibi yaklaşırız. Ya da yaşanan değişimi daha çok yüzeyde mekanik tarzda gerçekleşmiş bir değişimmiş gibi algılama durumumuz söz konusu olur. Yani kaba ve daha çok olayın dış geometrisi ile uğraşır, algılarımızı bununla sınırlarız. Oysa gerek diyalektik felsefe yöntemi, gerek ise kuantum felsefesi bunun hiç de böyle olmadığını çok çarpıcı bir biçimde ortaya koymaktalar.

Kuantum fiziği çok çarpıcı ve şaşırtıcı doğa özelliklerine sahip olmakla birlikte bir başka yönüyle de diyalektik yöntemin doğa gerçekliğindeki kuantalar düzeyinde deneysel ispatı olarak da tanımlanabilir**.** Burada diyalektikten kastımız ne diyalektik idealizm ne de diyalektik idealizmin yadsınması üzerinden geliştirilen diyalektik materyalist yaklaşımın kaba yorumudur. Burada evrensel çapta işleyen ve toplumsal gerçekliği de kapsamına alan ruh ve maddenin eşit ve bir bütünlük içerisinde ele alındığı büyük bir ruhsallığa ve sezgiselliğe sahip son derece canlı bir doğa diyalektiğidir. Bu diyalektik yöntem gerek taşıdığı özelikler gerekse dayandığı büyük evrensel ufuk açısından insanlığın algı ve ruhsallığında büyük bir yeniliği ifade eder. **Kuantum felsefesinin kendiside özü itibarı ile sonsuz olasılıklar denizi üzerinde kurulu dişil ve doğacıl bir felsefedir.**

Makro ve mikro düzenler arasındaki farklılık ve benzerliklerin açığa çıkarılmasının yanı sıra büyük ile küçük arasındaki ilişki diyalektiği de daha detaylı bir biçimde bu felsefe ile daha iyi anlaşılmıştır. Makro düzeyde işleyen sistemlerin benzerlerine kuanta dünyasında

da rastlanılmıştır. Her ne kadar bilim dünyasında bu düzenlerin aynı olduğu henüz tam olarak kabul görmemişse de genel bir kanı olarak makro ve mikro düzenlerin (hız, kütle, hacım vb. değişimlerin yanı sıra) bir bütünlük oluşturduğu söylenebilir.

Yaşamın kuantalarında yeterince anlam veremediğimiz, bilince çıkarıp kavramlaştıramadığımız farkına varılsa dahi kaba algılamalar karşısında kimi zaman dile getirmeye cesaret edemediğimiz, kimi zaman ise büyük kütleler karşısında hiçbir şey ifade edemeyeceğini düşünerekten es geçtiğimiz şeylerin önemine ve hayatımızdaki yerine vurgu yapacağız. Doğal bütünlüğümüzdeki bu olayların farkında olmasak da mikro düzeyde var oldukları gibi makro dünyada ve insan yaşamında da değişim ve dönüşüm noktalarında büyük rol oynadıkları ortaya çıkıyor. Bizler yeni paradigma ışığında yeni bir zihinsel ve ahlaki sürece girmeyi tartışırken, yaşam felsefemizi bu kuantalar denizi üzerinden kurmak durumundayız. **Büyük merkezi ve hiyarerşik sistemler karşısında yaşamın bütün alanlarında ki örgütsüz dağınık niceliklerin kom biçiminde örgütlendirilmesi ve bu tarz örgütlenmeler ile yatay kofederal yapılanmalara gitme durumu da temelde kuantum düzelerinin değişim ve dönüşümde oynadıkları rolü anlamak ve bu tarz bir felsefeye inanmakla mümkün olabilir.** Bu aynı zamanda toplumsal değişimde kaba devrimsel bir tarzla değişimi gerçekleştirmeyi değil, daha sağlıklı ve uzun soluklu bir değişim diyalektiğini içermektedir. Burada yıkıma dayalı değil daha çok yaratıma dayalı bir gelişme diyalektiği söz konusudur.

Sezgiselliği, canlılığı, özgürlükçü ve dinamik yapısı bakımından ancak ve ancak kuantalar tarzında yeni ve derinlikli bir felsefik düzeyin yakalanılması durumunda kalıplara sıkıştırılmış yaşam değerleri azad edilebilir, kaba belirlemeler ile katledilen insan doğası açığa çıkarılarak yeniden canlandırılabilir.

Daha da detaylandıracak olursak tekillikler üzerinde kurulmuş bencil yapı ve algılama biçimlerinin gölgesinde kalan (zenginlikler)dünya, ancak ve ancak böyle bir felsefik algıya sahip olmakla açığa çıkarılarak yaşatılabilir. Bu tarz bir felsefik yaklaşım ile sıfır ile bir arasında yitirilen yaşam olasılıkları görülebilir. Böylece yaşam daha demokratik ve bol seçenekli kılınabilir. **Yani görmezden gelinen, hiçe sayılan zor ve hile yoluyla saf dışı edilerek yaşamın dışına itilen, dolayısıyla ötekileştirilen toplumsal çoğunluğun doğasını da görmek böylece hayatı evrensel ve toplumsal doğamızın bütünlüğü içerisinde kavramaya çalışmak yeni felsefik algının en önemli gereklerindendir.**

Yüz binlerce kilometrelik yol, atılabilecek ilk adım ile ilk metreden başlayarak kat edilir. Evrensel oluşmun kendisi de atom altı parçacıklar üzerinden varlık bulmaktadır. Anlam dediğimiz ruh, maneviyat ve paylaşım dediğimiz yaşamın özünü oluşturan bağlar da son derece zarif örgüler ile örülmüş kuantum derinliğindeki işlemeler bütünlüğüdür. Bu işlemeler ve dokular bütünü olarak kendi doğamızı yeterince kavrayamadığımızdan bizler gerek doğayı algılayışımızda gerek ise yaşam felsefemizde büyük ile küçük arasındaki diyalektiği de doğru ve yeterli bir düzeyde dikkate alıp işletemiyoruz. Bu diyalektik yöntem ile hayata bakamayışımız

bizleri gerek doğanın diline gerek ise kendi doğamıza karşı yabancılaştırmaktadır. Kuantalar toplumsal gerçeklikte devlet vb. örgütlenmiş büyük organizasyonların topluma hükmeden ezici güçleri karşısında toplumun büyük bir kısmını oluşturan ama örgütsüz ve dağınık olan toplumsal yığınların temel güç olarak ele alınıp örgütlendirilmesinin önemini kavramamızı öngörür. Esas olarak bize bunun felsefesini öğretir. Daha çok bu yığınların örgütsüzlüğünden yararlanan bu dev yapıların büyük halk kesimlerinin örgütlendirilmesi durumunda gittikçe sınırlandırılıp güçten düşeceği, toplumsal yaşam üzerindeki etkisini yitireceği anlaşılır bir durumdur. Tekil tarzda gelişen bu benmerkezci sistem ve yaşam anlayışlarının aşılmasını da beraberinde getirerek yeni bir toplumsal yaşamın yaratılmasında büyük rol oynayacaktır. Yaşamın kuantaları ile yaşamda farkında olmadığımız, çoğu kez belki de farkında olmak istemediğimiz, bize rağmen gelişen ve yaşama rengini yansıtabilen küçüklüklerin zamanla ulaştıkları o korkunç düzeyi kuantum ve kaos bilimleri bağlamında anlatmaya çalışacağız. Ve burada yaşamda önemsiz detaylar deyip es geçtiğimiz şeylerin hiç de öyle es geçilecek önemsiz şeyler olmadığını göstermeye çalışacağız. Burada amacımız yeterinde algılanamayan kuantum düzeyindeki şeylerin yaşamı esasen ören şeyler olduğu, yaşamın kazanılmasında büyük rol oynadıkları gibi yaşamın kaybedilmesinde de büyük rol oynayabilme özelliğine sahip oldukları gerçeğine vurgu yapmaktır. Kimi nedenlerden kaynaklı dillendiremediğimiz, elle tutamadığımız, kavramlaştıramadığımız önemsemediğimiz, kimi zaman kaba algıların gölgesinde kalan kimi anlarda ise bir insan mimiğinde beliren ama yoğunluklu olarak evrensel bütünlük ile sıkı ve gevşek bağlar ile ilişkide olan ruhsal atmosferimizde yansımasını bulan bu anlaşılmaz şeyler insan doğasında kuanta düzeyinde işleyen kuantum ve kaos düzenleridir. Artık günümüzde tarih, toplum ve doğa yorumları da büyük ölçüde bu düzenler ekseninde yapılmak durumundadır. Yaşamın kuantalarına örnek olması mahiyetiyle kısaca kaos teorisinden bahsetmekte yarar var. Kaos teorisinin özü alışık olduğumuz lineer (düzenli) sistemlerin ötesinde daha çok nonlineer (düzensiz) sistemlere dayalı gelişmesidir. Bu teori daha çok bilim dünyasına bilgisayar ortamında hava durumları tahmini yapılırken çok fazla dikkate alınmayan bazı küçük değerlerin bir çeşit hesaplama ile korkunç büyüklükte sonuçlar doğurduğu gerçeği ile girmiştir. Bilim dünyasında tartışılmaya başlayan bu teori zamanla evrensel yapıda düzensiz ve karmaşık düzenlerin çoklu olduğu gerçeğini daha iyi kavrayarak fiziksel pratik örnekler ile de bunu güçlü destekleyerek günümüzün

Kuantalar; Toplumsal Gerçeklikte Devlet Vb. Örgütlenmiş Büyük Organizasyonların Topluma Hükmeden Ezici Güçleri Karşısında, Toplumun Büyük Bir Kısmını Oluşturan Ama Örgütsüz Ve Dağınık Olan Toplumsal Yığınların Temel Güç Olarak Ele Alınıp Örgütlendirilmesinin Önemini Kavramamızı Öngörür

en çok tartışılan teorisi haline geldi. Nicel birikimlerin nitel patlamalar gerçekleştirmesi durumuna kelebek etkisi dendi. Buna göre niceliklerin yoğunlaşması durumunda bir kelebeğin kanat çırpması büyük bir kasırgaya yol açabilecek etkiye sahip olabiliyordu. Bu durum girdilerde küçük bir değerin çıktılarda dev bir değere ulaştığı gerçeği ile de desteklenebilir.

Karmaşık düzenlerin teorisi olan kaos, evrensel kuvvet ve süreçlerden doğmanın yanında gerek insanın kendi iş doğasında gerek ise toplumsallığın doğasında gözlenebilir en belirgin özelliktir. İnsan belli sosyal, kültürel ve ahlaki düzenler kurmaya çalışırken, belki de en yüksek enerjisini kendi doğasında var olan bu kaotik durumu gidermede harcamaktadır. Ya da tersi. Amacın yaşamı belirgin kılmak ve kendi düzenin yaratmak olması bu gerçeği değiştirmez. Bizler yeni bir yaşam yaratma mücadelesi içerisinde iken mücadelemizi kozmos ile kuantum sınırlarında ulaştığımız anlamsallık düzeyi ile daha fazla güçlendirerek sürdürmeyi hedeflemek durumundayız. Küçük ile büyük, madde ile enerji, ruh ile beden, düzen ile düzensizlik, insan ile doğa arasındaki ikili yapıların oluşumdaki esas rollerinin kavranması yine bu ikili durumu hazırlayan ve besleyen ortamın (bağıntıların) anlaşılması yaşamın ve toplumsal gelişmenin dilini yakalayabilmede hayati önem taşımaktadır. Yaşamı yaratma mücadelesinde olan ve toplumsal gelişmede rol oynamak isteyen ideolojik, felsefik misyonu olan tarihsel hareketlerin toplumsallaşabilme şansları ulaştıkları felsefik derinlik ve ona denk doğru bir tarzda pratikleşebilme düzeyleri ile bağlantılıdır. Düşünce ile eylemin, teori ile pratiğin bütünlüğü toplumsal gelişmenin gerçekleştirilebilmesinde en temel ilkedir. Evrenin sahip olduğu değişim diyalektiğine uygun çok ayrıntılı ve incelikli bir biçimde yaşamı yaratmayı ve üretmeyi esas alan ve bu temelde toplumsal yaşamın yeni ruhunu oluşturan toplumsal hareketler toplumun yaşamında yer edinebilmiş ve yaşamın rengini belirlemede tarihi roller oynayabilmişlerdir. Bu tarihsel gerçeklik üzerinden ele aldığımızda beş bin yıllık kirli bir tarihi geçmişe sahip olan bir sistemin dönüşümünü hedeflemiş olan bizim gibi bir hareketin ideolojik mücadeleyi hangi düzeyde ve hangi tarz, yöntem ile ele alması gerektiği hususu son derece yakıcı hale geliyor. İdeolojik mücadele nedir? Niçin ideolojik mücadele? Bunda amaçlanan nedir? Sorularını doğru yanıtladığımızda ideolojik mücadele nasıl yürütülür, başarıya nasıl gidilebilir? Gibi sorulara da doğru cevaplar verebileceğiz. Burada amaç ideolojik tanımlar yapmak ya da genel anlamda ideolojik sorunlarımızı tartışmak değil. Daha çok konumuza kaynaklık etmesi bakımından yaşamımız ile bağlantılı ortaya çıkan ve önemsediğimiz birkaç temel hususa değinmek olacaktır. İdeolojik mücadelede temel belirlemelerin yanı sıra, detaylar da büyük önem taşırlar. İlkeler ve temel belirlemeler yaşamın ana halkalarını oluştururken, atomlar ile kuantalar söz konusu halkaların içeriğini yani ruhsallığını ifade etmekteler. Başka bir deyişle halkalar isimlendirdiğimiz ilkeler, atom ve atom altı parçacıkları belli bir yörüngede toplayan yaşamın temel doğrularını ifade ederler. Kuantalar sadece halkaları değil, aynı zamanda halkalar arası ilişkideki iletişimi de sağlayan temel güç konumundalar. Gözden kaçırdığımız detaylar ve fazla önem vermediğimiz ayrıntıların güncel yaşamımızda bizlere bazen hayat verdiğini, kimi zamanlarda ise bizden hayatı çaldığına hepimiz tanık

olmuşuzdur. Ama bazı alışkanlıklarımız ve kabalıklar üzerinde kurulu zihinsel yapılarımızdan kaynaklı çoğu kez anlamak bile istemeyiz. Oysa kaos teorisinde olduğu gibi hava ölçümlerinde artan niceliklerin büyük bir fırtınayı gerçekleştirebilecek bir güce dönüşmesi durumu göz önüne alındığında yaşamsal kuantalarda zaman ve mekan içerisinde birbirileriyle buluşup sayılarını katlayarak niteliksel düzeyde güncellik ile gelecek üzerinde çok etkin bir güç durumuna ulaşabilirler. Bazen yaşamımızda gördüğümüz gibi ideolojik ilkeler doğru temsil edilmediğinden kaba ve içeriksiz bir tarzda ortama dayatıldığında yaşamın rengi büyük ölçüde açık ve gizli bir biçimde ortam bulmaya çalışan farklı ideolojik anlayışlara hizmet eden yanlış ve yetersizliklerimiz tarafından belirleniyor. Bu ve buna benzer yaklaşım ve uygulamalar ile kendi ideolojik doğrularımızı tekrar tekrar dillendirmemize rağmen yaşamdaki yanlışların veya küçük dediğimiz şeylerin yaşamımızda etkin hale gelmesini önleyemiyoruz. Olumlu veya olumsuz gelişme bakımından bu yaklaşım geçerliliğini korumaktadır. Her ne kadar genel anlamıyla temel ilkeler ışığında ideolojik özümsemeyi yaşadığımızı düşünüyor olsak da ideolojik gerçekliğimizi kendi özgünlüğümüze somut bir biçimde kendi kişiliğimize tüm ayrıntılarıyla indirgemeye çalıştığımızda ideolojik gerçekliğimiz ile kendi benliğimiz arasında çelişkilerin git gide çoğalacağı görülecektir. İdeolojik gerçeklik ile asıl çelişki veya uyum durumumuz bu ayrıntı dediğimiz şeylerin sınırında daha çarpıcı bir biçimde açığa çıkacaktır. Mücadele ve yaşam gerçekliğimizden de bildiğimiz detayları kapsayan ruhsal dediğimiz bu ilişkiye kuanta düzeyende ilişki de denilebilir. Aslında ruhsallık, maneviyat, yaşam denilen şey de bu ilişki düzeyinde saklı olandır. Bu derinlikte olmayan ilişki ve ideolojik algılamalar yüzeysel ilişki biçimleri ve algılamalardır.

Mücadele Ve Yaşam Gerçekliğimizden De Bildiğimiz Detayları Kapsayan Ruhsal Dediğimiz İlişkiye Kuanta Düzeyinde İlişki De Denilebilir. Aslında Ruhsallık, Maneviyat Yaşam Denilen Şey De Bu İlişki Düzeyinde Saklı Olandır

Hayatı daha yetkin bir biçimde algılama ve benliğimizi daha doğru bir biçimde oluşturma noktasında kuantaların kuantumik bakışın önemi her geçen gün daha iyi anlaşılmaktadır. Son derece mütevazı dolayısıyla küçük olandan başlayarak yaşamın yaratımını ön gören bu yeni felsefik yaklaşım merkeziyetçiliği aşan ve özgür tercihi içeren son derece canlı dengeli, bir birini besleyerek tamamlayan dişil ve doğacıl özelliklere dayalı yeni bir yaşam felsefesidir.

A. ÖCALAN SOSYAL BİLİMLER AKADEMİSİ

YENİ BİR 1 EYLÜL'E GİRERKEN

ZİLAR STERK

Eylül ayının tarihsel anlamı barış ayı olmasıdır. Beş bin yıllık egemenliğini sürdüren savaş ve şiddet tarihine karşı direnen barış ayıdır. İnsanlık tarihi yaklaşık beş bin yıldır; savaşların, baskıların, imha ve inkârların, katliamların, bastırılmışlıkların, ezilmişliklerin tarihini yaşamaktadır. Bu tarih aynı zamanda sürekli acı çekenlerin, ağlayanların hasret çekenlerin direniş tarihidir de. İşte eylül ayı, bu savaş ve şiddete karşı sürekli barışı ve demokrasiyi haykıranların ayıdır. Binlerce, milyonlarca insanın uğruna kendini feda ettiği barışların haykırıldığı aydır, eylül ayı.

Beş bin yıl önce insanlığın yaşadığı barış ve huzur ortamı ya da günümüz egemenlikli dünyasında artık bir hayal olarak tanımlanan cennet ortamı yok sayılmaktadır. Oysa bu cennetin, bu barış ve huzur dolu toplumsal düzenin özlemini dillendirir eylül ayı ve eylülde gelişen barış haykırışları. Ancak erkek egemenlikli devlet ve iktidar yapılanmaları bu haykırışları, bu barış çığlıklarını her seferinde yok saymaktadır. 1 Eylül dünya barış günü bu anlamda insanlığın eski barışına olan özlemin haykırışının simgesi durumundadır. İkinci dünya savaşı sırasında ilk atom bombasının Hiroşima'da denenmesi sonucunda binlerce insan katledilmişti. O güne kadar geliştirilen katliamların durdurulması ve Hiroşima'nın tekrarlanmaması amacıyla 1 Eylül dünya barış günü olarak hemen hemen tüm dünyada kabul edilmiştir. Ancak 1 Eylülün bu biçimde halklar lehine barışı simgeleyen bir güne, bir aya dönüşmesi, egemen devlet ve iktidarların işine pek gelmemiştir. Çünkü ikinci dünya savaşından sonra da savaşlar durmadı. Büyük savaşlardan tutalım da devletlerin halklar üzerinde uygulamaya devam ettiği baskı ve şiddete kadar, kapitalizmin kışkırttığı rekabet ve hâkimiyet savaşları kendisini hep sürdürdü. Şimdi içinde bulunduğumuz yüzyılı Önderliğimiz, demokrasi ve barışın gelişeceği bir yüzyıl olarak tanımladı. Bu analiz, çağı yorumlayan birçok entelektüel, aydın ve yazar çevreleri tarafından da yapılmaktadır. İçinde bulunduğumuz yüzyılın evrildiği bilimsel, tekniksel ve ekonomik yapılanma, barış ve demokrasinin gelişmesine elverişli bir ortam sunmaktadır. Ancak toplumlar üzerinde egemenliğini hala koruyan devlet ve iktidar yapılarında köklü bir değişim ve dönüşüm yaşanmadığından dolayı bu elverişli ortamların köklü bir dünya barışını sağlaması da henüz mümkün olmamıştır. Çünkü ulus devlet yapıları hala kendi aralarındaki hâkimiyet kavgalarını sürdürmektedir. Bazen bir parça toprak için, bazen bir pazar için, bazen kişisel ya da grupsal, ekonomik çıkarlar için bütün

BÜTÜN SAVAŞLARIN EN TEMEL GEREKÇESİ "KUTSAL DEVLET" ANLAYIŞININ KORUNMASI OLMAKTADIR. ÇÜNKÜ DEVLETLERİN VE HÂKİM İKTİDARLARIN SONA ERMESİ DEMEK BU ERKLERİ SÜREKLİ ELİNDE TUTAN EGEMEN GRUPLARIN, SINIFLARIN YA DA ŞAHSİYETLERİN BUNUN ÜZERİNDEN ÖRDÜKLERİ YAŞAMIN SONU OLMASI DEMEKTİR

dünyayı kasıp kavuran savaşlara sürüklemektedirler. Bir devletin siyasi sınırlarının korunması, ya da bir pazarın elde tutulması veya her hangi bir konuda hâkimiyetini korumak için binlerce milyonlarca insanın imhası veya katli vacip görülebiliyor. Bütün savaşların en temel gerekçesi "kutsal devlet" anlayışının korunması olmaktadır. Çünkü devletlerin ve hâkim iktidarların sona ermesi demek bu erkleri sürekli elinde tutan egemen grupların, sınıfların ya da şahsiyetlerin bunun üzerinden ördükleri yaşamın sonu olması demektir**.** Devlet ve iktidar gücünü elinde bulundurmak demek, aslında çağın bilimsel, teknik ve ekonomik olanaklarını da elinde bulundurmak demektir. Bir başka deyişle cennettin anahtarlarını elinde bulundurmak demektir. Kendi cennetini kaybetmek ise onlara ölüm gibi gelmektedir. Buna o kadar yatılmış ki; günümüz devlet düzenine entegre olmuş insanlar, her gün TV'den görüntülenen oluk oluk kanı, cesetlerle dolu sokak görüntülerini, ağlaşan bağrışan çaresiz çocuk ve kadın görüntülerini koltuğuna kurularak izlerken, adeta zevk aldığı bir filmi izler gibi kendi sıcak evinde rahatlıkla çayını yudumlayabiliyor. Gülüp eğlenebiliyor. Ölme ve öldürme felsefesi, kanlı yaşam felsefesi insan yaşamına ve düşünüş biçimine o kadar hâkim olmuş ki, sıradan insanlar bile tarihte görülmemiş bir düzeyde duyarsızlaşma yaşaya bilmektedir. İnsanlığın temel değer yargılarından olan vicdan ve ahlak ölçüleri bu denli sınırsızca aşınmış bulunuyor. İkinci dünya savaşından sonra savaşların bittiği gibi bir yanılgı yaratılmaya çalışılmışsa da, günümüzdeki Irak ve Lübnan'ın durumu yine Kürdistan'da yaşanan durum, aslında aynı felsefenin hala kendisini çok güçlü bir biçimde sürdürmeye devam ettiğini her gün bize yeniden yeniden göstermektedir. Büyük Ortadoğu projesi ile Ortadoğu coğrafyasına sözde demokrasi ve barış getireceğini söyleyen emperyal güçlerin öldürdüğü insan sayısının ve döktükleri kanın haddi hesabı yoktur. Otuz yılı aşkındır Kürdistan'da yürütülen halk özgürlük mücadelesi; dünyanın bu analitik, egemen siyaset felsefesi arasından, bu gün yeni bir aşamaya girmiştir. Gelinen aşamada çok yoğun ve özellikle karma-şıklaştırılan geliş-meler oldukça hızlı ilerlemektedir. Tüm bu hızlı, belirsiz ve karmaşık gibi gö-rünen gelişmeler esasta ABD'nin "büyük Ortadoğu projesi " ekseninde yürümektedir. Bu karmaşıklığın ar-dından gelişecek yeni siyasi, sosyal ve kültürel sınırlar, Ortadoğu coğra-fyasının yeni ka-derini belirleyecek niteliktedir. En son Lübnan'a dönük geliştirilen saldırı ve kuşatma bu temelde geliştirilmiştir. Lübnan'a karşı geliştirilen bu saldırı ile bölgede güç konumunu korumaya çalışan devletlerin zayıflatılması hedeflenmiştir. Büyük Ortadoğu projesi kapsamında ABD, İran ve Suriye ile ilk savaşını bir bakıma Lübnan'da vermektedir. ABD, Türkiye'yi de bu projesi doğrultusunda yanına almak istemektedir. Türkiye' den Lübnan'a askeri güç göndermesi bu temelde istenmektedir. Görünen o ki, Türkiye de bunun karşılığında Kürt halk iradesinin temsili konumuna gelmiş olan PKK'nin imhasını talep etmektedir. Sürüp giden pazarlıklar bu temelde gelişmektedir.

Kürt hal-kının otuz yıldır kendi siyasal ira-desi olarak tanı-mladığı PKKnin imhası demek, Kürt halkının im-hası demektir. **Kürt halkının nevroz meydanlarında siyasi iradesi olarak beyan ettiği demokratik Konfederalizm Önderinin tecrit ve esaret koşulla-rında tutuluyor olması, esasta bu halkın tecridi**

ve esaretidir. Son dönemlerde PKK'-nin imhası temelinde geliştirilen operasyonlar her zamankinden daha fazla yoğunlaş-tırılmış ve bu temelde Türkiye İran ve Suriye arasında tam bir imha ittifakı oluşturulmuştur. Türk devlet güçlerinin İran ile beraber yürüttüğü sınır operasyonları, yine Türk devletinin Güney Kürdistan'a girmeyi dayatması ve yer yer girmeye başlaması bu temeldedir. Operasyonlara paralel olarak Kürt halkına uygulanan bir diğer yaptırım ise Önderliğimize tecrit içinde tecridin uygulanıyor olmasıdır. Kürt halkının en büyük hassasiyeti ve onuruyla oynanmak istenmektedir. Son dönemlerde soruna karşı duyarlılık gösteren bazı çevrelerin çeşitli söylem ve planlar ortaya koyma durumları gelişebilmektedir. Bu arayışların sonuç alıcılık düzeyini Önderliğimize gösterilecek yaklaşım belirleyecektir. Kürt halk iradesi bu gün demokratik Konfederalizm çatısı altında kendisini örgütlemektedir. Ve Kürt halkı demokratik konfederalizmin Önderi olarak Önderimizi kabul etmiştir. Dolayısıyla Ön-derliğimiz, soru-nun çözümü açı-sından esas mu-hataptır. Bu ko-nuda Önderliğimizin üzerindeki tecrit içinde tecrit uy-gulaması kalk-madıkça, görüş-meler düzenli olmadıkça ve çözüm konusunda Önderliğimiz muhatap alınmadıkça, sorunun çözüm arayışları köklü bir sonucu vermeyecektir. Bu konuda gerek düşünsel gerek duygusal boyutta her zamankinden daha net bir pozisyondayız. Bu netliğimizi yansıtma ve çözüme dönük taleplerimizi kamuoyunda yeniden güncelleştirme amacıyla KKK'nin yayınladığı demokratik barış deklerasyonuna gelen çeşitli tepkiler olmaktadır. Önemli bir kesim bu deklerasyon çerçevesindeki taleplerimizi olumlayan çeşitli açıklamalarda bulundu. Ancak unutmamalıyız ki, bu savaş ve şiddet ortamı her zaman halklara, aydınlara, demokratik çevrelere rağmen sürdürülmüştür. Tarihte hiçbir savaş halkların savaşı olmamıştır. Savaş, karakteri gereği bir toplumun egemen sınıflarına ve iktidarlarına aittir. Bu savaş ne Türk ne de Kürt halkının sahibi olduğu bir savaş değildir. Tersine Türk ve Kürt halkının yüzyıllara dayanan barış ve kardeşlik kültürünün yeniden yaşam bulması temelinde geliştirilen meşru bir mücadele ve direniştir. Savaş ve şiddet cephesini oluşturan devletlerin siyasi sınırları içerisinde yaşayan kardeş halklarımızın kardeşlik kültürüne rağmen, topyekun savaş ittifakı, devlet erkleri tarafından büyük bir ısrarla tüm demokratik barış girişimlerimize rağmen sürmektedir. Oluşturulan bu savaş ve şiddet ittifakı karşısında halklarımızın tarihindeki kardeşlik ve konfederal kültürüne sahip çıkıp demoratik çözüm yönünde tavır belirlemesi ve tavrını demokratik eylemsellikler çerçevesinde ortaya koyması çözümün karşılıklı gündemleştirildiği böyle bir süreçte büyük önem taşımaktadır. Bu mücadele içerisinden veya dışından çeşitli biçimlerde bedel ödemiş herkesin, en temel görevi bu siyasal ve iradesel tavrı örgütleme görevine soyunması gerekmektedir.

Bu savaş ve şiddet ortamı karşısında en çok da anaların yüreği kan ağlamaktadır. Anaların biricik yavrularının canı ve kanı üzerine kurulacak bir demokrasinin ve barışın buna denk bir onura sahip olması gerekir. Son süreçte bizlere yapılan bazı çağrıların, çözümden ziyade teslim almaya dönük yönleri de vardır. Yapılan bu çağrıların özgürlük taleplerimizi karşılayacak bir kıvama gelmesi ise hala zaman istemektedir. Çözümün gündemleşmesiyle beraber öyle

çözüm hemen gelişmeyecektir. Çözüm süreçlerinin de büyük bedelleri vardır. Egemen devletlerin mücadelemize dönük yürüttükleri güncel siyaset, hala zayıflatarak teslim almaya dönüktür. Bir anlamda kendi çözümlerini dayatmaktadırlar. Bunun karşısında esas alacağımız çözüm, Önderliğimizin önümüze koyduğu üç aşamalı çözüm planıdır. Ancak böyle onurlu bir çözüm, yüreği evlat acısıyla dolmuş anaların acısını bir nebze de olsa dindirebilecektir. Analarımızın otuz yıldır yaşadığı acıları dindirmek, bizler açısından onursal bir duruşu gerektirmektedir. Çünkü bölgede ve Kürdistan'da sürmekte olan savaş ve şiddetin faturası en çok da kadınlara ve analara çıkmaktadır. Savaş ve şiddet sürdükçe; hangi halktan, hangi ırktan, hangi sınıftan, hangi dinden olursa olsun ölenler, anaların biricik evlatları oluyor. Bu acıyı çeken en çok anaların yüreği oluyor. Ana yüreği; ne ulusal, ne siyasal, ne sosyal, ne de kültürel sınırları tanımayan kutsal bir karakter taşımaktadır. Ortadoğu'da ve özellikle de Kürdistan'da ana yüreğinin artık savaş ve şiddete karşı tahammülü kalmamıştır. Kürdistanlı ve Türkiyeli her ana en az bir evladını bedel vermiştir, vermeyenler de savaş ve operasyonlar durmadıkça ve onurlu bir çözüm gelişmedikçe, bundan sonra da verecektir. **Otuz yıldır analarımız da bizlerle beraber belki de bizlerden daha fazla sabır ve duygu mücadelesi yürüttüler. Analarımıza layık onursal bir çözümün gelişmesi ise her birimizin süreç karşısında yükselteceği ideolojik, siyasal ve örgütsel mücadeleye bağlı kalmaktadır.** Bu duygu ve düşünce yoğunluğu içerisinde yükselteceğimiz iddia ve kararlılık düzeyimiz, özgürlük çizgisi karşısındaki duruşumuz, sürecin akışını ve bizler açısından başarı düzeyini belirleyecektir.

ORTADOĞU DEMOKRATİKLEŞMESİ KÜRT ÖZGÜRLEŞMESİYLE GERÇEKLEŞECEKTİR–1

Dünya'nın hiçbir bölgesine benzemeyen Ortadoğu'nun sorunlarının çözümünü tarihsel-toplumsal gerçekliğinden kopuk olarak ele alamayız. Doğanın ve toplumsal yaşamın diyalektiği buna aykırıdır. Ortadoğu gibi etnik, kültürel, inançsal vb. farklılıkların yoğun olduğu bir bölgede doğru teşhis ve çözüm yöntemleri tarihsellik ve güncellik bağının yeterli düzeyde kurulabilmesiyle gerçekleşebilir. Bölge ve uluslar arası devletlerin bu bakış açısından uzak ve çıkarlarına dayalı çözüm anla-yışlarının sorunları daha da derin-leştirdiği, karmaşıklaştırdığı ya-şanmış ve yaşanmakta olan tarihsel ve güncel süreçten açığa çıkmaktadır. Orta-doğu sorunsallığının açığa çıkardığı ça-tışmalı, savaşlı ortamların daha fazla ağır-laşmadan, yayılma-dan barışçıl, demokratik çözümünü sağlama mücadelesi halkların birlik be beraberlikleri açısından önem taşımaktadır. Dolayısıyla tarih ve güncellik bağının güçlü kurularak sorunların çözüm gücünü halkların eşitlik ve özgürlük değerlerine, komümal demokratik mücadeleye dayandırmak ve buradan güç almak önemli olmaktadır. Komünal demokratik değerlerden alınacak güçle zihniyet alanında yenilenme, bunun felsefik-ideolojik doğrultusuna dayalı pratikleşmeaçığa çıkarılarak, halklara mal edilecek bir mücadele gerçekliği yaratılabilir. Ortadoğu kaosundan halklar adına ancak böyle bir müca-dele felsefesiyle çıkış yapılabilir. Bir Ortadoğu halkı ve ülkesi olan Kürt ve Kürdistan ger-çekliği bu an-lamda önemli bir potansiyel güç durumu-ndadır. Bölge-sel ve uluslar arası çıkarlara dayalı olarak "böl-yönet" po-litikalarıyla dört parçaya bölün-müş Kürt-Kür-distan olgusu tarihsel-toplumsal ve güncel gerçekliği ile bölgenin demokratikleşmesinde katalizör rolü oynayacak güçtedir. Kürt özgürleşmesinin Ortadoğu demokratikleşmesindeki rolünü anlama ve kavrama açısından öncelikle Kürt olgusunun doğru bir tanımlanmaya ihtiyacı vardır. Doğru tanımlanmayan her hangi bir olgunun kendi adında var olabilmesi, kendini süreklileştirebilmesi mümkün değildir. Bu olgu Kürt olgusu olunca tanımlanmaya, kendisin tanımaya daha fazla ihtiyaç hissettirmektedir. Devletçi toplum sistemlerinin kendi çıkarlarına dayalı olarak oluşturmuş oldukları ideolojik yapılanmaların ve buna dayalı tarih yazımlarının gerçeği yansıtmadığı, yalan ve aldatmalara dayalı olduğunu açığa çıkarmak, halkların eşitlik-özgürlük mücadeleleri açısından önem taşımaktadır. Özünde ideolojik mücadeleye dayalı olarak halklar üzerinde sömürü ve baskı sistemini geliştiren ve kurumsallaştıran savaşçı iktidar güçlerine karşı en etkili mücadelenin de halkların komünal demokratik değerlere dayalı tarih ve toplum gerçerğinğ doğru ele alarak emek ve özgürlük tarihine mal etmek olduğu açıktır. Halklar tarihlerinden, köklerinden koparıldığı, başkalaşıma uğratıldığı, yabancılaştırıldığı ölçüde tarihin sayfalarında kaybolmuş, kendine güvensiz ve sömürüye açık hale getirmiştir. Köklerini tarihin derinliklerinden alan, stratejik coğrafi bir bölgede, yoğun nüfusa rağmen 20. yüzyıl dünya gerçeğinde varlığının

kabul edilmediği, unutturulmuş bir halk ve ülke durumuna indirgenmiş olmak Kürt-Kürdistan olgusunun tanımlanması açısından olduğu kadar bu olgu karşısında savaşçı iktidar güçlerinin gerçeğinin daha iyi tanınması açısından da önem taşımaktadır. Çünkü Kürt-Kürdistan olgusu herkesimin kendisini görebileceği bir boy aynası durumundadır. Bugün Kürtlerin kendisinin bile anlamakta zorlandığı tarih içindeki yerini, rolünün ve öneminin bilincine varması ve buna dayalı kendi kökleri üzerinde yeşererek kendini oluşturması var oluş gerçekliği açısından gerekli olmaktadır. Devletçi toplumlara dayalı yaratılan ideolojik yanıltmaların açığa çıkardığı iktidarlara dayalı şiddet olguları ve bunlarla bağlantılı gelişen fiziki katliamlar, Kürt olgusu üzerinde egemenlik kuran her devletin değişik biçimlerde kendisinden sayan yaklaşımları ve gerçekleştirilen asimilasyon politikalarıyla kendi geçeğine yabancılaştırılmış Kürt olgusunun tarihiyle buluşması ve anlama çabası büyük önem taşımaktadır. Otuz yılı aşkın bir süredir yürütülen özgürlük mücadelesiyle bunlar her ne kadar aşılmaya doğru bir süreci yaşasa da tarihsel-toplumsal gerçekliği bilince çıkarılarak, anlam ve yaşam değeri kazanılarak aşıldığını söylemek zordur. Kürt bireyinde ruhta, duyguda, düşüncede, davranışta kültürel olarak yaratılan tahribatların küçümsenmeyecek boyutta olduğunu görerek bunun aşılmasının sağlıklı yolunun duygusal yaklaşımdan da öteye, bilimsel gerçeklikle bağının kurularak tarihiyle buluşmasından geçeceği açıktır. Böyle bir yaklaşım geliştirilebildiği oranda tutarlı ve sürekli bir var oluş gerçekliği oluşabilir. Kürt halkının, insanlığın gerçekleştirdiği en büyük yaratım olan toplumsallaşmadaki rolünü görmesi ve bunun bilincine dayalı yaşam felsefesine ulaşması var oluş bütünlüğü açısından gereklidir. Arkeoloji, etimoloji ve etnoloji alanında açığa çıkan bilimsel gelişmeler Kürdistan coğrafyası ve yaşanan tarihsel süreç açısından önemli veriler sunmaktadır. Çağın açığa çıkardığı bilimsel bulgulara dayalı olarak Kürt olgusunu doğru ve yeterli tanımlamaya çalışarak sorunun çözümüne yönelinmesi sadece Ortadoğu sorunlarının çözümü açısından değil, insanlık sorunlarının çözümü açısından da önemli bir ihtiyaç olmaktadır.

Kürt ve Kürdistan olgusunun tanımlanması açısından Neolotik çağ önemli bir yere sahiptir. Bu önemi Önder APO AİHM Savunmalarında şöyle vurguluyor: “Kürt tarihinin düğümü neolotik toplumdadır. Kavram olarak neoltik toplumun çözümlenmesi ve bu çağda Kürtlerin prototiplerinin belirlenmesi, tarihin aydınlatılmasında kilit rol oynayacaktır. Dikkatli bir gözlemci bugün bile Kürtlerin yoğun bir biçimde neolotik toplum özelliklerini yaşadıklarını tespit etmekte güçlük çekmeyecektir.”

KÜRT OLGUSU MAYALANDIĞI VE OLUŞTUĞU BU DÖNEMİN TOPLUMSAL HAFIZASINI EN DERİNLİKLİ OLARAK YAŞAYIP, ÖĞRENİP, İÇSELLEŞTİREREK HÜCRELERİNE KADAR İŞLEMİŞTİR.

Kürt halk gerçekliği Ortadoğu halkları içerisinde oluşum tarzı olarak özgünlüğe sahiptir. Bu özgünlüğü doğal toplumun neolotik döneminin (M.Ö 11000-4000) açığa çıkardığı değerlerin üretim-yaratım gücü olmasıyla bağlantılıdır.

Topluluk halinden çıkılarak toplumsallaşmanın yaşandığı bu süreci anlama çabası gösterilmeden Kürt olgusu ne tarihsel olarak ne de güncelde anlaşılabilir. Çünkü hiçbir halk Kürtlerin anaları-ataları diyebileceğimiz proto-Kürtler kadar bu süreci uzun ve derinlikli yaşamamıştır. Birey için kullanılan "yedisinde ne ise yetmişinde de odur" sözü Kürt halkını tanımlama açısından neolotik çağda yaşadıkları ne ise, günümüzde savaşçı iktidar güçlerinin tüm tahribatlarına rağmen toplumsal dokuda, hafızada taşıdıklarıyla, yaşadıklarıyla aslında neolotik toplumun yaşam anlayışından, felsefesinden kopulmadığı güncelde yaşanan gerçekliğinden de önemli ölçüde açığa çıkmaktadır. Gücünü bu kaynaktan alan ve bu kaynağa dayalı kendisinin oluşturduğu bu süreç tüm yaşam evrelerinde belirleyici roldedir. Doğayla iç içe sezgileri ve duygularıyla, emekle üreterek, ilmik- ilmik dokuyarak kendini var ettiği bu süreç insana ve yaratımlarına ruh ve can kattığı süreçtir. Bedensel ve düşünsel emeği ile var etmenin ve var olmanın açığa çıkardığı köklü yaşam anlayışı derinlikli olarak işleme gücünü doğurmuştur. Yukarı Mezopotamya'nın Toros-Zağros dağ sisteminin eteklerinde başlayarak ova ve vadilerinde bu toplum değerlerinin yaratım süreci gelişmiştir. Verimli Hilal olarak da adlandırılan bu bölge coğrafya olarak uygun beslenme alanlarına sahip olma, iklimin elverişliliğiyle dört mevsimin yaşandığı bir bölge olması ve dağların görkemliliğiyle korunaklı bir alan oluşturması yerleşim yeri olmasına yol açmıştır. Fırat, Dicle ve Zap nehirleri, beslendiği kollarla bölgeye yaşam veren şefkatli bir ana rolünü oynayan kaynaklar olmaktadır. Bu nehirlerin yakın çevrelerinde ovalarda ve vadilerde gelişen üretim ve yaratım gerçekliği Yukarı Mezopotamya kültürleşmesini doğuracaktır. Dünya'nın değişik bölgelerinde zaman ve mekan olarak farklılıklar gösteren bu kültürleşme, en derinlikli ve uzun süreli olarak bugün Kürtlerin yaşadıkları Kürdistan coğrafyasında yaşanmıştır. Bu kültürleşmeyi yaratanların Kürtlerin anaları-ataları oldukları, bölgenin yerli halkları olarak süre geldikleri anlaşılmaktadır. Proto Kürtler diyebileceğimiz bu dönem insanları yerleşmiş oldukları bölgenin coğrafik koşullarının, etnik çeşitliliklerin etkisi ile kendi kültürleşmesini oluşturarak var oluşunu sağlarken coğrafya olarak geliş alanı olma özelliği taşımasıyla bir nehrin kolları gibi kültür taşıma rolünü oynayarak insanlık değerlerini yaratımında "analık" rolü oynayacaktır.

Neolotik kültürün binlerce yıl süren üretim-yaratım süreci kadın ana eksenli gelişen bir süreçtir. Tanrıça kültü eksenine kadının her alanda kendini hissettirdiği dönemdir. Kadının doğası gereği, doğayla olan bütünselliği daha güçlü olması, doğanın kendisi gibi üretken, doğurgan, besleyici, koruyucu, dayanışmacı olan gerçekliğinin kadının sezgi ve duygularıyla zekasında işleyerek açığa çıkma sürecidir. Neolotik dönemin yaşam felsefesinin anlaşılması açısından kadın -ana rolünün önemini iyi bilince çıkarmamız gerekmektedir. Çünkü Kürt olgusu mayalandığı ve oluştuğu bu dönemin toplumsal hafızasını en derinlikli olarak yaşayıp, öğrenip, içselleştirerek hücrelerine kadar işlemiştir. Devletçi toplumun tarihi ters yüz ederek kadını silikleştirdiği güncel gerçeklikte kadının Kürtlerde –özellikle Ezidi ve Alevilerde- halen etkin olması bu dönemin üretim-yaratım gücü olarak Kürt analarının tarih yaratımındaki rolleriyle

bağlantılıdır. Yukarı Mezopotamya kültürleşmesi olarak tanrıçalığı Ninhursag, Star ve Sterk gibi kavramlarla ifadelendirilmiştir. "Ya star" kavramı günümüzde bile Kürt bölgelerinde kullanılmaktadır. Yine tanrıça heykelcikleri kadına verilen önemi gösterirken, aynı zamanda toplumsallaşmadaki rolü ile kutsanmasını doğurmuştur. Kendini doğanın dışında düşünemeyen insanın, yaratımlarıyla doğaya ters düşmeyen kadının, kutsandığı kadar, doğanın da kutsandığı, yaşamın "ana kaynağı" olarak görülmesine yol açmıştır.

Toplumsallaşmanın gelişmesiyle beraber oluşan insanlığın zihniyet yapısı da neolotik toplumun yaşam tarzına göre şekillenmiştir. Kadın eksenli doğayla iç içe gelişen yaşam gerçeği içinde zihniyet ve ruh dünyası oluşarak ilk düşünce kalıpları açığa çıkmıştır. Kendini toplumda gören insanın üretim ve yaratımları da toplumun varlığını koruma ve sürdürmeye yöneliktir. Buna dayalı oluşan duygu-düşünce dünyası da toplumsallaşmayı kutsayan bir zihniyet örgüsüne yol açmıştır. Doğayla ilişki içinde kendine yer açan insanın inanmaya dayalı olarak gelişen düşünsel gelişim sürecidir. Animizm, fetişizm, totemizm, büyücülük gibi inanış biçimleri gelişmiştir. Bunlar doğayı kendi üretim ve yaratım gerçeğiyle harmanlayarak açığa çıkardığı önemli düşün-sel yara-tımlardır. Olu-şan düşünce yapısı ve ge-lişen inançlar, ibadetler, tö-renler insan-doğa bütün-selliğini ifade eden bir uyum içindedir. İn-sanlığın ken-dini var etme biçimleri olarak toplumsallaşmaya dayalı mitolojik ve dinsel düşünce yaratımları ideolojik üst yapı olarak bu dönem var oluşunda açığa çıktı. Bu zihniyet yapılanmalarıyla bağlantılı olarak toplumun ideolojik, moral, gelenek-görenek ve ahlaki değerleri şekillendi. Sezgisi, duygusu, düşüncesi, ruhu bu değerlere göre şekillendi. Bu değerler insanlığın kendisi kadar köklü değerler olarak var oldu, gelişti. Toplumun hafızasına –eşitlik, özgürlük, tamamlayıcılık, paylaşım vb.- işleyen değerler oldular. İnsanlık tarihini ideolojik yapılanmasını oluşturan Kürt ana ve atalarının binlerce yıllık emek-leriyle toplumsal var oluşu sağlayan değerlerin yaratıcı gü-cü olması, bunun zihniyet gerçek-leşmesinin derinlikli yaşama Kürt oluşum tarzında ve yapı-lanmasında etkili olmaktadır. Kürt'ü anlama bu gerçeklikleri anlama ve anlam verme çabasıyla gerçekleşebilir.

Neolotik çağ toğlumun köy yaşamıyla bağlantılı olarak gelişen komünal sistemiyle kendini açığa vurur. Köy yaşamının komünalliği toplumun her alanında kendini hissettirir. Bu anlamda ilk köy oluşumları komünal yaşama dayalı değerler olarak açığa çıkmıştır. Klan, kabile ve aşiret biçiminde toplumsal formlara kavuşan bu dönem köy yaşamı, yerleşik yaşamı oluştururken, yer tutma, yurt edinme kültürünü de açığa çıkarmıştır. Yerleşilen toprağa bağlılık, kendisini besleyen doğayı kutsama önemli bir sosyo-kültür olarak açığa çıkmaktadır. Kadın öncülüğünde gelişen bu kültürleşme "ana, toprak, vatan" bütünselliğini doğurmuştur. Doğayla mücadele içinde, doğadan beslenerek yaratılan ruhsal bütünlük toprakta işlenerek tarım, bahçe kültürünün geliş-mesini sağlamıştır. Toprakla girilen ilişki yeni bir yaşam düzenini oluştururken yaşa-nılan yere anlam yükleme kültürünü sağlamıştır. İn-sanlık ilk toplum-sallaşmasını verim-li hilal denilen böl-gede yer tutarak, kerpiçten ev yap-arak köy biçi-mindeki yapılanmaları açığa çıkararak var etmiştir. Komümal yaşama dayalı oluşan ideolojik, moral, etik değerleri köy-köylü

yaşamı içerisinde kendisini gerçekleştirmiştir. Bu dönemin toplumsal var oluşunu toplum bilincinde açığa çıkardığı örgütlenme biçimlerini köy-köylü olma gerçeği içinde ilk elden ve en derinlikli yaşayan Kürtlerin anaları ve atalarıdır. Bu değerleri hem yaşama hem oluşturma sıkı sıkıya bağlı olmayı da doğurmuştur. Bu anlamda Kürtlük aslında köyle-köylülükle özdeşleşmiş bir gerçekliktir. Köylü olma –köye yerleşme, köy yaşamını ve değerlerini benimseme-Kürtlüğü ifade eden olgular oluyor. Bugün dahi Kürdistan'da bu oluşuma dayalı köy yerleşim yerleri çoğunlukta olurken, bu dönemin açığa çıkardığı toplumsal formların etkisi varlığını korumaktadır. Kent-şehir uygarlık merkezleri olarak Kürt'e yabancı bir olgu ve kavramdır. Halen de kentle bütünleşememe gerçeği uygarlık değerlerini benimsememe, kabullenememe gerçeğiyle bağlantılıdır. Bunun yarattığı sosyo-kültürel sonuçları günümüz Kürt insanında değişik biçimlerde gözlemlemek mümkündür. Bu anlamda köylülük –günümüzde geriye düşen ideolojik formasyon ve yaşam tarzı olarak değil- ilk yaratım zaman ve mekansallığı içerisinde Kürt oluşum tarzını ifade eden önemli bir değer yaratımı olmaktadır. Devletçi toplumun özellikle kapitalizmde açığa çıkan dizginsiz gelişen toplumsal sistemleri karşısında Kürtlerde köy yaşamının halen etkin olarak varlığını sürdürmesi de bu dönemin ideolojik, moral ve etik değerleriyle bağlantılıdır.

Neolotik dönem insanının toplumsal şekillenmesinde etkili olan üretim tarzı toplumun komümal yaşamıyla bağlantılı olarak gelişen tarım ve hayvancılık kültürüdür. Kürdistan coğrafyasının tarım ve hayvancılığa elverişliliği bu dönem insanının temel üretim tarzını oluşturmaktadır. Aryen halkı olarak toprağı işleyen halk olma özelliği, doğayla daha yakın ilişkilenmeyi doğururken, tarımsal üretime bağlı olarak doğa olaylarının daha iyi tanımayı da beraberinde getirmiştir. Doğayı tanıdıkça tarımsal üretimi daha verimli kılmaya, dönemine göre gerekli tedbirleri alarak korunmaya ve sürekliliğini sağlamaya çalışmıştır. Hayvancılık üretimine bağlı olarak dağların yüksekliklerinde –yaylalarda, zomlarda- yaşamanın getirdiği göçebe yaşamı özgürlüğe tutkulu bir yaşam anlayışına da yol açmıştır. Dağ, kır yaşamı bu anlamda Kürtlük için ayrı bir önem taşır.

KÜRTLÜK NEOLOTİK ÇAĞIN MADDİ VE MANEVİ YARATIMLARIN BİLEŞKESİDİR. BİLİMSEL VERİLER IŞIĞINDA BU ÇAĞ AYDINLATILDIKÇA KÜRT ORİJİNİ DE DAHA FAZLA AÇIĞA ÇIKACAKTIR. BÖYLE BİR TARİHSEL SÜRECİN YAZILI OLMAMASI ONUN TARİHSEL ROLÜNÜ ZAYIFLATMAZ.

Tarihin her sürecinde doğal kaleler olarak varlığını korumanın ve direnişi geliştirmenin mekânları olmuşlardır. Kürtleri anlama onun dağla olan yaşam bağını, felsefesini anlamayla bağlantılıdır. Dağlar yabancı ellerin uzanamadığı özgürlük alanları olarak günümüzde bile neolotik değerlerin yaşandığı alanlar olmaktadır. Kürt kişiliğinde dağ yaşamının -havasının, suyunun- yarattığı özellikler belirleyici yer tutmaktadır. Kürt köylülüğünde tarım ve hayvancılığın iç içe olduğu ya da ağırlıklı hayvancılığın etkili olduğu yerlerde Kış'ın ovalık alanlar Yaz'ın dağlık alanların mesken tutulması

aynı zamanda kendini korumaya dayalı bir yaşam anlayışı olmaktadır. Tarım ve hayvancılığa dayalı doğal iş bölümü gelişerek üretimi sürdüren bir yaşam tarzı oluşmuştur. Kadın ananın öncülüğünde gelişerek insanlık tarihine analık edecek bu dönem tanrıça kültü eksenli yaratımların zenginliğine beşiklik etmiştir. Biyolojik ve toplumsal yapısıyla yaşamın hemen her alanında etkili olan kadın bu dönem kültürleşmesinin merkezidir. İnsanlığın temel bilgeliği, yönetimi olan bu dönem yaratımlarıyla kendisini dışa vurmuştur. Çocuk yetiştirme, yabani bitkileri tanıma ve evcilleştirme, hayvan evcilleştirme, çapalama, meyve ağaçlarını koruma ve toplayıcılık, dokumacılık vb. faaliyetler bu dönemin ürünüdürler. Yine çanak çömlek yapımı, balta, çapa, tekerlek, yıldızları işaretleri olarak kabul etme vb. buluşlar bu dönem icatları olarak açığa çıkmıştır. Bilim ve teknik alanında insanlığı önemli ölçüde etkileyecek yaratımların açığa çıktığı dönemdir. Ağırlıklı olarak M. Ö. 6000-4000 yılları arasında Tel Khalaf yerleşim yerinde (Yukarı Mezopotamya) ilk başarılı örneklerine rastlanıldığı için Tel Khalaf kültürü olarak ifade edilmektedir.

Neolotik çağ dil ve kültürü, tarım ve hayvancılık devriminin etkin gücü olan kadın öncülüklü bir kültürleşmedir. Yaşamın her alanında kadının damgasını vurmasıyla bağlantılı ağırlıklı olarak dişil özellikler taşıyan bir dil ve kültürleşmedir. Kürt dilinin ilk oluşum nüvelerini burada aramak gerekir. Aslında Kürtçenin zengin ve güçlü bir dil yapısına sahip olması doğayla kurulan bağıyla ilişkilidir. Kürtçe kavramların oluşumundaki dişil özelliklerin ağırlığı ve doğayla olan bağı bu gerçekliğin sonucudur. Kürt dilinin kadın şahsında kendisini koruyarak yaşamsallaşması oluşum gerçeği ile bağlantılıdır. Kürt dilindeki bir olgunun birkaç kavramla ifadesini bulması dildeki zenginliği gösterirken, etle tırnak gibi iç içe geçmiş bir yaşam kültürünün özelliklerini yansıtmaktadır. Yöresel olarak farklılıklara dayalı oluşan lehçe çeşitliliğinde bile önemli yakınlıklar bulunmaktadır. Dil, insanın kimlik edinmesinde önemli bir yere sahipse, Kürt kimliği de gücünü tarihin bu köklü yaratım gücünden almıştır. Yaşamın kendisi olan dilini, kültürünü korumasının önemi bu özelliğinden gelmektedir. Savaşçı iktidar güçlerinin tüm inkâr, imha ve asimilasyon politikalarıyla Kürt dilini yasaklamaya kadar giden insanlık dışı uygulamalarına rağmen Kürt dili ve kültürünün kendisini günümüze kadar taşırmasının böyle bir tarihsel oluşum gerçekliğiyle bağının olduğu açıktır. Ayrıca Kürt dili oluşum gerçekliği ve coğrafyasının geçiş özelliği ile bağlantılı olarak başta uygarlığı başlatan ümerler olmak üzere Hint-Avrupa dil guruplarının kök hücresini oluşturmaktadır.

Doğal toplumun neolotik evresinin açığa çıkardığı değerlerle kendini ete kemiğe kavuşturan proto Kürtlerle, Kürtler en eski tarihe sahip halk durumundadır. Kadının sezgileri, duyguları, düşüncesi, sesi ve yaratıcılığıyla oluşan bu süreç Kürt müziğinin ezgilerinin, klamlarının, ağıtlarının oluşum sürecidir. Sözlü olarak kendini yaşatan geleneğin böyle bir tarihsel bağı da vardır. Neolotik dönem şiirsel diliyle masallarda, türkülerde, destanlarda yaşam bularak süre gelmiştir.

DOĞAL TOPLUMUN NEOLOTİK EVRESİNİN AÇIĞA ÇIKARDIĞI DEĞERLERLE KENDİNİ ETE KEMİĞE KAVUŞTURAN PROTO KÜRTLERLE KÜRTLER EN ESKİ TARİHE SAHİP HALK DURUMUNDADIR KADININ SEZGİLERİ DUYGULARI DÜŞÜNCESİ SESİ VE YARATICILIĞIYLA OLUŞAN BU SÜREÇ KÜRT MÜZİĞİNİN EZGİLERİNİN KLAMLARININ AĞITLARININ OLUŞUM SÜRECİDİ

Belli yönleriyle tanımlamaya çalıştığımız Kürt olgusunun tarih içindeki yeri, rolü ve öneminin neolotik çağın aydınlatılmasıyla bağı ortadır. Kürt halkının kişilik-karakter kazandığı bu çağı bilince çıkarmadan geçirdiği tarihsel-toplumsal süreçleri doğru anlama, anlam verme gerçekleşemez. Bu anlamda Kürtlük neolotik çağın maddi ve manevi yaratımların bileşkesidir. Bilimsel veriler ışığında bu çağ aydınlatıldıkça Kürt orijini de daha fazla açığa çıkacaktır. Böyle bir tarihsel sürecin yazılı olmaması onun tarihsel rolünü zayıflatmaz. Önemli olan yaşanan tarihin, insanlık tarihindeki yeri, rolü ve etki gücüdür. Bu anlamda Yukarı Mezopotamya'da yaşam bulan bu kültür insanlık tarihini en derinlikli etkileyen kültür olarak tarih doğuran rolünü ortaya çıkarırken, bu gücüyle komünal demokratik değerlere dayalı tarih yapma rolünün de potansiyel gücünü açığa çıkarmaktadır. Bilimlerin anası olarak tarih biliminin doğuş, gelişme ve yayılma çizgisinin doğru belirlenmesi halkların-ezilenlerin tarihinin doğru ele alınmasının sağlarken egemen sömürücü tarih anlayışlarının aşılmasını da gerçekleştirecektir.

A. ÖCALAN SOSYAL BİLİMLER AKADEMİSİ